

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Bezpečnostní politika Evropské unie a její role ve světě
Security Policy of the European Union and Its Role in the World

Student: Bc. Radka Münsterová
Vedoucí Diplomové práce: Ing. Radomír Kaňa, Ph.D

Ostrava 2010

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Radka Münsterová**
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6210T004 Eurospráva
Specializace: 00 Eurospráva
Téma: Bezpečnostní politika Evropské unie a její role ve světě
Security Policy of the European Union and Its Role in the World

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Evropská integrace a bezpečnostní politika
3. Vojenské, politické a civilní mise Evropské unie
4. Česká republika a bezpečnostní politika Evropské unie
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

ORT, A. *Bezpečnost Evropy a Česká republika*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2005. 216 s. ISBN 80-86419-81-9.

PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu (oblast policejní a justiční spolupráce)*. 3. vyd. Praha: LINDE Praha, 2006. 476 s. ISBN 807201-619-9.

ZÁVĚŠICKÝ, J. *Evropská unie a její bezpečnost. Vybrané problémy evropské bezpečnosti*. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2006. 215 s. ISBN 80-210-4172-2.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Radomír Kaňa, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11.2009

Datum odevzdání: 30.04.2010

---

doc. Ing. Karel Skokan, Ph.D.
vedoucí katedry

---

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Čestné prohlášení:

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 30. 4. 2010

.....

Radka Münsterová

Obsah

1	Úvod	1
2	Evropská integrace a bezpečnostní politika.....	3
2.1	Vývoj integračního procesu v západní Evropě.....	3
2.1.1	Evropské obranné společenství (EOS)	3
2.1.2	Evropské politické společenství (EPS)	4
2.1.3	Rada Evropy	5
2.1.4	Fouchetův plán	5
2.1.5	Západoevropská unie (ZEU)	6
2.2	Společná zahraniční a bezpečnostní politika	8
2.2.1	Evropská politická spolupráce.....	8
2.2.2	Vznik a vývoj SZBP	9
2.2.3	Základní cíle SZBP	10
2.2.4	Nástroje SZBP	10
2.2.5	Aktéři SZBP	13
2.3	Evropská bezpečnostní a obranná politika	16
2.3.1	Vztahy NATO a EBOP	16
2.3.2	Dohoda Berlín plus.....	18
2.3.3	Vysoký představitel pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku	18
2.3.4	Evropská obranná agentura	19
2.3.5	Stálé výbory v oblasti obranné politiky EU	20
2.3.6	Civilní aspekty EBOP	22
3	Vojenské, politické a civilní mise Evropské unie.....	24
3.1	Vojenské mise EU	24
3.1.1	Operace CONCORDIA	25
3.1.2	Operace Artemis.....	28
3.1.3	Operace Althea	30
3.1.4	Operace EUFOR DR Congo	32
3.1.5	Operace EUFOR Tchad/RCA	33
3.1.6	Operace EUNAVFOR ATALANTA	34
3.2	Civilní (policejní) operace EU	36
3.2.1	Operace EU na Západním Balkáně	38
3.2.2	Operace EU na Blízkém východě	41
3.2.3	Operace EU v Jižní Kavkazu	42
3.2.4	Operace EU v Africe	43
3.2.5	Operace EU v Asii.....	45
3.2.6	Operace EU ve východní Evropě	46
3.3	Operace EU s vojenskými i civilními aspekty.....	47
3.4	Financování operací EBOP	48
4	Česká republika a Bezpečnostní politika EU.....	50
4.1	Vývoj bezpečnostní politiky ČR.....	50
4.1.1	Vstup ČR do Severoatlantické aliance	51

4.1.2	Vstup ČR do EU a její podíl na formování SZBP.....	52
4.1.3	Členství ČR v NATO a EU a jejich vliv na bezpečnostní politiku ČR.....	53
4.2	Resort obrany ČR a ozbrojené síly ČR	54
4.2.1	Ministerstvo obrany ČR	54
4.2.2	Resortní rozpočet.....	58
4.2.3	Armáda ČR.....	59
4.2.4	601. skupina speciálních sil generála Moravce	65
4.2.5	CZE/SVK Battle Group EU	66
4.3	Účast ČR na zahraničních misích (především misích EU).....	67
4.3.1	Operace Concordia	68
4.3.2	Operace Althea	69
4.3.3	Operace EUFOR Čad	70
4.3.4	Operace NAVFOR ATALANTA	70
5	Závěr	71
	Seznam použité literatury.....	74
	Seznam tabulek, obrázků a grafů	89
	Seznam zkratk.....	90
	Seznam příloh	93

1 Úvod

„Jednou přijde den, kdy se všechny národy tohoto kontinentu spojí ve vyšší celek a vytvoří evropské bratrství, aniž by ztratily své individuální přednosti nebo svou slavnou individualitu. Jednoho dne bude jediným bojištěm tržiště soupeřících myšlenek. Jednoho dne budou kulky a bomby nahrazeny volebními lístky“ (Viktor Hugo, 1849).

V současné době již EU neplní jen funkci „ekonomické“ integrace, ale její okruh zájmů je rozšířen do celého spektra oblastí, z nichž neméně důležitá je právě bezpečnostní politika. Členské státy Evropské unie si brzy začaly uvědomovat úzkou souvislost mezi společnou obchodní politikou a zahraničně-bezpečnostními otázkami.

Důležitým prvkem bezpečnostní politiky je vznik Společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) a následný vznik její složky Evropské bezpečnostní a obranné politiky (EBOP)¹. SZBP se neustále vyvíjí a v žádné jiné oblasti Evropské unie nedošlo k tak převratnému vývoji jako právě v této politice.

Diplomová práce bude řešit problematiku složitého vývoje Společné zahraniční a bezpečnostní politiky, která je jednou z nejvýznamnějších politik Společenství. Dále se tato práce zaměří na proces realizace bezpečnostní politiky formou *vojenských misí, civilních misí a misí na podporu právního státu*. Poslední část diplomové práce bude charakterizovat podíl ČR na formování Evropské bezpečnostní a obranné politiky a její účasti na zahraničních misích. Součástí této kapitoly bude také analýza vývoje výdajů v rámci Resortu obrany ČR.

Ústředním cílem diplomové práce je charakterizovat a zhodnotit Bezpečnostní politiku Evropské unie v konfrontaci s jinou mezinárodní vojenskou organizací - NATO (North Atlantic Treaty Organisation). **Dílčím cílem** práce je vymezit roli ČR v rámci Bezpečnostní politiky EU a vyhodnotit podíl ČR na její realizaci formou zahraničních misí.

K těmto cílům se vztahují hypotézy diplomové práce:

1. Potvrzuje se funkčnost formátu Berlín Plus, který vymezuje vztahy mezi EBOP a NATO.

---

¹ Vstupem v platnost *Lisabonské smlouvy* (ke dni 1. prosince 2009) došlo k přejmenování Evropské bezpečnostní a obranné politiky (EBOP) na **Společnou bezpečnostní a obrannou politiku**, která zůstává tak jako doposud součástí Společné zahraniční a bezpečnostní politiky.

2. Celkové výdaje na resort obrany se výrazně zvýšily vstupem ČR do NATO a EU, především při profesionalizaci armády.

První část práce **„Evropská integrace a bezpečnostní politika“** vymezí složitý vývoj Bezpečnostní politiky EU. Budu se v ní zabývat utvářením koncepce Společné zahraniční a bezpečnostní politiky a její složky - Evropské bezpečnostní a obranné politiky.

Druhá část práce **„Vojenské, policejní a civilní mise Evropské unie“** bude zaměřena na realizaci vytyčených cílů Evropské bezpečnostní a obranné politiky. Jednotlivé operace budou rozděleny na vojenské mise, civilní mise a mise na podporu právního státu. Zatím Unie podnikla 24 zahraničních operací, což značí její velkou angažovanost v této oblasti. Bude zde uveden důvod zahájení jednotlivých misí, jejich účel a délka jejich trvání. Civilní mise budou v této kapitole rozčleněny podle regionů působení vojenských jednotek. V závěru této části dojde ke zhodnocení a srovnání jednotlivých misí.

Třetí část práce s názvem **„Česká republika a bezpečnostní politika EU“** bude již věnována ČR a jejímu působení v Bezpečnostní politice EU. Zaměřím se zde především na vývoj české bezpečnostní politiky, vztahy s jednotlivými organizacemi a vymezení ozbrojených sil ČR, kterými jsou Resort obrany a Armáda ČR. Součástí této kapitoly bude také vyobrazení složité struktury Armády ČR a techniky a výzbroje, kterými v současné době disponuje. Jedna ze subkapitol bude přímo zaměřena na účast ČR na zahraničních misích a konkrétně misích EU.

2 Evropská integrace a bezpečnostní politika

Proces evropské integrace byl primárně zaměřen na oblast ekonomickou. Zájmy Evropské unie se postupně rozšířily v závislosti s narůstající globalizací ekonomických vazeb. Společná obchodní politika úzce souvisí se zahraničními a bezpečnostními otázkami, což si členské státy brzy začaly uvědomovat. Společná zahraniční a bezpečnostní politika se neustále vyvíjí. Její snahou je přizpůsobit se evropské integraci a reagovat na vztahy mezi členskými státy Evropské unie. Cíl Společné zahraniční a bezpečnostní politiky je realizován v mnoha podobách, např. formou ekonomické diplomacie, finanční a humanitární pomoci či vojenské mise v zahraničí.

2.1 Vývoj integračního procesu v západní Evropě

Současná podoba Společné zahraniční a bezpečnostní politiky je výsledkem vývoje velmi složitého integračního procesu a politiky států, které se na něm podílely. Prvním impulzem k integraci západní Evropy bylo vytvoření **Evropského společenství uhlí a oceli** (ESUO), které vzniklo na základě tzv. Pařížské smlouvy z 18. dubna 1951. Iniciátorem byl francouzský ministr zahraničních věcí **Robert Schuman** a cílem bylo urychlit obnovu západoevropského uhelného a ocelářského průmyslu, a to formou jejich spojení. Smlouva o vytvoření ESUO byla navržena na dobu 50 let a po ratifikaci vstoupila v platnost 25. července 1952. Jednalo se o významnou spolupráci dvou klíčových odvětvích hospodářské politiky. Dne 23. července 2002 vypršela platnost této smlouvy, čímž došlo k ukončení existence tohoto Společenství. Od tohoto data smlouva oficiálně není platná. Její základy jsou však obsaženy v následujících smlouvách evropské integrace.

2.1.1 Evropské obranné společenství (EOS)

Počátek studené války a vypuknutí vojenského konfliktu v Koreji² v červnu roku 1950 měly významný dopad na bezpečnostní klima západních států. Tyto země se v čele se Spojenými státy rozhodly posílit bezpečnost v Evropě. Vyzbrojení SRN pět let po konci druhé světové války však bylo pro Evropu nepřijatelné. S řešením, kterým by se mohla vyřešit

---

² **Korejská válka** byl válečný konflikt, který probíhal v letech 1950 – 1953. Příčinou sporu byla snaha severokorejských vojsk o ovládnutí celé Koreje a její následné sloučení pod komunistickou nadvládu. Konflikt byl ukončen dohodou o příměří [159].

otázka budoucnosti německé armády, přišla Francie. Navrhovala vytvoření společné evropské armády, kde by byly začleněny i německé jednotky pod vedením evropského ministra obrany, tzv. **Plevenův plán**³. Dohoda byla podepsána 27. května 1952 zástupci šesti západoevropských států (Francie, SRN, Belgie, Lucembursko, Nizozemí a Itálie). Tento projekt však nikdy nevstoupil v platnost, a to hlavně kvůli neochotě samotné Francie, kdy EOS byl předmětem mnoha politických sporů.

2.1.2 Evropské politické společenství (EPS)

Projektem, který úzce souvisel s plánem EOS, bylo Evropské politické společenství. Návrh smlouvy byl vypracován v roce 1953 a předpokládal vznik mezinárodní organizace, kde by hlavní roly hrály nadstátní instituce. EPS mělo pod sebe zahrnout spojení dvou předchozích společenství – ESUO a EOS. Jeho hlavním cílem měla být působnost v oblasti zahraniční a hospodářské politiky. Existence EPS byla závislá na dalším kladném vývoji EOS. Národní shromáždění Francie však v srpnu roku 1954 odmítlo smlouvu o EOS ratifikovat, a tím došlo také k zániku projektu EPS.

Vytvoření nadstátních orgánů v oblasti zahraniční politiky a bezpečnosti se ukázalo příliš nereálné. Jednalo se o radikální změny v oblastech, které vyžadovaly suverenitu států, a proto byly pro většinu zúčastněných zemí nepřijatelné. Perspektiva politické integrace se tak odsunula na politicky výhodnější dobu. SRN v roce 1955 vstoupilo do NATO, a tím byla vyřešena jeho vojenská pozice. Sovětský svaz na tuto událost odpověděl uzavřením *Smlouvy o přátelství, spolupráci a vzájemné pomoci s Albánií, Bulharskem, Československem, Maďarskem, Polskem a Rumunskem* dne 14. května 1955 ve Varšavě. Tímto se proti sobě postavily dva vojensko-mocenské bloky – **NATO** a **Varšavská smlouva**.

Neúspěch projektů v oblasti zahraniční politiky a bezpečnosti byl příčinou soustředění se na ekonomickou integraci. Šestice západoevropských států se dohodla na vytvoření dvou smluv v roce 1956, a to smlouvy o vytvoření *Evropského hospodářského prostoru* (EHS) a smlouvy o vytvoření *Evropského společenství pro atomovou energii* (EURATOM). K podpisu smluv došlo v Římě 25. března 1957 a po ratifikaci vstoupily v platnost 1. ledna

---

³ **Plevenův plán** pojmenovaný podle francouzského ministerského předsedy René Jeana Plevena (*13.4.1901 – †13.1.1993), který jej navrhoval.

1958. Tyto Římské smlouvy však nezmiňovaly zahraniční politiku. Tato skutečnost se s dalším vývojem integračního procesu tak dostávala do popředí.

2.1.3 Rada Evropy

Rada Evropy je celoevropskou mezinárodní organizací založenou na počátku roku 1949. Šlo o první evropskou organizaci na podporu jednoty a vzájemnou spolupráci států. Dokument byl podepsán 5. května 1949 představiteli deseti evropských zemí – Belgie, Dánsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Norsko, Švédsko, Velká Británie. Postupně se k němu přidaly i další státy⁴. Rada Evropy však nepředstavuje mezinárodní organizaci hospodářského charakteru a stojí tak mimo struktury evropské hospodářské integrace. Její aktivity se mohou překrývat nebo doplňovat s aktivitami EU, jelikož všechny členské státy Unie jsou členy Rady Evropy. Činnost je zaměřena především na zajištění míru, mezinárodní spolupráci, přátelství a principy spravedlnosti. Mezi hlavní dokumenty vytvořené Radou Evropy bezesporu patří *Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod*, která byla podepsána 4. listopadu 1950.

2.1.4 Fouchetův plán

Jednalo se o dva návrhy vypracované v letech 1961 – 1962, jejichž autorem byl francouzský politik **Christian Fouchet**. Hlavní cílem bylo vytvoření Rady hlav států (nebo ministrů zahraničních věcí), která měla rozhodovat na základě jednomyslnosti, a vytvoření stálého mezinárodního sekretariátu a čtyř stálých mezivládních výborů zodpovědných za zahraniční politiku, obranu, obchod a kulturu [1].

Tyto plány souvisely s představami francouzského prezidenta **Charlese de Gaulla** o politickém směřování EHS. Od roku 1959 se snažil prosadit návrhy pravidelných setkání ministrů zahraničních věcí členských zemí EHS. Lucemburský ministr zahraničních věcí **Joseph Luns** se však obával německo-francouzské dominance na evropském kontinentě, a proto trval na přizvání Velké Británie na podobných střetnutích.

V jednotlivých členských státech se tyto návrhy střetly s nesouhlasem. Nakonec nebyl plán přijatý kvůli odmítavému postoji Belgie a Nizozemska, především z obavy vysokého vlivu Francie v Evropě.

---

⁴ Česká republika je členem od roku 1993.

2.1.5 Západoevropská unie (ZEU)

ZEU je organizace založená v roce 1948 za účelem vzájemné spolupráce členských států v oblasti obrany a bezpečnosti. Skládá se z 28 členských států, které mají čtyři různé typy statusu - *členské státy*, *přidružení členové*, *pozorovatelé* a *přidružení partneři*.

V následující tabulce jsou tyto státy přehledně uspořádány. Rok, který je uvedený k dané zemi značí rok, kdy se tato země stala členem příslušného statusu. Oranžové podklad označuje zakládající státy. Podrobnější znázornění se nachází v **příloze č. 1**.

Tab. 2. 1 ZEU - členské státy, přidružení členové, pozorovatelé, přidružení partneři

Členské státy		Přidružení členové		Pozorovatelé		Přidružení partneři	
Belgie	1954	ČR	1999	Dánsko	1992	Bulharsko	1994
Francie	1954	Island	1992	Finsko	1995	Estonsko	1994
Itálie	1954	Maďarsko	1999	Irsko	1992	Litva	1994
Lucembursko	1954	Norsko	1992	Rakousko	1995	Lotyšsko	1994
Německo	1954	Polsko	1999	Švédsko	1995	Slovensko	1994
Nizozemsko	1954	Turecko	1992			Slovinsko	1994
Portugalsko	1990					Rumunsko	1994
Řecko	1995						
Španělsko	1990						
Velká Británie	1954						

Zdroj: [99], vlastní zpracování

Smlouva o Evropské unii počítá se ZEU jako s "integrální součástí Unie", která má za úkol vypracovávat a uskutečňovat rozhodnutí a akce mající dopad na obranu. Zároveň počítá se zachováním institucionální autonomie ZEU [81].

Bruselská smlouva

ZEU byla od počátku svého vzniku založena zcela na odlišných principech než Evropská společenství. Rozhodujícím principem pro její činnost byla mezivládní spolupráce.

Západoevropská unie byla vytvořena v roce 1954 v Paříži na základě revidované **Bruselské smlouvy**⁵. Tato smlouva byla podepsána 17. března 1948 v Belgii pěti státy –

⁵ Bruselská smlouva – plným názvem Smlouva o hospodářské, sociální a kulturní spolupráci a kolektivní sebeobraně [1].

Belgie, Lucembursko, Nizozemsko, Francie a Velká Británie - na dobu padesáti let. Jednalo se především o spolupráci v oblastech ekonomických, sociálních a kulturních, ale také především o kolektivní sebeobranu (známou také pod názvem **Bruselský pakt**) o vzniku Západní Unie – Western Union. [155]

O Bruselské smlouvě se dá říci, že v podstatě rozšiřovala tzv. **Dunkirskou smlouvu**⁶, která byla podepsána 4. dubna 1947 mezi Francií a Velkou Británií. Tato smlouva především zavazovala obě strany, aby rozhodovaly i v těch otázkách, které se dotýkaly vzájemných hospodářských vztahů a hospodářské bezpečnosti.

Členské státy Bruselské smlouvy se dohodly na vytvoření institucionální struktury:

- a) **Konzultativní rada ministrů zahraničních věcí** – nejvyšší orgán;
- b) **Stálá komise** – výbor velvyslanců členských států akreditovaných v Londýně;
- c) **Obranná organizace** - výbory složené z expertů na otázky hospodářské, sociální a kulturní. [1]

Obranná organizace vypracovala již v prvním roce svého vzniku plán společné obrany západní Evropy. Tento plán zahrnoval integrovaný plán vzdušné obrany, ale i např. program vojenského výcviku. Již na začátku 50. let 20. století význam této organizace značně poklesl. V dubnu 1949 došlo ke vzniku **Severoatlantické aliance (NATO)**, která převzala většinu vojenských funkcí Obranné organizace. Ekonomické otázky přešly na nově vytvořenou **Organizaci pro evropskou hospodářskou spolupráci** a otázky ve věcech sociálních a kulturních byly převedeny na **Radu Evropy**.

Od svého vzniku si ZEU stanovila za svůj cíl podpořit integraci SRN do obranných struktur západní Evropy a také úzce spolupracovat s Organizací Severoatlantické smlouvy. V roce 1992 se stala „obrannou složkou EU“. Spolupráce mezi EU a ZEU probíhala především v oblastech plánování humanitárních operací. V současné době je budoucnost ZEU předmětem mnoha diskusí. Sporná zůstává především její účinnost.

---

⁶ Dunkirská smlouva - jednalo se o spojenectví v případě nové agrese Německa a byly prováděny konzultace, které se týkaly společných ekonomických problémů [134].

2.2 Společná zahraniční a bezpečnostní politika

Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP, *Common Foreign and Security Policy* – CFSP) byla vytvořena jako tzv. druhý pilíř EU, a to Maastrichtskou smlouvou v roce 1992. Jejím úkolem byla především koordinace zahraniční a bezpečnostní politiky členských zemí EU [93].

Samotnému vzniku však předcházela složitá politicko-bezpečnostní spolupráce. Kořeny SZBP jsou obsaženy v tzv. *Evropské politické spolupráci*.

2.2.1 Evropská politická spolupráce

Důležitým průlomem v otázkách bezpečnosti tohoto období se stal summit v Haagu v prosinci 1969⁷. Představitelé šesti členských států Evropských společenství se zde dohodli na potřebě politicky sjednotit Evropu. Tímto úkolem byli pověřeni ministři zahraničních věcí členských států pod vedením *Etienne Davignona* (ředitel belgického ministerstva zahraničí). Pověřená skupina předložila na lucemburském summitu v roce 1970 tzv. **Davignonovu zprávu**. Snahou této zprávy bylo hlavně harmonizovat postoje a stanoviska zahraniční politiky zemí Evropských společenství, avšak otázky týkající se evropské obranné politiky byly vynechány. Summit doporučení této tzv. Davignonovy zprávy přijal kladně a rozhodl se jej ihned realizovat. Prvním krokem podle této zprávy měly být pravidelné konzultační schůze ministrů zahraničních věcí, které měly být podporovány Politickým výborem, jenž byl složený z politických ředitelů ministerstev zahraničních věcí členských zemí. [1]

Po první schůzi ministrů zahraničních věcí, která se konala v roce 1971 v Mnichově, byl tento proces, který byl zahájen právě tzv. Davignonovou zprávou, prohlášen jako úspěšný. Proto byla v roce 1973 v Kodani vydána tzv. **Druhá Davignonova zpráva**. Tato zpráva zdůraznila především potřebu zvýšit frekvence vzájemných porad ministrů zahraničních věcí. Zároveň bylo rozhodnuto zřízení skupiny „evropských respondentů“. Úkolem těchto respondentů bylo hlavně monitorovat politickou spolupráci na evropské úrovni v každém členském státě. Tuto politickou spolupráci měl usnadnit *Dálnopisný komunikační systém*, tzv. COREU (*CORespondance EUropéenne*). Šlo o komunikační síť EU mezi členskými státy a Komisí v oblasti spolupráce zahraničních politik. [124]

---

⁷ Tento summit stanovil i další cíle: 1) Dokončení budování společného trhu, tzn. naplnění Římských smluv, 2) Prohloubení integrace tam, kde si to žádalo fungování celní unie a společných politik, 3) Rozšíření EHS [125].

Z počátku velmi příznivá spolupráce však začala doplácet na rozšíření Evropských společenství o Velkou Británii, Dánsko a Irsko v roce 1973. Začalo být velmi obtížné formulovat společné přístupy v otázkách zahraniční spolupráce. Proto došlo k rozhodnutí o vytvoření Evropské rady. Ta na svých zasedáních určovala přesnou specifikaci orientace zahraniční politiky svých členských států.

Evropská politická spolupráce měla významný dopad na koordinaci v rámci zahraničněpolitických otázkách a její orgány fungovaly hlavně na bázi mezivládní spolupráce. Tato spolupráce však neměla pevnou strukturu a nebyla uvedena ani v žádném smluvním dokumentu.

Jednotný evropský akt (JEA)

Významný posun v otázkách zahraničněpolitické spolupráce přineslo přijetí Jednotného evropského aktu v roce 1986. Součástí JEA byla samostatná hlava číslo III. **Ustanovení o evropské spolupráci v oblasti zahraniční politiky** [117].

JEA stanovil, že ministři zahraničních věcí se budou scházet alespoň 4x ročně a umožnil, aby se otázkami zahraničněpolitické spolupráce zabývala i Rada ES. Důležitým bodem Smlouvy o JEA byl **článek 30**, který vymezil role Evropských institucí v oblastech spolupráce zahraniční politiky, a to takto:

<i>Evropská komise</i>	se bude „ plně podílet “ na spolupráci,
<i>Evropský parlament</i>	se „ zapojí “ do spolupráce,
<i>Předsednický stát</i>	bude „ pravidelně informovat “ Evropský parlament v rámci zahraničněpolitických otázkách. [43]

Hlava číslo III. JEA měla být po pěti letech přezkoumána z důvodů revize. Již v roce 1989 došlo Evropskou radou ke svolání mezivládní konference k projednání otázek zahraničněpolitické spolupráce a potřebné revize JEA.

2.2.2 Vznik a vývoj SZBP

Společná zahraniční a bezpečnostní politika byla ustanovena hlavou číslo V. (článek J) *Smlouvy o EU*. Tato hlava plně nahradila hlavu číslo III. Jednotného evropského aktu o Evropské spolupráci v oblasti zahraniční politiky [44].

Klíčová ustanovení Smlouvy o EU, týkající se SZBP, byla následně revidována Amsterodamskou smlouvou, která vstoupila v platnost roku 1999. Tato revize umožnila mj. zefektivnit provádění SZBP. Důležitým prvkem, který revidovaná smlouva do procesu formování SZBP přinesla, bylo vytvoření funkce **Vysokého představitele pro SZBP**, do níž byl jmenován generální tajemník NATO *Javier Solana de Madariaga*. Tato politika tímto vstoupila do nové fáze svého vývoje, který v závěru 90. let získal do té doby nebývalou dynamiku.

2.2.3 Základní cíle SZBP

Cíle tohoto druhé pilíře EU jsou stanoveny v článku 11 Smlouvy o EU a představují:

- a) Zabezpečování společných hodnot, základních zájmů, nezávislosti a integrity Unie v souladu se zásadami Charty OSN;
- b) všestranné posilování bezpečnosti Unie;
- c) zachování míru a posilování bezpečnosti v souladu se zásadami Charty OSN, jakož i se zásadami helsinského Závěrečného aktu a cíli Pařížské charty, a to i na vnějších hranicích;
- d) podporu mezinárodní spolupráce;
- e) rozvoj a upevňování demokracie a právního státu, jakož i respektování lidských práv a základních svobod. [44]

2.2.4 Nástroje SZBP

Smlouva o EU vytvořila v podstatě systém, ve kterém jsou pravomoci evropských institucí oproti komunitárním politikám limitovány. Spolupráce mezi jednotlivými institucemi si zachovává mezivládní charakter. Rozhodnutí jsou až na výjimky přijímána jednomyslně. V rámci komunitární legislativy, pomocí níž se provádí společné politiky, existují právní instrumenty typu směrnice a nařízení. SZBP jimi vybavena však není.

Důležitým průlomem pro formování nástrojů SZBP bylo stanovení společných zájmů EU. Na zasedání Evropské rady v červnu roku 1992 byly přijaty hlavní společné zájmy EU.

Mezi hlavní faktory, které měly určovat společné zájmy EU, patřily především:

1. Geografická blízkost určité země či regionu.
2. Zájem o politickou a ekonomickou stabilitu tohoto regionu či země.
3. Existence možného ohrožení bezpečnostních zájmů Unie.
4. Určení oblastí pro možné akce v rámci SZBP.
5. Posílení demokratických principů a institucí.
6. Šíření regionální spolupráce a stability.
7. Být součástí mezinárodního úsilí při řešení krizových situací.
8. Podpora demokratických vlád.
9. Odzbrojení a kontrola zbrojení v Evropě.
10. Ekonomický aspekt bezpečnosti. [153]

K dosažení cílů a společných zájmů SZBP jsou používány specifické právní akty (společné akce, společné postoje), o jejichž použití musí jednomyslně rozhodnout Rada. Vstupem Amsterodamské smlouvy v platnost přibyl nový nástroj SZBP – společné strategie. Dále jsou k naplnění cílů SZBP používány také Mezinárodní dohody, Deklarace a kontakty s třetími zeměmi.

a) Společné akce (joint actions)

Jedná se o operativní opatření EU. Pro realizaci společných akcí jsou specifikovány oblasti, které byly postupně stanoveny Evropskou radou. Na jejím zasedání v Edinburghu v roce 1992 byly konkretizovány čtyři základní oblasti, v rámci kterých se měly konat společné akce – *KBSE⁸, odzbrojení a kontrola zbrojení v Evropě, nešíření jaderných zbraní, ekonomické faktory bezpečnosti*. O rok později, 29. října 1993 na mimořádném zasedání Evropské rady v Bruselu, byly definovány obecné cíle bezpečnosti, ve kterých mohla Rada ministrů rozhodovat o společných akcích. Konkrétně se jednalo o zachování teritoriální integrity a politické nezávislosti EU, zachování demokratických principů, ekonomické stability a stability v sousedních regionech. Tyto oblasti, ve kterých se uskutečňovaly

---

⁸ Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě (též Helsinská konference). Její transformací v roce 1995 vznikla mezinárodní bezpečnostní organizace OBSE (*Organization for Security and Cooperation in Europe*, Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě). V rámci této Konference se konalo jednání o Paktu stability a růstu. K jejímu zahájení a následnému pokračování byly přijaty dvě společné akce: Official Journal L339 (31.12.1993) a L165 (1.7.1994).

společné akce, byly několikrát rozšířeny (zasedání Evropské rady na Korfu a v Essenu v roce 1994). Evropská rada při rozhodnutí o společné akci specifikuje hlavně její cíl, rozsah, zdroje poskytované Unií a podmínky realizace. V případě potřeby dále konkretizuje i rozsah a délku trvání společné akce. Společné akce mají právní důsledky a mohou vyžadovat přijetí legislativních opatření v členských státech Unie a ve státech, které se k těmto akcím připojí. [113]

b) Společné strategie (Common strategies)

Společné strategie jsou Evropskou unií přijímány v oblastech, kde má velmi silné zájmy. Byly vytvořeny Amsterodamskou smlouvou a schvaluje je Evropská rada na doporučení Rady EU. Rada určuje principy a základní vývojové etapy SZBP podle nového článku 13 Smlouvy o EU. V rámci nich EU rozhoduje o společných strategiích, které implementuje v oblastech společného zájmu EU a členských států. Společné strategie specifikují cíle, dobu jejich trvání a zdroje, které budou členské státy a Unie potřebovat. Společná strategie EU byla přijata např. vůči Rusku, Ukrajině a pro region Středomoří.

c) Společné postoje (Common positions)

EU v rámci společných postojů vyjadřuje své stanovisko vůči konkrétním a aktuálním otázkám. Velká většina společných postojů je věnována situaci na Balkáně, další se týkají jiných regionů a oblastí společného zájmu, jako jsou biologické a chemické zbraně. Společné postoje jsou součástí postupu spolurozhodování. Evropský parlament a Rada v rámci tohoto legislativního postupu přijímá společné právní předpisy, které navrhuje Komise.

Společný postoj je přijímán Radou v prvním čtení na návrh Komise. Ve druhém čtení je předložen společný postoj Evropskému Parlamentu a ten může: *schválit společný postoj* (musí být v souladu s postojem Rady a ta ho definitivně přijímá), *nevyjádřit se* (Rada přijímá tento právní akt), *naznačí, že zamýšlí odmítnout společný postoj* (na základě této informace může Rada svolat Dohodovací výbor, kde upřesní svůj postoj, pokud i přesto Parlament potvrdí odmítnutí, návrh tohoto aktu není přijat), *navrhnout a pozměnit návrhy ke společnému postoji*. [112]

Společné postoje jsou publikovány v **Úředním věstníku Evropských společenství (OJEC)**.

d) Mezinárodní dohody

V rámci SZBP může EU uzavírat mezinárodní dohody s třetími státy. Tímto jednáním je pověřena Evropská rada. Rada poté uzavírá mezinárodní dohody jménem EU na základě doporučení předsednického státu. Lisabonská smlouva změnila proceduru sjednávání mezinárodních smluv. Smlouvy, které se týkají výlučně SZBP, jsou uzavírány na doporučení Vysokého představitele pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (v ostatních oblastech podává doporučení Komise).

e) Deklarace a kontakty s třetími zeměmi

V rámci deklarace EU vyjadřuje stanovisko, požadavek nebo očekávání vůči třetí straně nebo mezinárodní organizaci. Unie pomocí ní hlavně rychle reaguje na měnící se situace v jednotlivých částech světa.

Kontakty se třetími zeměmi mají obvykle charakter politického dialogu. Tento politický dialog vede EU s velkým počtem zemí. Jeho předmětem jsou nejrůznější otázky z oblasti mezinárodní politiky. Jednání probíhají na různých úrovních - hlavy států, ministři, političtí ředitelé, experti. [126]

PŘIJETÍM LISABONSKÉ SMLOUVY došlo ke změně nástrojů SZBP. Článek 25 Smlouvy o EU (VE ZNĚNÍ LISABONSKÉ SMLOUVY) uvádí, že „unie vede společnou zahraniční a bezpečnostní politiku a) vymezením obecních směrů, **b) přijímáním rozhodnutí vymezujících: i) akce, které má Unie provést; ii) postoje, které má Unie zaujmout; podrobnosti provádění rozhodnutí uvedených v bodech i) a ii); a c) posilováním systematické spolupráce mezi členskými státy při provádění jejich politiky**“, viz. [7].

2.2.5 Aktéři SZBP

EU je v rámci Společné zahraniční a bezpečnostní politiky reprezentována několika tzv. aktéry.

Jedná se především o:

1. *Evropskou radu*

Má rozhodující pravomoc v otázkách SZBP a schází se zpravidla 2x ročně. Jejím úkolem je především vydávat politické směry, tzv. *guidelines*, které se bezprostředně týkají SZBP.

2. *Radu Evropské unie*

Plní roli výkonného orgánu v oblasti SZBP, a to prostřednictvím *Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy*⁹, která je složena z ministrů zahraničních věcí členských států. Jednání Rady pro všeobecné záležitosti připravuje Výbor stálých zástupců – velvyslanců, které je také známý pod názvem *COREPER*¹⁰. Přijetím *Lisabonské smlouvy* (v platnost vstoupila 1. prosince 2009) se úloha Rady v rámci SZBP téměř nemění - nadále si zachovává ústřední úlohu v rámci SZBP. [113]

3. *Předsednický stát*

V rámci SZBP vystupoval předsednický stát jako představitel EU a odpovídal za realizaci přijatých rozhodnutí o SZBP. K plnění těchto úkolů mu byl nápomocen Vysoký představitel pro zahraniční a bezpečnostní politiku ve spolupráci s Evropskou komisí.

PO PŘIJETÍ LISABONSKÉ SMLOUVY se významně změnil výkon předsednického státu v Radě EU. Rotační mechanismus zůstal zachován pro všechna složení Rady s výjimkou Rady pro zahraniční věci. Podle smlouvy jí předsedá Vysoký představitel. Členské státy odsouhlasily návrh rozhodnutí, který byl vypracován za švédského předsednictví, a ten určuje, že pracovním skupinám v rámci obchodu a rozvojové spolupráce bude předsedat zástupce rotujícího předsednictví. Zatímco oblasti SZBP a EBOP bude předsedat zástupce vysokého představitele. [54]

---

⁹ Rada EU pracuje v několika formacích, z nichž otázky týkající se bezpečnostní a obranné politiky jsou koordinovány Radou pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy - General Affairs and External Relations Council (GAERC).

¹⁰ Z francouzské zkratky Comité des Représentants Permanents – COREPER. Jedná se pouze o přípravný orgán pro Radu a nemá žádné rozhodovací pravomoci. Již od roku 1962 došlo k rozdělení tohoto přípravného orgánu na dvě formace:

- 1) COREPER I - jenž připravuje jednání pro *Radu pro zaměstnanost, sociální politiku a zdraví*, pro *Radu pro konkurenční politiku* (včetně vnitřního trhu), pro *Radu pro dopravu a telekomunikace*, částečně pro *Radu pro zemědělství a rybolov*, pro *Radu pro životní prostředí* a pro *Radu pro vzdělání a kulturu*.
- 2) COREPER II – ten řeší institucionální otázky a připravuje jednání pro *Radu pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy* (a potažmo Evropské rady), pro *ECOFIN* a pro *Radu pro spravedlnost a vnitro*. [80]

4. *Útvar pro politické plánování a včasné varování*¹¹

Mezi jeho hlavní úkoly, které bezprostředně souvisí s SZBP, patří především:

- a) Na základě požadavků Rady, předsednického státu nebo z vlastní iniciativy vypracovává dokumenty, které slouží jako příspěvek formulace politiky Rady. Obsahuje hlavně doporučení, analýzy a strategie SZBP.
- b) Monitoruje vývoj v oblastech, které úzce souvisí se SZBP, a posléze je analyzuje.
- c) V otázkách zahraniční a bezpečnostní politiky hodnotí zájmy EU a určuje směr dalšího zaměření SZBP.
- d) Předvídá situace, které mohou mít významné dopady na SZBP, a to i potencionální politické krize. [123]

5. *Evropská komise*

Plné zapojení komise do SZBP již stanovila Maastrichtská smlouva. Jelikož se Komise podílí na přípravě jednání Rady, může předkládat k projednání jakoukoliv zahraničně - politickou nebo bezpečnostní otázku. Při jednání o SZBP však nemá výlučné právo iniciativy. Jejím zásadním úkolem je také informovat o vývoji SZBP. [36]

6. *Evropský parlament*

Na základě Maastrichtské smlouvy je Evropský parlament oprávněn konzultovat s předsednickým státem „hlavní hlediska a základní možnosti“ SZBP. Může klást dotazy nebo dávat doporučení Radě. Každoročně je na jeho půdě konána rozprava o stavu SZBP. Evropský parlament rozhoduje o rozpočtu EU - rozhoduje o tom, kolik finančních prostředků má k dispozici II. pilíř. [130]

7. *Zvláštní mocněnci EU*

Jsou jmenováni na základě Smlouvy o EU a získávají tak mandát, který se přímo týká konkrétních bezpečnostních otázek.

---

¹¹ *Planning and Early Warning Unit* (PPEWU) byl vytvořen na základě deklarace č. 6 přiložené k Amsterodamské smlouvě. Smyslem jsou efektivní analýzy vnějšího vývoje, a to v dlouhodobé, střednědobé i krátkodobé perspektivě. Klade důraz také na zajištění plné koherence s vnější hospodářskou a rozvojovou politikou EU v návaznosti na spolupráci s Evropskou Komisí.

2.3 Evropská bezpečnostní a obranná politika¹²

Evropská bezpečnostní a obranná politika (EBOP, *European Security and Defence Policy*, ESDP) představuje nedílnou součást Společné zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie (SZBP).

Hlavním impulzem ke vzniku rozsáhlého projektu Evropská bezpečnostní a obranná politika bylo společné francouzsko - britské prohlášení ze **Saint Malo** dne 4. prosince 1998. EBOP byla vyhlášena na zasedání Evropské rady v Kolíně nad Rýnem dne 3. a 4. června v roce 1999 a jejím hlavním cílem je umožnit rozvoj vojenských i civilních kapacit pro zvládání krizí a prevenci konfliktů na mezinárodní úrovni a tím napomoci zachování míru a mezinárodní bezpečnosti v souladu s Chartou OSN. Kolínský summit vymezil základní strukturu EBOP, kde se odvolával na prohlášení ze Saint Malo. Padla zde také zmínka o vytvoření tří nových orgánů EU, a to *Politického a bezpečnostního výboru*, *Vojenského výboru* a *Vojenského štábu*.

Rozhodnutí o podobě struktur k provádění EBOP bylo ustanoveno v prosinci roku 1999 na summitu EU v Helsinkách. Byl zde ustanoven Evropský základní cíl – **European Headline Goal**. Jeho podstata byla ve vytvoření vojenských kapacit EU do roku 2003 v rozsahu až 60.000 osob schopných rozmístění v krizové oblasti, a to do 60 dní od rozhodnutí o vyslání. Museli být zároveň udržitelné v prostoru zasazení po dobu 1 roku, s odpovídající leteckou a námořní podporou – 500 letadel a 15 lodí. Součástí bylo i zajištění, průzkum, velení a řízení. Část těchto sil však musela být připravena k nasazení do 48 hodin. [148]

2.3.1 Vztahy NATO a EBOP

Smyslem EBOP je posílení kapacit EU k ochraně míru a posilování mezinárodní bezpečnosti, a to podle principů Charty OSN a plnění **Petersbergských úkolů**¹³. Ustanovení evropské armády není deklarovaným cílem EBOP. Je to hlavně vytvoření vojenských a civilních kapacit a nutného institucionálního zázemí, jenž EU dovolí rychle reagovat na krizové situace.

---

¹² Lisabonská smlouva přejmenovává Evropou bezpečnostní a obrannou politiku (ESDP) na Společnou bezpečnostní a obrannou politiku, která bude tak jako doposud ESDP součástí SZBP [54].

¹³ Sahají od záchranných a humanitárních misí, přes udržování míru po nasazení bojových jednotek za účelem nastolení a utváření míru.

EBOP si v rámci vztahu k NATO stanovila, že bude jednat jen v souladu se závazky, které má k NATO. Tyto závazky jsou základem kolektivní bezpečnosti jeho členů. EBOP tak rezignoval na ustanovení v Maastrichtské smlouvě, kde byla vymezena společná obrana. Omezuje se pouze na operace ve třetích zemích, mimo území členských států. Lisabonská smlouva sice tento rámec překračuje a zahrnuje do primárního evropského práva klauzuli kolektivní bezpečnosti, ta ovšem obsahuje i výjimku pro tzv. *nezapojené členské státy*, tedy nečleny NATO a jasně vymezuje, že fórum pro implementaci tohoto závazku zůstává pro členy Aliance. Deklarace ze Saint Malo však stanovila, že EU se nebude angažovat tam, kde už je zapojeno NATO. Není zde ovšem specifikováno, jak přesně se rozhodnutí EU váže na rozhodnutí NATO. V *Darfúru*¹⁴ se ale angažovaly obě organizace. Je však nutné podotknout, že šlo spíše jen o výjimku, jelikož se jinak rozdělení regionů a s tím souvisejících prací daří, a to bez větších komplikací.

„Posledním a pro vztahy mezi EU a NATO značně důležitým požadavkem deklarace je vytvoření autonomních schopností Unie „*bez nepotřebných duplikací*“ se schopnostmi Aliance. Tento koncept předpokládá, že EU a NATO budou úzce spolupracovat při provádění svých misí, a bylo by proto zbytečné vytvářet dvě paralelní struktury, když by stačila pouze jedna, již by obě organizace sdílely. Vzhledem ke klesajícím výdajům na obranu v rozpočtech řady evropských spojenců měla tato spolupráce snížit náklady a ušetřit peníze na kritické oblasti přímo související s akceschopností armád členských států, jako jsou nákupy nové výzbroje a výstroje a zahraniční operace“, viz. [10].

Pro reálné spuštění a vymezení rozsahu EBOP byla důležitým prvkem jasná dohoda mezi EU a NATO na podmínkách spolupráce. Washingtonský summit NATO v roce 1999 vyjádřil svou připravenost k dohodě, implementace se však zdržela až do konce roku 2002.

---

¹⁴ Současný konflikt mezi arabskou súdánskou vládou a křesťansko – animistickým obyvatelstvem začal již v 80. letech 20. století. Zlomový konflikt vyvrchol v únoru v roce 2003. Byla zde napadena vojenská stanoviště v regionu, a to rebelskými místními obyvateli. Vláda na toto napadení reagovala založením arabské milice, známé také pod názvem džandžaut – muž na koni. Došlo ale k brutálním teroristickým praktikám proti místnímu obyvatelstvu těmito milicemi. V září 2004 Spojené státy označily krutosti za genocidu a i Evropská unie označila vládní akce za akce, které se rovnají genocidě. Tato klasifikace je důležitá, protože podle direktiv OSN mají členské země povinnost zasáhnout, aby genocidu zastavily. Rada bezpečnosti OSN schválila 31. srpna 2006 rezoluci č. 1663, ve které vyzvala země k vyslání 20 000 vojáků do listopadu 2006 na pomoc jednotkám AU (Mise „UN-African Union Mission in Darfúr – UNAMID“). Předpokládané složení mělo být 17 300 vojáků a 3 300 policistů, kteří se měli pod velením OSN účastnit každodenních akcí společně s jednotkami AU. Představitelé Súdánu však dali souhlas k rozmístění mírových sil až v roce 2007. I přesto došlo k dalším útokům na vojenské základny. Jednotky OSN zůstávají v Súdánu i v současné době a dohlížení na dodržení míru [94]. Na základě žádosti Africké Unie pomáhalo NATO od července 2005 do prosince 2007 při provádění mírové mise v západosúdánské provincii Dárfúr. NATO poskytovalo přepravní kapacity a pomáhalo při výcviku vojáků [136].

2.3.2 Dohoda Berlín plus

Výrazným pokrokem ve vztazích EBOP a NATO bylo uzavření tzv. **Dohody Berlín plus**¹⁵.

Tato dohoda se snaží vyvarovat zbytečné duplikaci zdrojů a lze je shrnout do následujících bodů:

1. Zajištění přístupu k operačnímu plánování NATO pro EU.
2. Poskytnutí schopností a společných prostředků NATO pro EU.
3. Zajištění alternativy evropského velení NATO pro operace vedené EU včetně nominace evropského zástupce do funkce zástupce vrchního velitele spojeneckých sil NATO v Evropě.
4. Přizpůsobení systému plánování obrany NATO a vyčlenění ozbrojených sil Aliance pro operace EU. [145, 147]

Funkčnost formátu Berlin Plus se potvrdila například při operaci Concordia. EU zde využila kapacity NATO i možnost ve velení evropských aliančních sil jako operačního velitele.

2.3.3 Vysoký představitel pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

„Podle smlouvy o založení ES (Nice) byl Radě EU nápomocen generální sekretariát pod vedením generálního tajemníka, *vysokého představitele pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (dále jen „vysoký představitel“)*, jemuž byl nápomocen náměstek generálního tajemníka odpovědný za chod generálního sekretariátu“, viz. [4].

Nové postavení Vysoký přestavitele pro SZBP bylo ustanoveno Amsterodamskou smlouvou. Tuto funkci zastával generální tajemník Rady. Jeho úkolem bylo asistovat při předsednictví EU ve věcech, které úzce souvisely se SZBP. Tato funkce také bývala označována jako „Pan/Paní SZBP“. Na žádost předsedy Rady mohl vysoký představitel vést jejím jménem politický dialog se třetími stranami. Vysoký představitel také stál v čele **Útvaru pro plánování politiky a včasného varování**. Sledoval takto vývoj situace v záležitostech SZBP, ale rovněž i události, od kterých bylo možno očekávat ovlivňování těchto záležitostí, a to včetně potencionálních politických krizí.

---

¹⁵ Výraz „Berlín-Plus“ odkazuje na skutečnost, že v roce 1996 se v Berlíně konalo zasedání, na kterém se ministři zahraničních věcí členských států NATO dohodli na programu Evropské bezpečnostní a obranné identity a na uvolnění prostředků Aliance.

PŘIJETÍM LISABONSKÉ SMLOUVY došlo ke změně této funkce a vznikl **Vysoký představitel pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku**. Tato funkce personálně sloučila *Vysokého představitele pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, Komisaře pro vnější vztahy* a předsedu *Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy*¹⁶ (respektive tu část, která se týkala zahraničně – politických vztahů). Tímto sloučením došlo ke zvýšení pravomocí vysokého představitele. Především se stal „šéfem“ Evropské služby pro vnější činnost (ESVA). Vysoký představitel zároveň může být jmenován ER a k tomuto jmenování je potřeba *velká kvalifikovaná většina hlasů*¹⁷. Toto jmenování však podléhá souhlasu předsedy Komise a schválení Evropským parlamentem. Do této nové funkce byla jmenována komisařka pro obchod *Catherine Ashton* [35].

2.3.4 Evropská obranná agentura

Vojenské schopnosti jsou důležité ve vytváření sil rychlé reakce v podobě bojových uskupení (battle groups)¹⁸. Unie by vedla takové operace primárně jen na základě žádosti a mandátu OSN. Hlavním krokem proto bylo založení *Agentury pro vývoj obranných schopností, výzkum, akvizice a vyzbrojování*. Tato nová struktura započala svou činnost pod názvem **Evropská obranná agentura** (EDA). EDA byla zřízena Radou společnou akcí v červenci 2004¹⁹. Zasedají v ní ministři obrany členských států (dohromady tvoří správní výbor) kromě Dánska, které se neúčastní projektu EBOP, zůstává jen jako pozorovatel. Správní rada schvaluje program agentury i její rozpočet a jmenuje ředitele. Hlasuje se zde kvalifikovanou většinou, jestliže se jeden ze států odmítne rozhodnutí podřídit, zruší se a o věci poté rozhoduje jednomyslně Rada. Oficiální hlavou této agentury je Vysoký představitel, avšak běžné řízení je v rukou ředitele. EDA má se sídlo v Bruselu a zaměstnává zhruba 80 zaměstnanců. Cílem agentury je podpora členských států ve snaze o zlepšení evropských obranných schopností v oblasti krizového řízení a hlavně dále rozvíjení EBOP. Významnou součástí je i podpora spolupráce v oblasti obranného výzkumu a vývoje nových technologií a zlepšení spolupráce národních zbrojních průmyslů. Mezi priority se řadí i prosazení

---

¹⁶ **Rada pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy** (GAERC) byla po přijetí Lisabonské smlouvy rozdělena na **Radu pro všeobecné záležitosti** (GAC) a **Radu pro zahraniční věci** (FAC).

¹⁷ Tj. 255 vážených hlasů, a aby byl přijat, musí tyto hlasy pocházet od dvou třetin členských států. Při současném počtu 27 členských států EU se jedná o 18 zemí.

¹⁸ Tato uskupení by měla být o síle 1500 mužů, kteří budou schopni zasáhnout kdekoliv na světě, a to do 15 dnů. Primárně by byli nasazováni podle požadavků OSN hlavy VII Charty OSN.

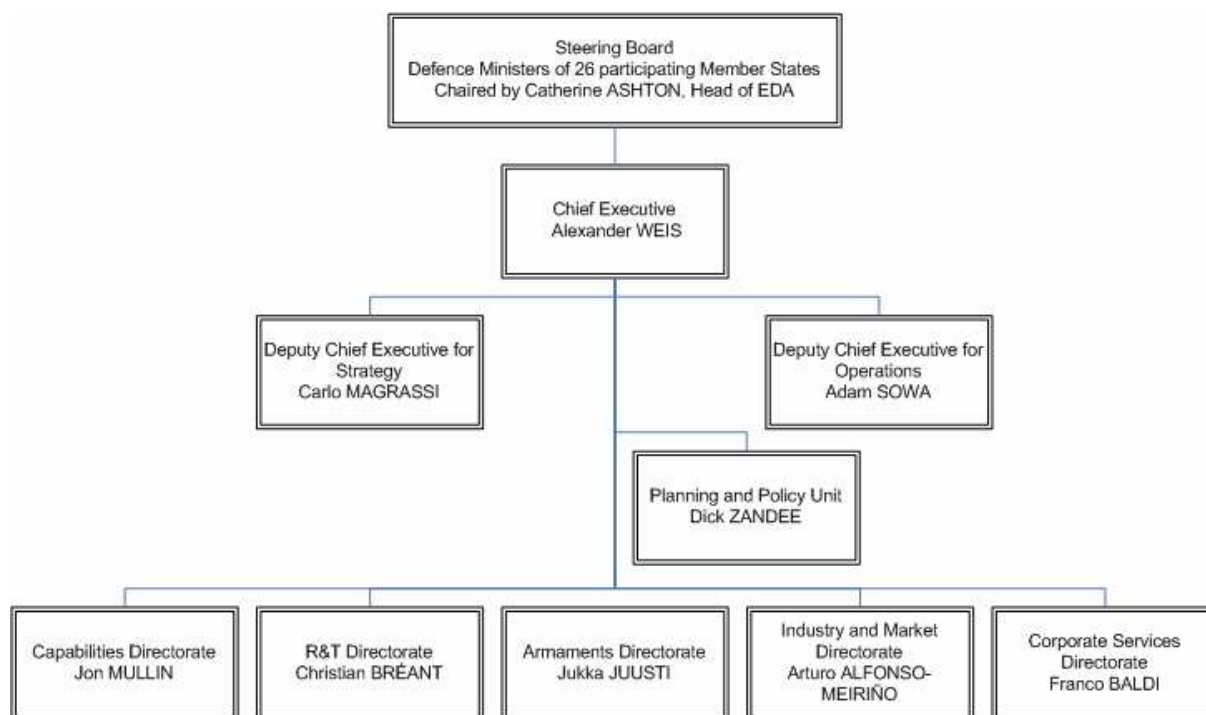
¹⁹ Společná akce Rady 2004/551/SZBP ze dne 12. července 2004 o zřízení Evropské obranné agentury. Úř. Věst. L245, 17. července 2004, str. 17 – 18.

vojenského průmyslu Unie na zahraničních trzích, a to zvyšováním jeho konkurenceschopnosti.

LISABONSKOU SMLOUVOU došlo k zakotvení Evropské obranné agentury do primárního práva. Tímto došlo k pevnějšímu právnímu zakotvení této agentury. LS jí také dává silnější mandát ke zvyšování vojenských schopností EU.

Obr. 2. 1 Struktura Evropské obranné agentury

Zdroj: [121]

2.3.5 Stálé výbory v oblasti obranné politiky EU

Pro účely zabezpečení úkolů v rámci zvládání krizí za hranicemi Unie byly ustanoveny určité organizační struktury a koordinační mechanismy EU, jimiž jsou právě stálé výbory. Mezi nejdůležitější útvary, jenž zajišťují tyto úkoly patří:

a) Politický a bezpečnostní výbor²⁰

Plně nahradil bývalý Politický výbor a jeho úkolem je sledovat mezinárodní vývoj, který má úzkou souvislost se SZBP. Funguje jako stálý útvar od ledna 2001. Je složen z představitelů členských zemí a působí v samotném středu krizových situací. Poskytuje Radě svá stanoviska a pokud Rada přijme rozhodnutí, dohlíží výbor na jejich realizaci. Pod vedením Rady EU vykonává politické řízení a strategické vedení operací krizového řízení EU a schází se dvakrát týdně. Na základě revidované smlouvy z Nice má Rada EU možnost udělit Politickému a bezpečnostnímu výboru pověření k řešení určité krize. Podle tohoto pověření může PSC sám činit vhodná rozhodnutí s cílem zajistit politickou kontrolu a strategické vedení operací na zvládnutí dané krize. Rada EU může zmocnit výbor za účelem operace pro řešení krizí a po dobu jejího trvání k přijímání vhodných rozhodnutí, které se týkají politické kontroly a strategického řízení operace.

b) Vojenský výbor (EU Military Committee – EUMC)

Jedná se o nejvyšší vojenský orgán, který byl zřízen v rámci Rady EU. Tento orgán je složen z náčelníků generálních štábů (NGŠ) jednotlivých členských států EU, kteří jsou však při pravidelné činnosti výboru zastupováni národními vojenskými představiteli EU (na úrovni NGŠ zasedá vojenský výbor dvakrát ročně). Vojenský výbor EU je hlavně poradním orgánem Politického a bezpečnostního výboru EU ve všech vojenských otázkách. V čele Vojenského výboru EU stojí stálý předseda, jenž má hodnost čtyřhvězdičkového generála a jeho funkční období je zpravidla tříleté. Do této funkce je navrhován Vojenským výborem EU na úrovni NGŠ a jmenován Radou EU. Předseda Vojenského výboru EU je rovněž vojenským poradcem generálního tajemníka a Vysokého představitele EU pro Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku.

c) Vojenský štáb (EU Military Staff - EUMS)

Hlavním úkolem Vojenského štábu (MS) je monitorování situací a strategické plánování pro Petersbergské mise, včetně vyčleňování evropských národních a

---

²⁰ Political and Security Committee - PSC, používá se i francouzská zkratka – COPS (Comité politique et de sécurité).

mezinárodních sil. Důležitým posláním Vojenského štábu je uskutečňování rozhodnutí, která přijal Vojenský výbor. Vojenský štáb plní především tři hlavní operační funkce: *včasné varování, vyhodnocování situací a strategické plánování*. V čele stojí vysoký důstojník a pracuje pod vedením Vojenského výboru. [122]

d) Výbor pro civilní aspekty krizového řízení²¹

Byl ustanoven rozhodnutím Rady z 22. května 2000. Jedná se o poradní orgán pro civilní aspekty řešení krizí. Jeho úkolem je zajišťování nevojenských jednotek k řešení krizí a konfliktů (např. policejní jednotky, záchranáři, justiční kapacita). Poskytuje doporučení Politickému a bezpečnostnímu výboru (PSC), jakož i jiným orgánům Rady v souladu se svým mandátem.

2.3.6 Civilní aspekty EBOP

Unie vytváří možnosti a také používá prostředky v oblasti zvládání krizí civilního charakteru. Tato oblast se skládá ze čtyř kvalitativně rozdílných nástrojů použitelných v různých fázích vývoje krizové situace, jakými jsou **civilní správa, policie, posilování právního státu a civilní ochrana obyvatel**. Z těchto aktivit jsou dále vytvářeny databáze v oblasti civilní ochrany, a to s využitím vojenských schopností. V roce 2002 byl do prvního pilíře zařazen mechanismus **Společenství pro oblast civilní ochrany** (*Community Civil Protection Mechanism*). Obsahuje mimo jiné databázi o stavu připravenosti civilní obrany.

Ve druhém pilíři EU vznikl při Generálním sekretariátu Rady **Koordinační mechanismus pro zvládání krizí civilního charakteru** (*Coordinating Mechanism for Civilian Aspects of Crisis Management*). Jedná se o databázi expertů a zásahových týmů a měla být k dispozici i pro mechanismus prvního pilíře, jenž je v kompetenci Evropské komise. Rovněž by měly být k dispozici údaje o vojenských prostředcích pro reakce na teroristické útoky a napadení zbraněmi hromadného ničení. EBOP se pak zabývá, jakým způsobem dochází k propojení této vojenské databáze s komunitárním mechanismem v rámci prvního pilíře.

„**Koncept Unie FAST** (*European First Aid Support Team*) je návrhem systému první pomoci v humanitární oblasti. Kombinuje civilní a vojenské prostředky s cílem vytvořit schopnost poskytnutí nutné pomoci během 24 hodin. FAST by tak měl doplnit stávající

---

²¹ Committee for Civilian Aspects of Crisis Management - CivCom.

schopnosti Unie v oblasti civilní ochrany tím, že by vyvinul koncept spolupráce různých složek – v první fázi na ochranu proti teroristickým útokům a použití zbraní hromadného ničení“, viz. [4].

Na podporu státních orgánů a institucí v procesu vnitřní stabilizace a konsolidace vnitřních poměrů jsou vytvořeny **Civilní operace Unie**. Jde o aplikaci již jmenovaných čtyř nástrojů, které se používají v různých fázích krizové situace nebo mimořádných situacích, kde hrají významnou roli policejní jednotky. Civilní složka ve formě integrovaných policejních jednotek je zařazena pod pravomoc vojenské části operace. Oblasti s civilně vojenskými aspekty by měly být součástí společného výcviku v rámci EBOP a rovněž by měly zahrnovat problematiku vzájemné koordinace. Právě k tomu by měla sloužit **Evropská bezpečnostní a obranná škola - European Security and Defence College**²². Měla by sloužit hlavně k pobytovým seminářům a studiu na dálku přes internet.

Základem pro vznik civilně vojenské plánovací buňky je dokument „**Evropská obrana: konzultace NATO/EU, plánování a operace**“. Tento dokument byl schválený Radou EU v prosinci 2003 a má napomoci při plánování a koordinaci civilních operací a provádění strategických předběžných plánování pro potencionální krize.

Do této oblasti jsou zahrnuty i již zmíněné **Petersbergské úkoly**, které mají rozsáhlý charakter. Petersbergské úkoly je možné definovat jako *humanitární a záchranné mise, mise k udržení míru a mise bojových jednotek k řešení a zvládnutí krizí*. Byly ustanoveny na ministerské konferenci Západoevropské unie, která se konala v červnu roku 1992 v hotelu **Petersberg** nedaleko Bonnu²³. Členské státy ZEU zde deklarovaly svou připravenost v poskytování vojenských jednotek. V souladu s článkem V novelizované Bruselské smlouvy mohou být vojenské jednotky členských států ZEU určeny k těmto úkolům:

- a) humanitární a záchranné mise;
- b) akce k udržení míru;
- c) akce bojových jednotek v krizových situacích, včetně prosazování míru. [114]

Petersbergské úkoly tvoří součást EBOP a v současné době jsou stanoveny v článku 17 *Smlouvy o EU* [41].

---

²² Také známa pod francouzským názvem *Collège européen de Sécurité et de Défense*, CESD. Jedná se o instituci pro strategické úrovně vzdělání v rámci EBOP. Byla vytvořena v roce 2005 na základě rozhodnutí Rady EU. Má podobu různých vnitrostátních orgánů členských států EU, jako je např. obrana vysokých škol nebo Ústav Evropské unie pro studium bezpečnosti.

²³ Město v Německu nedaleko Kolína nad Rýnem.

3 Vojské, politické a civilní mise Evropské unie

Zahraniční operace Evropské unie byly zahájeny v roce 2003. Tyto operace lze považovat za zatím nejvyšší článek v procesu integrace Společné zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie.

Legislativní ustanovení operací Evropské bezpečnostní a obranné politiky jsou zakotveny v hlavě V *Smlouvy o EU*²⁴ [105]. Kopíruje závazky Západoevropské unie, jenž jsou obsažené v **Petersbergských úkolech**.

V rámci EBOP unie rozlišuje tři druhy operací, které se odlišují svým charakterem a svými funkcemi:

- 1) **VOJENSKÉ OPERACE,**
- 2) **CIVILNÍ (POLICEJNÍ) OPERACE,**
- 3) **MISE NA PODPORU PRÁVNÍHO STÁTU.** [12]

Následující rozdělení (*Vojenské mise EU, Civilní (policejní) operace EU a Operace EU s vojenskými i civilními aspekty*) je chronologicky uspořádáno dle zahájení jednotlivých misí. Civilní operace jsou pro lepší orientaci geograficky uspořádány (viz. tabulka č. 3. 7).

3.1 Vojenské mise EU

Mise EU probíhají formou spolupráce členských zemí, kde dochází k vytváření potřebných vojenských opatření. Důležitým prvkem misí je nezbytná spolupráce EU a NATO především kvůli účelnému a hospodárnému využívání všech dostupných zdrojů.

„Zahraniční mise EU můžeme brát za všeobecné označení všech operací. Určitou podmnožinou těchto misí jsou pak vojenské operace. Vyjadřují samostatné využití disponibilních vojenských nástrojů určených k prosazování strategických bezpečnostních zájmů EU. Současná podoba EBOP dosáhla svého vrcholu právě formou realizovaných vojenských operací“, viz. [6].

---

²⁴ Jedná se o konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie (2008/c 115/01), konkrétně HLAVA V SMLOUVY O EU: OBECNÁ USTANOVENÍ O VNĚJŠÍ ČINNOSTI UNIE A ZVLÁŠTĚ USTANOVENÍ O SPOLEČNÉ ZAHRAJNÍ A BEZPEČNOSTNÍ POLITICE.

V roce 2003 došlo poprvé k zahájení vojenských operací EU, které musely být v souladu s přísným mandátem Rady bezpečnosti OSN.

3.1.1 Operace CONCORDIA

V únoru 2001 došlo k vyvrcholení etnického sporu mezi makedonskými bezpečnostními silami a ozbrojenými albánskými povstalci. EU a NATO se dohodly na nutnosti zprostředkovat vyjednávání, které nakonec směřovalo k přijetí *Ohridské rámcové dohody*²⁵. NATO zde zahájilo svou třicetidenní mírovou operaci, známou pod názvem *Hlavní sklizeň - Essential Harvest*²⁶. Cílem této operace bylo odzbrojení a zničení zbraní etnické albánské skupiny. Této operace se zúčastnilo 3 500 příslušníků ze všech členských států NATO. [146]

Po ukončení této operace bylo potřeba zajistit dohled k realizaci vytvořené mírové dohody. K tomuto účelu byla spuštěna operace *Ryšavá liška - Amber Fox*²⁷. NATO však mělo obavy ze vzniku možné opětovné situace a rozhodlo se pokračovat ve své pomoci formou operace *Spojenecký soulad - Allied Harmony*²⁸. Tato operace měla své dva cíle: *poskytování podpory mezinárodním pozorovatelům operačními složkami NATO a převzetí úkolu zajištění bezpečnosti v celé zemi vládou, prostřednictvím poradenských služeb NATO.* [143]

Dne 18. března 2003 došlo k oficiálnímu převzetí operačního úkolu NATO jednotkami EU. Jednalo se o operaci vojenských sil EU (EUFOR), symbolicky pojmenovanou **CONCORDIA**. Operace CONCORDIA byla historicky první vojenskou operací EU, která byla realizována za použití prostředků a kapacit NATO. Mandát mise a právní rámec se pro síly EU v podstatě nezměnil. Na žádost makedonské vlády došlo k prodloužení mandátu do 15. prosince 2003 (původní mandát počítal s ukončením mise k 21. červenci 2003).

---

²⁵ *Ohridská rámcová dohoda (ORD)* byla podepsána 13. srpna 2001. Šlo o politickou dohodu a skládala se ze tří částí: z dodatku v makedonské ústavě, z opatření k decentralizaci státu a ukončení nepřátelství mezi bojujícími stranami. V rámci této dohody bylo zajištěno používání makedonštiny a albánštiny v parlamentu a soudnictví. Zároveň došlo k proporcionálnímu zastoupení obou menšin ve státní správě, samosprávě a v ozbrojených silách. K realizaci třetí části této dohody byly pozvány jednotky NATO, které měli dohlížet na demilitarizaci albánských ozbrojených skupin a shromažďovat odevzdané zbraně.

²⁶ Tato operace byla oficiálně zahájena 21. srpna 2001 na žádost makedonského prezidenta Borise Trajkovského. K ukončení operace došlo 26. září 2001.

²⁷ Mise byla oficiálně zahájena 27. září 2001 s tříměsíčním mandátem, který však byl prodloužen až do 15. prosince 2002 [146].

²⁸ Mise byla zahájena 16. prosince 2002 a zapojilo se do ní 400 vojáků z členských zemí NATO, kteří se měli podílet především na vojenských reformách. Tato operace měla šestiměsíční mandát pod nizozemským velením. V březnu 2003 byla tato operace předčasně ukončena, kdy došlo k převzetí mise jednotkami EU.

V souladu s dohodou Berlín plus využívala EU na tuto operaci vojenských plánovacích, komunikačních a velitelských prostředků NATO. Tato mise byla tvořena polovinou původních vojenských sil operace *Allied Harmony*. Vysláno bylo více jak 400 vojáků z 26 států, z nichž 13 bylo členy EU. Přehled zemí, které se podílely na operaci *Concordia* je vyobrazen v tabulce č. 3. 1.

Tab. 3. 1 Přehled zemí participujících na operaci CONCORDIA

13 členských zemí Evropské unie		6 členských zemí NATO	7 nečlenských zemí EU/NATO
Belgie	Portugalsko	ČR	Bulharsko
Finsko	Rakousko	Maďarsko	Estonsko
Francie	Řecko	Polsko	Litva
Itálie	Španělsko	Norsko	Lotyšsko
Lucembursko	Švédsko	Island	Rumunsko
Německo	Velká Británie	Turecko	Slovensko
Nizozemí			Slovinsko

Zdroj: [53], vlastní zpracování

Na misi nejvíce participovala Francie, která přispěla největší kontingentem sil čítající 180 vojáků. Francie současně organizačně zastřešila celou operaci. [119]

Operačním velitelem sil EUFOR, jenž také měl odpovědnost za koordinaci a součinnost sil EUFOR se strukturami a jednotkami NATO, byl admirál **Rainer Feist** (SRN), zástupce vrchního velitele spojeneckých sil NATO v Evropě (**DSACEUR**). Ten operaci řídil prostřednictvím **EU CE** (*European Union Command Element*) při velitelství **AFSOUTH**²⁹.

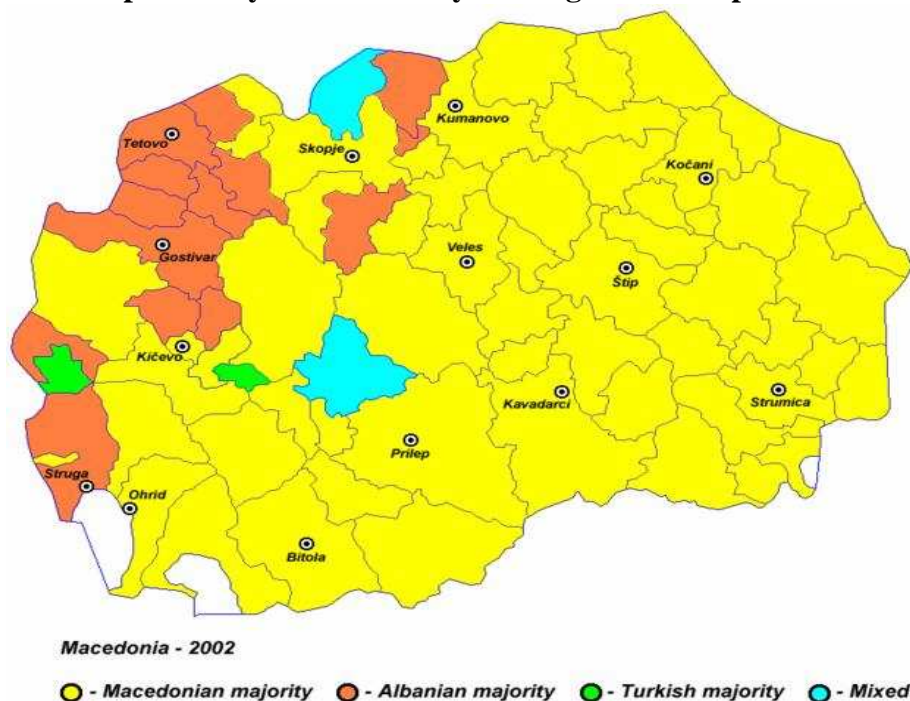
Velitelem nasazených sil byl v první fázi operace (*od 1. 4. do 30. 9. 2003*) francouzský generálmajor **Pierre Maral**. Od 1. 10. 2003 ho ve funkci vystřídal generálmajor **Luis Nelson Ferreira Dos Santos** z Portugalska [11].

Hlavní velitelství se nacházelo ve městě Skopje, odkud se přímo řídila činnost 22 tzv. *lehkých polních styčných týmů*. Tyto týmy byly rozmístěny v oblastech, kde se původně odehrávaly největší boje. Podle následující mapy, na které jsou zobrazeny etnické skupiny

²⁹ *Spojenecké síly v jižní Evropě* (**Allied Forces Southern Europe; AFSOUTH**) – jednalo se o velitelství sil NATO v jižní Evropě (velitelství sil NATO ve střední Evropě; AFCENT, velitelství atlantické flotily; SFA). Dne 15. března 2004 bylo zřízeno nové velitelství pro oblast jižní Evropy - *Velitelství spojeneckých společných sil v Neapoli* (**Allied Joint Force Command Naples** or **JFC Naples**). Jednotlivá velitelství byla ustanovena na podporu míru a stability v dané oblasti [142].

nacházející se v Makedonii, je možné odvodit místa největších konfliktů (především hraniční oblasti makedonské a albánské menšiny).

Obr. 3. 1 Mapa etnických menšin v bývalé Jugoslávské republice Makedonii

Zdroj: [85]

Vybavení týmů bylo na vysoké úrovni. Nechyběly prostředky pro noční vidění a další komunikační technologie. Jejich úkolem bylo udržení vzájemné spolupráce mezi představiteli jednotlivých menšin a průzkumná činnost. Lehké týmy byly podporovány 8 tzv. **těžkými týmy**. Jejich vyzbrojení bylo především kolovými transportéry a víceúčelovými vrtulníky *Agusta A 109*, které pocházely z belgických vzdušných sil.

Hlavní cíle operace lze shrnout do čtyř bodů:

1. Demontrace nadnárodní vojenské přítomnosti přispívající k utváření a zachování stability a bezpečnosti zejména v oblastech bývalé krize;
2. přispět k obnově důvěry mezi etniky zúčastněnými konfliktu;
3. zabezpečit stálý přehled o celkové situaci v zemi s důrazem na bezpečnostní situaci;
4. a přispět k zajištění bezpečnosti příslušníků mezinárodních organizací, jenž v zemi působili. [11]

Vynaložené společné náklady dosáhly **4,7 mil. EUR** a s prodloužením mise se částka zvýšila na **6,2 mil. EUR** [84].

Operaci Concordia lze hodnotit velmi kladně. V krátké době došlo ke splnění vytyčeného úkolu a po vyhodnocení této mise došlo k dohodě mezi EU a makedonskou vládou a k ukončení této mírové vojenské operace ke dni **15. prosince 2003**. I když šlo o operaci malého rozsahu, EU zde měla možnost ukázat svou schopnost včas zasáhnout v krizových oblastech.

3.1.2 Operace Artemis

Jednalo se o druhou vojenskou operaci EU a byla realizována na území **Demokratické republiky Kongo** (*Democratic Republic of Congo*; DRC). Šlo o nasazení sil ve městě **Bunia** (**příloha č. 2**) na severovýchodě DRC v centru provincie **Ituri**. Tato oblast byla dlouhodobě sužována konfliktem mezi dvěma nepřátelskými etniky **Hema** a **Lendu**³⁰.

K zahájení operace Artemis došlo usnesením Rady EU 12. června 2003. První vojenské jednotky dorazily na místo již následující den. Tato operace probíhala ve spolupráci s misí OSN MONUC. Do operace Artemis bylo nasazeno 2 100 osob z 16 států. Přehled jednotlivých států zúčastněných v této operaci je zobrazen v tabulce č. 3. 2. Na složení vojenského kontingentu se podílelo 12 zemí EU a Francie se opět stala rámcovou zemí této mise s celkovým počtem 1 679 vojáků. Německo přispělo druhým největším kontingentem o síle 350 osob, jednalo se však o nebojové jednotky. Vojenské síly byly rozmístěny i v Ugandě na letišti v *Entebbe*, zhruba 300km severovýchodně od města Bunii.

---

³⁰ V regionu *Ituri* žije 18 etnických skupin, přičemž **Hema** a **Lendu** tvoří 40% místního obyvatelstva. V roce 2004 došlo ke genocidě ve Rwandě. Tato událost znamenalo obrovský psychologický šok pro celý region. Jednalo se však jen o záminky vyvolat spor, který měl svůj původ především v boji o území. Situace mezi Hema a Lendu se vyostřila v roce 1999. V místě tohoto konfliktu byla v daném okamžiku vedena mise OSN (**Mission d'Observation des Nations Unies au Congo**; MONUC). Příslušníci Hemy se snažili zkorumpovat místní autority k přepsání územního registru v jejich prospěch. Boje se opět rozšířily v roce 2001, kdy byl stávající neutrální guvernér nahrazen ve své funkci příslušníkem Hemy. Konfliktu se zúčastnila i *Rwanda* a *Uganda* (jednalo se prosazení vlastních zájmů v místě bohatém na ropu, diamanty a zlato) a v roce 2002 ugandská armáda ovládla Boniu. Netrvalo to však dlouho a v květnu roku 2003 získala **UPC** (*Union des Patriotes Congolais*) Boniu zpět, což znamenalo další vlnu bunijského násilí. Od roku 1998 si tento konflikt vyžádal přes tři miliony obětí. Po stažení ugandského vojska vzniklo v oblasti relativně bezpečno, ne však na dlouho. Spory mezi Hema a Lendu se opět vyostřily a nakonec se tuto situaci rozhodla řešit OSN. Vytvořila **Pohotovostní mezinárodní nouzové síly** (*Interim Emergency Multinational Force*; IEMF) s mandátem od 1. září 2003. Francie se rozhodla zasáhnout v této oblasti a měla připraven vlastní plán operace. Koncem května 2003 se EU dohodla o možnosti vojenské intervence na tomto území [128].

Tab. 3. 2 Přehled zemí participujících na operaci ARTHEMIS

12 členských zemí EU		4 nečlenské země EU
Belgie	Portugalsko	Brazílie
Francie	Rakousko	Jihoafrická republika
Itálie	Řecko	Kanada
Irsko	Španělsko	Maďarsko
Německo	Švédsko	
Nizozemí	Velká Británie	

Zdroj: [131] , *vlastní zpracování*

Hlavními úkoly operace Artemis, které musely být v souladu s mandátem Rady bezpečnosti OSN, byly:

1. Stabilizovat bezpečnostní situaci a zlepšit humanitární situaci v Buii;
2. zajistit obranu letiště a dvou místních uprchlických táborů;
3. a spolupodílet se s IEMF na zajištění bezpečnosti civilní populace, personálu OSN a pracovníků humanitárních organizací ve městě. [132]

Tato operace nevyužívala mechanismu Berlín plus (spolupráce EU a NATO). Kdyby došlo ke kritické situaci, byly připraveny posily od Francie (zhruba 1000 osob s leteckou podporou – bojové letouny Mirage - na strategických základnách Entebbe a Ndjamena). EU se rozhodla rozšířit oblast operace i mimo město. Jednalo se o plochu do vzdálenosti 40 km a k tomuto účelu použila i těžkou bojovou techniku. Tento postup umožnil EU vyhlásit 8. července 2003 město Bonui městem „beze zbraní“. Dne 1. září 2003 předala EU misi OSN a poslední jednotky EU opustily DRC 25. září 2003. OSN posílilo kontingent mise MONUC na 4 800 vojáků a předpokládalo se postupné rozšíření kontingentu až na 10 800 příslušníků ozbrojených sil. [6]

Náklady mise dosáhly **7 mil. EUR**. O operaci Artemis lze říci, že byla první misí EU mimo území Evropy. Trvala pouze 50 dnů a byla nesporným krátkodobých úspěchem EU. Zkušenosti z operace Artemis odhalily nedostatky, které byly především ve vojenském zpravodajství, v informačních technologiích a v použité technice (k přepravě kontingentu byly použity pronajaté ukrajinské letouny Antonov An – 124 Ruslan). [45]

3.1.3 Operace Althea

V roce 2004 na summitu NATO v Istanbulu bylo EU umožněno zahájit operaci **ALTHEA** na území státu *Bosna a Hercegovina*. EU se rozhodla převzít misi **SFOR II** (**Stabilization Force**) od NATO, a proto Rada EU přijala 12. července 2004 rozhodnutí o tomto záměru³¹ [39].

NATO si uchovalo jen činnost velitelství v Sarajevu, kde se snaží prosadit reformy ozbrojených sil. Toto velitelství je odpovědné i za dopadení válečných zločinců.

Operace Althea byla realizována pomocí mechanismů Berlín plus od 2. prosince 2004 a v současné době stále pokračuje. Mise probíhá za pomoci **Rady pro regionální spolupráci** (*Regional Co-operation Council*; RCC), která má své základny rozmístěny na pěti lokalitách (obrázek č. 3. 2):

1. RCC 1	<i>Banja Luka</i>
2. RCC 2	<i>Mostar</i>
3. RCC 3	<i>Sarajevo</i>
4. RCC 4	<i>Tuzla</i>
5. RCC 5	<i>Zenica</i>

Tyto lokality jsou dále rozděleny na příslušné stanoviště. Rozmístění a názvy těchto stanovišť je možné nalézt přímo na stánkách operace Althea.

---

³¹ Mezinárodněprávní rámec byl upraven rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 1575 ze dne 22. listopadu 2004.

Obr. 3. 2 Mapa základen RCC v Bosně a Hercegovině

Zdroj: [101]

V červnu roku 2004 byl počet vojáků redukován na 7 000 z 33 zemí, z toho bylo 22 členů EU³². Nejvyšší kontingent vyslalo Německo o síle 1 100 vojáků a Velká Británie o síle 950 vojáků. Z nečlenských států EU byl nejvyšší podíl ozbrojených sil vyslán z Kanady, Turecka a Maroka. Je nutné podotknout, že této mise se účastnily i zcela neutrální státy, kterými jsou Finsko, Švédsko, Rakousko a Irsko [100]. V současné době se operace účastní 2 500 příslušníků ozbrojených sil z 25 států. Jejich přehled zachycuje následující tabulka.

Tab. 3. 3 Přehled zemí participujících na operaci ALTHEA k roku 2010

20 členů EU			5 nečlenských států EU
Bulharsko	Lotyšsko	Slovensko	Albánie
Estonsko	Lucembursko	Slovinsko	Chile
Finsko	Maďarsko	Rakousko	FYROM
Francie	Německo	Rumunsko	Švýcarsko
Irsko	Nizozemí	Řecko	Turecko
Itálie	Polsko	Velká Británie	
Litva	Portugalsko		

Zdroj: [98], vlastní zpracování

³² Mise SFOR II disponovala téměř 20 000 osobami z 35 zemí. V roce 2003 byl tento počet redukován na 12 000 vojáků a v roce 2004 na 7000. S tímto počtem také EU zahájila svou misi [138].

Velitelství sil této mise je dislokováno v hlavní městě Sarajevu. Zodpovědnost za samotné provedení operace má **EUMC**, kterému podléhá operační velitelství³³. Britský generál **David Leakey** byl první velitel EUFOR, kterého po roce působení nahradil italský generál **Gian Marco Chiarinim**. Dne 4. prosince 2009 byl do této funkce jmenován rakouský generálmajor **Bernhard Bair**. [86]

Operace Althea má své dlouhodobé cíle, jimiž jsou především:

1. Budování politického, ekonomického a sociálně stabilního státu;
2. vytvoření mírových sousedských vztahů, které budou umožňovat vzájemnou spolupráci k přijetí do EU;
3. a v oblasti obrany se předpokládá přistoupení země k projektu **Partnerství pro mír**³⁴ (*Partnership for Peace*; PfP) v rámci NATO. [83]

Finanční náklady této mise k roku 2009 dosáhly **80 mil. EUR**. Operace Althea tak překonala svým rozsahem obě předchozí operace (Concordia a Artemis). Dne 25. ledna 2010 Rada EU rozhodla o poskytnutí podpory, která zahrnuje školení pro orgány státní správy k udržení stability a bezpečnosti v Bosně a Hercegovině [86].

3.1.4 Operace EUFOR DR Congo

Dne 25. dubna 2006 bylo rozhodnuto o zahájení vojenské mise na území Demokratické republiky Kongo (DRC) [106].

Koncepce mise byla schválena Radou EU 23. března 2006 a postupně začalo její plánování. Oficiálně byla mise zahájena 10. července 2006 a byl jí přidělen vojenský kontingent o síle 2 300 osob z 22 zúčastněných zemí. Odpovědnost za přípravu operace mělo Německo, jenž přispívalo 780 osobami. Přehled jednotlivých participujících zemí je zobrazen v tabulce č. 3. 4. Tento kontingent byl rozmístěn na letišti v **Kinshase**. Část tohoto kontingentu bylo umístěno i v sousedícím státu **Gabon** a připraveno kdykoliv zasáhnout (zobrazení jednotlivých území je v **příloze č. 2**).

---

³³ Podle mechanismu Berlín plus jde o zástupce Vrchního velitele spojeneckých sil NATO. V Evropě je to DSACER.

³⁴ Bylo přijato hlavami států a vlád zúčastněných na schůzce Severoatlantické rady konané v ústředí NATO v Bruselu ve dnech 10. - 11. ledna 1994. Tato dohoda nabízí příležitost k účasti v různých oblastech spolupráce, včetně podpory demokratického řízení ozbrojených sil, boje proti terorismu, civilního nouzového plánování a interoperability [144].

Tab. 3. 4 Přehled zemí participujících na operaci EUFOR DR Congo

21 členský zemí EU			1 nečlenská země EU
Belgie	Litva	Rakousko	Turecko
ČR	Lucembursko	Řecko	
Finsko	Maďarsko	Slovensko	
Francie	Německo	Slovinsko	
Irsko	Nizozemí	Španělsko	
Itálie	Polsko	Švédsko	
Kypr	Portugalsko	Velká Británie	

Zdroj: [34], vlastní zpracování

Velitelem vojenského kontingentu byl francouzský generálmajor **Christian Damay** a operačním velitelem se stal německý generálporučík **Karl Heinz Viereck** [92].

Cíle mise lze shrnout do dvou bodů:

1. Zajištění bezpečnosti pracovníků mezinárodních organizací, ale i civilního obyvatelstva v případě hrozícího nebezpečí;
2. a v případě propuknutí krizových situací evakuovat tyto pracovníky a zajistit případnou ochranu objektů využívaných za účelem mise. [109]

Celkové finanční náklady na tuto misi činily **16,7 mil. EUR** [32]. Operace splnila stanovený mandát, jenž byl na 4 měsíce, a 30. listopadu došlo k úspěšnému ukončení mise.

3.1.5 Operace EUFOR Tchad/RCA

EU zřídila na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1778 ze dne 25. září 2007 operaci **EUFOR Tchad/Central African Republic (EUFOR Tchad/RCA)**. Operace byla zahájena 28. ledna 2008 na území východního Čadu a v oblasti severovýchodní Středoafriky republiky. Příčinou této operace byla především Občanská válka v Čadu³⁵. Mandát mise byl platný do 15. března 2009. Vojenský kontingent byl o síle 3 700 vojáků z 26 zemí, které jsou uvedeny v následující tabulce.

³⁵ Občanská válka v Čadu má své kořeny hluboko v historii. Novodobá občanská válka začala v roce 2005, kdy příčinou sporu bylo obvinění Čadu soudánskou vládou. Podle ní Čad poskytl území rebelům bojujícím proti soudánské vládě. Genocida, která tak v Čadu vypukla, nabrala obrovských rozměrů. V letech 2006 a 2008 došlo k pokusům svržení soudánské vlády a Čad se stal útočištěm pro více jak 200 tisíc uprchlíků [158].

Tab. 3. 5 Přehled zemí participujících na operaci EUFOR Tchad/RCA

23 členských států			3 nečlenské států EU
Belgie	Lotyšsko	Rumunsko	Albánie
Bulharsko	Lucembursko	Řecko	Chorvatsko
ČR	Maďarsko	Slovensko	Rusko
Finsko	Německo	Slovinsko	
Francie	Nizozemí	Španělsko	
Irsko	Polsko	Švédsko	
Kypr	Portugalsko	Velká Británie	
Litva	Rakousko		

Zdroj: [33], vlastní zpracování

Tato operace byla největší mezinárodní operací EU v Africe. Kromě výše uvedených států se jí zúčastnily i další země, které měly své zástupce především na velitelství operace v **Mont Valérien** ve Francii. Operačním velitelem byl jmenován irský generálporučík **Patrick Nash** [21].

Hlavními cíli mise byly především:

1. Ochrana uprchlíků a vnitřně vysídlených osob a s tím související vytvoření podmínek pro návrat těchto osob;
2. dodávky humanitární pomoci;
3. a zajištění činnosti OSN, ochrana pracovníků a jejich bezpečný pohyb v krizové oblasti. [89]

Celkové finanční náklady mise dosáhly **119,6 mil. EUR**. Rada Bezpečnosti OSN jednomyslně rozhodla o přijetí rezoluce č. 1861, kterou schválila rozmístění jednotek své mise **MINURCAT** v této oblasti. Dne 15. března 2009 byla operace EUFOR Tchad/RCA přenesena na misi MINURCAT. EU i po skončení této mise zůstává v regionu stále aktivní, hlavně v humanitární a rozvojové pomoci.

3.1.6 Operace EUNAVFOR ATALANTA

Jedná se první námořní operaci EU prováděnou v rámci EBOP. Operace byla zahájena 8. prosince 2008 a je zakotvena v příslušných rezolucích *Rady bezpečnosti OSN*³⁶. Operace se

³⁶ Jedná se především o Rezoluce č. 1814/2008, č. 1816/2008, č. 1838/2008, č. 1846/2008 a č. 1897/2009.

uskutečňuje především kolem somálského pobřeží a v tomto regionu hlídkují i plavidla Severoatlantické aliance a Číny. Námořní lupiči ze Somálska mají na svědomí přes polovinu všech zaznamenaných pirátských útoků na celém světě.

V současné době se operace účastní 8 stálých členských států EU a jedna nečlenská země. Velitelství této protipirátské operace se nachází v anglickém **Northwoodu**, odkud se řídí jednotlivé vojenské akce (zde jsou zaměstnanci zastoupeni i z dalších zemí, mimo jiné i z ČR).

Tab. 3. 6 Přehled zemí participujících na operaci ATALANTA

8 stálých členských států EU		1 nečlenský stát	Další státy podílející se na operaci (sídlo Northwood)	
Belgie	Německo	Norsko	ČR	Malta
Francie	Nizozemí		Finsko	Švédsko
Itálie	Řecko		Irsko	
Lucembursko	Španělsko		Kypr	

Zdroj: [107], vlastní zpracování

Operace neustále spolupracuje s dalšími ozbrojenými silami, jako je CTF – 151³⁷, NATO Maritime Group, Loďstvo z Japonska a Číny a dalšími.

Hlavními cíli této mise jsou především:

1. Ochrana plavidel **Světového potravinového programu** (*World Food Programme*; WFP)³⁸ dodávajících potravinovou pomoc vysídleným osobám v Somálsku;
2. ochrana ohrožených plavidel plavících se v Adenském zálivu a při somálském pobřeží a odvracení, prevence a potlačování pirátských činů a ozbrojených loupeží při pobřeží Somálska. [107]

Každé plavidlo, které chce proplout přes Adenský záliv nebo podél somálského pobřeží, musí vyplnit registr **Maritime Security Center – Horn of Africa**³⁹, který je dostupný

³⁷ **Combined Task Force 151** je kombinovanou mezinárodní námořní skupinu určenou právě k pirátským útokům. Vznikla v roce 2009 a je tvořena námořní silou z více jak 20 zemí [149].

³⁸ Od roku 2007 se téměř žádná loď Světového potravinového fondu nevyhnula pirátským útokům. Od prosince 2008, kdy zde působí operace **Atalanta**, se podařilo přepravit více než 260 tisíc tun potravin určených somálskému obyvatelstvu. Od prosince 2008 do ledna 2010 bylo námořními silami zadrženo 242 pirátů, z toho 122 bylo následně postaveno před soud v sousedních zemích (Jemen, Keňa, Puntland-Somálsko, Seychely) nebo v západních zemích (Francie, Nizozemí, Spojené státy americké, Španělsko) [127].

³⁹ Tento registr je v těsné koordinaci s operací **Atalanta**. Jedná se o registr, který je založen na zákonné legitimaci každé lodě proplouvající přes tento region.

online (www.mschoa.eu). V současné době EU zahrnuje do této operace i další regiony, jako je jih Červeného moře a část Indického oceánu. Operace je vedena pod velením viceadmirála **Petera Hudsona** z mezinárodního velitelství v Northwoodu ve Velké Británii.

Celkové finanční náklady za první rok operace činily **8,3 mil. EUR**. Operace byla naplánovaná na 12 měsíců, ale hrozící nebezpečí dalších pirátských útoků prodloužilo operaci do prosince roku 2010 [90].

EU od roku 2003 podnikla šest vojenských operací. Každá z těchto operací byla svým způsobem unikátní a lišily se především místem působení, příčinou zahájení, vynaloženými finančními prostředky a délkou. V **příloze č. 3** je provedeno srovnání jednotlivých vojenských operací.

3.2 Civilní (policejní) operace EU

Na summitu Evropské rady v Helsinkách v prosinci roku 1999 byla zdůrazněna potřeba zavedení nevojenských nástrojů EU. Následně proběhl summit Evropské rady v Santa Maria de Feira v roce 2000. ER zde stanovila čtyři prioritní oblasti civilního řešení: **policie**⁴⁰, **právní stát**⁴¹, **civilní správa**⁴² a **civilní ochrana**⁴³. V roce 2003 přijala ER **Evropskou bezpečnostní strategii** (*European Security Strategy*; ESS). Jedná se o komplexní strategický rámec, který byl nazván *Bezpečná Evropa v lepším světě*.

Tento dokument zahrnoval:

- Zhodnocení evropského bezpečnostního prostředí v podmínkách globálních výzev a klíčových dohod, pod které se řadí:
  - **Terorismus** – nejčastěji je spojen s násilným náboženským extremismem;

---

⁴⁰ Evropské cíle budou realizované pomocí policejních operací a poradenských činností dosažených pomocí místní policejní síly. Členské státy poskytly více než 5 000 důstojníků, z nichž 1 400 bude schopno nasazení v méně než 30 dnech.

⁴¹ Je nutné obnovit důvěru v policejní síly za pomoci působení soudního systému. Členské státy poskytly 631 důstojníků, kteří budou působit ve funkcích, jimiž jsou například žalobci, soudci nebo vězeňští důstojníci.

⁴² Co se týče civilní správy, skupina odborníků bude schopna přijmout civilní správní opatření, které budou v přímé souvislosti s civilní správou pro zvládání krizí. Členské státy se dohodly na poskytnutí 565 zaměstnanců určených k této činnosti.

⁴³ V této oblasti bude stanoveného cíle dosaženo pomocí: a) koordinovaného týmu schopného mobilizace okolo jedné hodiny, b) zásahového týmu (2000 osob) schopného k nasazení ve velmi krátké době a c) speciálních prostředků, které budou zaslány během 2 až 7 dní v závislosti na speciálních potřebách jednotlivých krizí. Členské státy se zavázaly poskytnout na civilní ochranu 579 expertů a 4 445 pracovníků zásahového týmu. [25]

- **rozšiřování zbraní hromadného ničení** – nebezpečí v podobě biologických zbraní, chemických a radiologických materiálů;
  - **regionální konflikty** – nejčastěji ohrožují menšiny, základní svobody a lidská práva;
  - **selhání státu** – špatná veřejná správa a s ní související korupce, zneužití moci, slabé instituce a nedostatek odpovědnosti;
  - **organizovaná trestná činnost** – především přeshraniční obchod s drogami, ženy, zbraněmi a nelegálními přistěhovalci.
- splnění Evropských strategických cílů, a to prostřednictvím dohod a mnohostranného řešení, vybudováním bezpečného prostředí v Evropě a propagování mezinárodních nařízeních, které jsou založené na efektivním multilateralismu;
  - posílení významu policie v Evropě, která se stane více aktivní, akceschopná a koherentní;
  - a spolupráce s partnery (především zapojením do mezinárodních organizací).

V prosinci 2008 byla ESS aktualizována převzetím nových dohod (*Dohody boje proti pirátům* nebo *Dohody týkající se energetické bezpečnosti*). Pět let po zavedení ESS musela EU přijmout větší odpovědnost za globální bezpečnost. EU se tak stala důležitým hráčem v budování lepšího a bezpečnějšího světa [25].

EU tak mohla cíleně postupovat v rozvoji schopností v oblasti civilního zvládání krizí, které jsou v rámci EBOP velmi důležité.

V souladu s ESS stanovila Evropská rada v prosinci roku 2004 **Civilní základní cíl 2008** (*Civilian Headline Goal*). ER se zavázala ke splnění tohoto cíle do roku 2008. Podle tohoto cíle „*musí být EU vybavená tak, aby mohla provádět několik souběžných misí EBOP pro civilní řešení krizí za využití různých schopností, včetně nejméně jedné rozsáhlé substituční civilní mise pro nasazení v rizikovém prostředí v krátké lhůtě*“, viz. [40]. Během plnění tohoto cíle byly zjištěny nedostatky v prioritních oblastech, a tak se ER dohodla 19. listopadu 2007 na prodloužení tohoto cíle do roku 2010 – **Civilian Headline Goal 2010**. Tento cíl již věnuje pozornost konkrétním oblastem, jimiž jsou *součinnost* (především mezi vojenskými a civilními operacemi) a *lidské zdroje* (rámec podpory pomocí více kvalifikovaných pracovníků a dosažení vytyčených cílů v oblasti Civilního řešení krizí) [13].

Od roku 2003 provedla EU **24 zahraničních misí**, z nichž 15 bylo civilních. V následující tabulce je přehled všech civilních operací EU k lednu 2010 rozdělených podle regionů.

Tab. 3. 7 Přehled civilních operací EU k lednu 2010

Západní Balkán		Blízký východ	
Operace	Lokalita	Operace	Lokalita
EUPM (2003)	Bosna a Hercegovina	EUJUST LEX (2004)	Irák
EUPOL PROXIMA (2004 - 2005)	FYROM	EUBAM RAFAH (2005)	Palestinské území Gaza
EUPAT (2006)	FYROM	EUPOL COPPS (2005)	Palestinské území
EULEX KOSOVO (2008)	Kosovo		
Jižní Kavkaz		Afrika	
Operace	Lokalita	Operace	Lokalita
EUJUST THEMIS (2004 - 2005)	Gruzie	EUPOL KINSHASA (2005 – 2007)	DCR
EUMM (2008)	Gruzie	EUPOL RD CONGO (2007)	DCR
Asie		EUTM (2010)	Somálsko
Operace	Lokalita	Východní Evropa	
Aceh Monitoring Mission (2005 - 2006)	Indonésie	Operace	Lokalita
EUPOL (2007)	Afghánistán	EU BAM (2005)	Moldávie a Ukrajina

Pozn.: Barevně označené operace byly ukončeny.

Zdroj: [87], vlastní zpracování

3.2.1 Operace EU na Západním Balkáně

Území regionu Západního Balkánu je pro EU strategicky velmi důležité, a to především z bezpečnostního hlediska. V 90. letech minulého století zde proběhlo mnoho ozbrojených konfliktů, a to nedaleko hranic EU. Cílem bezpečnostní politiky EU je proto dosáhnout hlubší integrace států západního Balkánu a zabránit vzniku dalších ozbrojených konfliktů.

Policejní mise EU v Bosně a Hercegovině (EUPM)

The EU Police Mission in Bosnia and Herzegovina (EUPM) byla vůbec první zahraniční misi v rámci EBOP a byla zahájena 1. ledna 2003 na území Bosny a Hercegoviny. Mise navázala na činnost **Mezinárodní policejní pracovní skupiny OSN (International Police Task Force OSN)**. Základními cíli mise jsou: zřízení fungujícího policejního aparátu podle evropských a mezinárodních standardů, boj proti organizovanému zločinu a korupci a rozšíření justiční spolupráce. Na toto území bylo vysláno 92 policejních příslušníků a 30 civilních zaměstnanců z 30 zemí (kromě členských států EU se jedná o *Kanadu, Švýcarsko, Turecko a Ukrajinu*), kteří měli zajistit dohled nad danou situací. Operačním velitelem byl jmenován generálmajor **Stefan Feller** z Německa a velitelství je umístěno v Sarajevu za podpory čtyř regionálních úřadů, jenž mají své sídlo v Sarajevu, v Banja Luka, v Mostaru a v Tuzle. [23]

Rada EU dne 8. prosince 2009 rozhodla o prodloužení mandátu operace do **31. prosince 2011**. Finanční náklady mise pro rok 2010 jsou stanoveny ve výši **14,1 mil. EUR** [108].

Policejní mise EU ve FYROM (EUPOL PROXIMA)

The EU Police Mission Proxima (EUPOL PROXIMA) proběhla na území bývalé jugoslávské republiky Makedonie (FYROM) a byla zahájena 15. prosince 2003. Tato operace byla v souladu s cíli stanovenými v *Ohridské rámcové dohodě* z roku 2001. Hlavními úkoly byly především upevnění správního práva (boj proti organizovanému zločinu), realizace komplexních reforem Ministerstva vnitřních věcí (především policie), podpora Jednotného vnitřního trhu a zvýšená spolupráce se sousedícími státy. Na misi bylo vysláno celkem 200 uniformovaných policistů a civilních pracovníků z 35 států – tehdejších 15 členských států EU, 10 přistupujících států k EU, 3 kandidátské státy (Bulharsko, Rumunsko, Turecko), dále pak Norsko, Island, Kanada, Rusko, Ukrajina, Švýcarsko a Spojené státy americké. Závazkem operace Proxima bylo ustanovit fungující vládu bývalé jugoslávské republiky Makedonie a umožnit tak bližší integraci státu směrem k EU. Po splnění všech stanovených cílů byla oficiálně operace ukončena 14. prosince 2005. [30]

Policejní poradní tým EU ve FYROM (EUPAT)

Po skončení mandátu mise EUPOL PROXIMA zřídila EU **Policejní poradní tým** (*EU Police Advisory Team*, EUPAT) v bývalé jugoslávské republice Makedonii. Tento tým zahájil svou činnost 15. prosince 2005. Hlavním úkolem EUPAT byla podpora rozvoje služeb policie podle evropských standardů formou školení místních policejních jednotek a podpora rozvoje soudní spolupráce. Mandát mise byl stanoven na 6 měsíců a na misi bylo vysláno 30 příslušníků policie. Velitelem mise se stal **Jürgen Scholz** a operační velitelství se nacházelo ve městě Skopje. Dohled nad celou misí vykonával **Policejní a bezpečnostní výbor** (*Political and Security Committee*; PSC) a celkové finanční náklady činily **1,5 mil. EUR**. [26]

Mise na podporu právního státu v Kosovu (EULEX KOSOVO)

The EU Rule of Law Mission in Kosovo (EULEX KOSOVO) je prozatím největší civilní operací v rámci EBOP. Operace byla oficiálně zahájena 6. dubna 2008. Hlavním úkolem mise je podpora orgánů v oblasti právního státu, jimiž jsou především policie, soudnictví a celní správa. V současnosti se na misi podílí zhruba 3 200 zaměstnanců z 32 států (26 členských států EU – vyjma Kypru, dále Kanada, Chorvatsko, Norsko, Švýcarsko, Turecko a USA). Operačním velitelem mise byl jmenován generál **Yves de Kermabon** z Francie a velitelství se nachází ve městě Priština. Mise má napomoci soudním orgánům v jejich pokroku směrem k udržitelnosti a odpovědnosti. Důležité je také posilování nezávislosti v soudnictví, v policejních a v celních orgánech a dodržování mezinárodně uznávaných norem. V Kosovu působí kromě mise EULEX **Úřad zvláštního zástupce EU**. Tento úřad byl zřízen společnou akcí Rady EU 4. února 2008 a jeho úkolem je zajištění koordinace EU v Kosovu. Přispívá také k upevňování a dodržování lidských práv a svobod v Kosovu a je povinen podávat Radě EU pravidelné zprávy prostřednictvím Vysokého představitele pro SZBP. Tento úřad má pouze 3 zaměstnance a v jeho čele je nizozemský představitel **Pieter Feith**. Mandát mise EULEX je schválen do 14. června 2010 a rozpočet k tomuto datu je stanoven ve výši **265 mil. EUR**. [28, 103]

3.2.2 Operace EU na Blízkém východě

Blízký východ byl vždy oblastí častých ozbrojených konfliktů. Jedná se o země značně bohaté na ropu a jiná fosilní paliva, ale taky o státy s velmi nízkou životní úrovní, což bylo příčinou většiny konfliktů. S myšlenkou rozšiřování EU směrem na východ bylo nutné zajistit v těchto regionech bezpečnost. EU se zde angažovala několika misemi, z nichž ani jedna nebyla ještě ukončena.

Integrovaná mise EU v Iráku na podporu právního státu (EUJUST LEX)

The EU Intergrated Rule of Law Mission for Iraq (EUJUST LEX) byla zahájena 1. července 2005 a je první integrovanou misí EU v rámci EBOP. Většina operačních středisek této mise má své základny v Bruselu a jsou v bezprostředním kontaktu se základnou v Bagdádu. Operačním velitelem byl zvolen plukovník **Francisco Díaz Alcantud** ze Španělska. Úkolem mise byla především podpora důvěry a vzájemného respektu rozdílného iráckého justičního systému. Na misi bylo vysláno 53 zaměstnanců EU a v současnosti se na misi podílí všech 27 členských států EU. Rozhodnutím Rady EU byl mandát mise prodloužen do 30. července 2010 s celkovým finančním rozpočtem **40 mil. EUR**. [17]

Mise EU pro pomoc na hranicích v Rafáhu (EUBAM)

The EU Border Asistence Mission at Rafah Corssing Point (EUBAM RAFAH) byla výsledkem uzavření **Dohody o pohybu a přístupu** (*Agreement on Movement and Access*) mezi izraelskou a palestinskou samosprávou dne 15. listopadu 2005. Tato dohoda zahrnovala zásady pro hraniční přechod Rafáh, který se nachází v pásnu Gazy. Rada EU souhlasila s úlohou EU jako třetí strany v této dohodě a rozhodla o zahájení operace pod názvem EUBAM RAFAH 24. listopadu 2005. Úkolem mise je především monitorování přechodu Rafáh. Mezi 25. červnem 2006 a 13. červnem 2007 EUBAM otevřelo hranice na 83 dní. Během těchto dní překročilo hraniční přechod Rafáh více než 165 000 lidí. Operační velitelství mise se nachází ve městě **Ashkelonu** a do funkce velitele byl jmenován plukovník **Alain Faugeras** z Francie. V současné době je na misi 27 zaměstnanců ze 21 členských zemí EU (vyjma ČR, Slovenska, Slovinska, Bulharska, Lotyšska a Litvy). Mandát mise je stanoven do 24. března 2010 s celkovým finančním rozpočtem **1,1 mil. EUR**. [15, 96]

Policejní mise EU na palestinském území (EUPOL COPPS)

The EU Police Mission for the Palestinian Territories (EUPOL COPPS) byla zřízena 14. listopadu 2005 a oficiálně začala svou činnost ke dni 1. ledna 2006. Cílem mise bylo dlouhodobé zaměření na reformy v Palestinské samosprávě, především při zavádění účinných policejních opatření. Součástí těchto reforem bylo i prosazování justičního práva podle evropských a jiných mezinárodních standardů. Operační velitelství se nachází ve městě **Ramallah** a do funkce velitele byl jmenován **Henrik Malmquist** ze Švédska. V současné době se na tomto území nachází 41 zaměstnanců z 19 zemí (17 členských EU, Kanada a Norsko). Důležitým úkolem mise je i zavedení **Palestinské civilní policie** (*Palestinian Civil Policy*) a její řádné školení a finanční podpora. Mandát mise byl stanoven na tři roky, byl však prodloužen do 31. prosince 2010. [24]

3.2.3 Operace EU v Jižní Kavkazu

Kavkaz je mnohdy specifikován jako jeden z konfliktních regionů. Celá oblast stála vždy ve střetu zájmů svých mocných sousedů – Turecka, Ruska a Iránu. Problematickou záležitostí je hlavně etnická a náboženská roztříštěnost celého regionu. Většina ozbrojených střetů, ke kterým zde během posledních patnácti let došlo, měla povahu vnitrostátních konfliktů. Jednotlivé konflikty však mají dopad na globální bezpečnost a snahy jednotlivých států získat samostatnost, tak ohrožují nejen sousedící státy⁴⁴ [100].

Mise EU na podporu právního státu v Gruzii (EUJUST THEMIS)

The EU Rule of Law Mission to Georgia (EUJUST THEMIS) byla první misí na podporu právního státu v rámci EBOP. EU se zavázala pomoci Gruzii na cestě k přizpůsobování se evropským a mezinárodním standardům. Mise měla napomoci tamním orgánům zavést právní systém a zajistit celkový rozvoj a koordinaci gruzijské vlády. Cílem bylo také vyzvat Gruzii k účasti na **Evropské sousedské politice** (*European Neighbourhood*

---

⁴⁴ V srpnu 2008 vypukla válka mezi Gruzii a Ruskem poté, co se Gruzie pokusila obnovit nadvládu nad *Jižní Osetií*. Tato krátká válka skončila porážkou Gruzie a Moskva se rozhodla uznat nezávislost jak Jižní Osetie, tak i další provincie Gruzie – *Abcházie*.

Policy; ENP)⁴⁵. Mise byla spuštěna 16. července 2004 a do funkce operačního velitele byla jmenována soudkyně **Sylvie Pantz** z Francie, která vedla dohled nad misí z velitelství v Tbilisi. Mandát mise byl stanoven na 12 měsíců a mise se účastnili velmi zkušení úředníci ze všech členských států EU (25), kteří poskytovali podporu, odborné vedení a poradenstvím všem příslušníkům orgánů státní správy. Celá mise byla úspěšně ukončena ke dni 14. července 2005 a celkové finanční náklady činili něco málo přes **2 mil. EUR**. [31, 38]

Pozorovatelská mise EU v Gruzii (EUMM)

The EU Monitoring Mission in Georgia (EUMM) byla spuštěna 1. října 2008 na základě dohod uzavřených mezi Moskvou a Tbilisi z 12. srpna a 8. září 2008. Úkolem mise je dohled nad realizací těchto dohod. Důležitá je také stabilita a normalizace situace v krizové oblasti a přispění k rozvoji gruzijské policie a armády. Na misi se podílí 330 zaměstnanců z 26 členských zemí EU (vyjma Kypru). Velitelem mise byl ustanoven velvyslanec **Hansjörg Haber** z Německa a operační velitelství je umístěno v Tbilisi. Počáteční mandát mise byl prodloužen do 14. září 2010 a počítá se finančním rozpočtem ve výši **50 mil. EUR**. [20, 104]

3.2.4 Operace EU v Africe

Již v roce 2004 byla situace na africkém kontinentě označena za jednu z prioritních oblastí EU. Celá země se potýká s následky vnitrostátních konfliktů a není schopna se s nimi vypořádat sama. Proto se EU rozhodla zajistit místo krizí svými jednotkami do té doby, než budou jednotky Africké unie schopné situaci plně převzít pod svou kontrolu.

Policejní mise v Kinshase (EUPOL KINSHASA)

*The EU Police Mission for the Kinshase*⁴⁶ (EUPOL Kinshasa) byla první civilní operací vedenou v regionu Afrika. Mise byla oficiálně zahájena 12. dubna 2005 na žádost vlády DRC v úzké koordinaci s Policejní misí OSN – MONUC. Počátečním úkolem mise

---

⁴⁵ **ENP** byla ustanovena v roce 2004 a týká se států, které bezprostředně s EU sousedí, a to i přes moře. V současné době zahrnuje tato politika 16 států (*Alžírsko, Arménie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Egypt, Gruzie, Izrael, Jordánsko, Libanon, Libye, Maroko, Moldavsko, Palestinské území, Sýrie, Tunisko a Ukrajina*). Cílem politiky je posílit prosperitu, stabilitu a bezpečnost zúčastněných států. Přestože je Rusko bezprostředním sousedem, jsou jeho vztahy s EU upraveny pomocí dohody o Strategickém partnerství [116].

⁴⁶ Kinshasa je hlavní město Demokratické republiky Kongo (DRC).

byla pomoc při vytváření **Integrované policejní unie** (*Integrated Police Unit*; IPU) na celém krizovém území. Tato policie pak měla provádět monitorování oblasti, dohled nad bezpečností a poradenskou činnost v souladu s evropskými standardy. Později se mise zaměřila na tři specifické oblasti: *dohled nad nově vznikajícími institucemi, zajištění bezpečnosti během voleb a dosazení 350 příslušníků vojsk k udržení nově vznikajícího stavu*. Dohled nad celou misí vykonával generál **Pierre Joana** z Francie.. EU na misi dosadila téměř 30 svých zaměstnanců a jejich úkolem byl především dohled nad nově vzniklou Integrovanou policejní unií. Mise byla ukončena k 1. červenci 2007 s finančním rozpočtem **4,3 mil. EUR**. [29, 42]

Policejní mise v DRC (EUPOL RD CONGO)

The EU Police Mission for the DCR (EUPOL CONGO) zahájila svou činnost v červenci 2007 v závislosti na angažovanosti EU v DCR při prvních demokratických volbách od roku 1960, kdy DCR získala nezávislost. EU při tomto volební procesu hrála velmi významnou roli a dohlížela na upevnění právního státu, bezpečnosti a stability v DCR. Mise měla za úkol podporovat prosazování reforem v bezpečnostním sektoru a v právním systému. Důležité bylo také propojit jednotlivé složky státní správy, především policii a soudní systém. V rámci reforem a reorganizací policejního sektoru poskytovala mise především poradenské služby. Na misi bylo povoláno 53 mezinárodních expertů ze 7 států (6 členských států EU a Angola), kteří byli rozděleni do několika týmů. Tyto skupiny pak působily především v nejkrizovějších oblastech, jimiž byly provincie *South Kivu – Bukavu* a *North Kivu – Goma*. Do funkce operačního velitele byl jmenován **Adilio Custodio** z Portugalska a velitelství bylo umístěno v hlavním městě DRC Kinshase. Mandát mise je stanoven do konce července roku 2010 a rozpočet byl schválen ve výši **6 mil. EUR**. [27, 111]

Výcviková mise v Somálsku (EUTM SOMALIA)

The EU Training Mission for Somalia (EUTM SOMALIA) je prozatím nejmladší civilní misí EU v rámci EBOP. Rada EU rozhodla o ustanovení mise 4. února 2010 a jejím úkolem bude výcvik somálských bezpečnostních sil. Mandát mise je stanoven do konce roku 2011. Rada EU se také zavázala přispět k podpoře **Transitional Federal Government** (TFG)

Somálska, která přímo vyplývá z **Džibutských dohod** (*Djibouti Agreement*)⁴⁷. Oficiální zahájení mise je naplánované na konec března 2010 a bude probíhat v těsné koordinaci s ostatními organizacemi (TFG, Africká unie, OSN a USA). [14, 37]

3.2.5 Operace EU v Asii

Kromě bilaterálních vztahů posiluje EU také vztahy s regionálními uskupeními, zejména v Asii. EU uzavřela s „rychle rostoucími“ (*Emerging states*) asijskými zeměmi dohody o tzv. „**Posíleném partnerství**“, prostřednictvím kterých usiluje o rovnováhu mezi hospodářskými, politickými, sociálními a kulturními aspekty vzájemných vztahů. Na podporu globální bezpečnosti se EU rozhodla umístit své mise i na asijském kontinentu.

Pozorovatelská mise v Acehu (AMM)

*The EU Monitoring Mission in Aceh*⁴⁸ (AMM) byla uskutečněna EU za přispění zemí ASEAN, Norska a Švýcarska. Úkolem mise bylo provádění podmínek mírových dohod, jenž byly podepsané mezi indonéskou vládou a **Hnutím za svobodný Aceh** (*Gerakan Aceh Merdeka*; GAM) dne 15. srpna 2005. Oficiální zahájení mise bylo přesně v den, kdy začalo odzbrojování GAMu, dne 15. září 2005. Na misi bylo vysláno téměř 80 expertů z členských států EU, kteří prováděli monitoring nad danou situací. Finanční náklady mise celkově činily **9,3 mil. EUR** a činnost mise byla úspěšně ukončena 15. prosince 2006. [19]

Policejní mise v Afghánistánu (EUPOL)

The EU Police Mission in Afghanistan (EUPOL) byla první civilní misí v rámci EBOP s nejvyšší mírou bezpečnostního rizika. Mise byla zahájena 15. června 2007 a byla zaměřena na budování policejního systému v Afghánistánu – **Afghan National Police**. V současné době se na misi podílí 400 zaměstnanců, především příslušníků policie z 23 zemí (19 členských

---

⁴⁷ Džibuti je samostatný stát sousedící se Somálskem. Kvůli své strategické poloze je významným spojencem v boji proti světovému terorismu. Po vypuknutí války mezi Etiopií a Eritreou převzalo Džibuti roli usmířovatele. Vzájemné vztahy ale tímto ochladly, neboť Eritrea napadla Džibuti, že straní spíše Etiopii. Džibuti usoudila, že by měla mít vyšší nárok na zisk z etiopské závislosti na jeho přístavu. Stabilizace vzájemných vztahů nastala až podpisem „džibutsko – etiopské“ mezistátní smlouvy v dubnu 2002. V červnu 2008 vyvrcholily další válečné konflikty na hranicích Džibuti a Somálska. Rada bezpečnosti vyzvala obě strany k podpisu Dohody o rozdělení moci mezi zástupce přechodné federální vlády Somálska a Aliancí za znovuosvobození Somálska [46].

⁴⁸ Oficiální název Acehu je **Nanggroe Aceh Darussalam** a jedná se o autonomní oblast Indonésie, která se nachází v severním cípu ostrova Sumatra.

zemí EU, Kanada, Chorvatsko, Norsko a Nový Zéland). Tito pracovníci jsou rozděleni do skupin, které působí v 16 afghánských provinciích. Velitelství mise se nachází v Kábulu a do funkce operačního velitele byl jmenován policejní komisař **Kai Vittrup** z Dánska. V červenci 2007 schválila EU rozpočet na misi ve výši **200 mil. EUR**. Mise má stanoven mandát do 15. června 2010. [22, 133]

3.2.6 Operace EU ve východní Evropě

I přes nelibost Ruska zahrnula EU do své **Evropské sousedské politiky** Moldávii a Ukrajinu. Kromě toho byla vytvořena dohoda „**Východní partnerství**“⁴⁹ s šesti postsovětskými republikami (Ukrajina, Moldavsko, Bělorusko, Arménie, Gruzie a Ázerbájdžán). Vzájemné vztahy však byly posílněny ještě dříve, a to Misí EU pro pomoc na hranicích v Moldávii a Ukrajině.

Mise EU pro pomoc na hranicích v Moldávii a Ukrajině (EUBAM)

The EU Border Assistance Mission to the Republic of Moldova and Ukraine (EUBAM) a byla zahájena na společnou žádost prezidentů Moldávie (**Vladimir Voronin**) a Ukrajiny (**Viktor Yushchenko**) ke dni 30. listopadu 2005. Cílem mise je sledovat situaci na společných hranicích obou států a předcházet tak pašeráctví, nezákonnému obchodování a celním úplatkům. Operační velitelství mise se nachází v městě *Odessa* a dalších 6 základem je rozmístěných podél moldavsko – ukrajinských hranic (Otaci, Chisinau a Basarabeasca v Moldávii; Kotovsk, Odesa, a Kuchurhan v Ukrajině). Mise se účastní 129 expertů z 21 členských států EU. Součástí mise se stal projekt nazvaný **BOMMOLUK** (*Improvement of Border Controls at the Moldavan – Ukraine border*). První část projektu byla věnována vyzbrojení příslušníků dohlížejších na hranice a druhá část se věnovala již samotné kontrole při přechodu přes společné hranice. Počáteční mandát mise byl stanoven do listopadu 2009. Tento mandát byl prodloužen do listopadu 2011 s celkovým finančním rozpočtem **24 mil. EUR**. [16, 95]

---

⁴⁹ Původně se jednalo o polsko – švédskou iniciativu a jde o komplexní program pro budování institucí mnohostranného rozměru. Cílem iniciativy bylo vytvořit společnou zahraniční politiku EU k východním sousedům a zakavkazským republikám. Evropská politika sousedství (ENP) tak získala specifickou východní dimenzi. Tato dohoda byla přijata Evropskou radou v březnu 2009 [118].

3.3 Operace EU s vojenskými i civilními aspekty

Spojení vojenských a civilních prvků bylo realizováno prozatím ve třech misích a všechny se nacházely na africkém kontinentě.

Akce na podporu AMIS II

The Support to the African Union Mission in Darfur (AMIS) byla uskutečněna na žádost Africké unie 18. července 2005. Operace měla podpořit již existující misi Africké unie AMIS⁵⁰ a lze ji označit za podpůrnou akci. Hlavním cílem bylo podpořit Africkou unii v jejím politickém, vojenském a policejním úsilí o překonání krize v oblasti Dárfúru v Súdánu. Mandát mise byl stanoven na dva a půl roku a zúčastnilo se ho téměř 50 příslušníků policie. Velitelství EU AMIS se nacházelo ve městě *Addis Ababa* a velitelství AMIS bylo umístěno v *Khartoum*. Důležitým prvkem bylo podpoření již existující **Civilní policie** (*AMIS Civil Police*; CIVPOL). Od července 2005 do konce roku 2007 zde stejnou pomoc poskytovalo také NATO, což bylo často kritizováno údajnou neschopností obou organizací při vzájemné spolupráci. Během let 2004 – 2007 vynaložily členské státy EU značný finanční příspěvek na poskytnutí odborných znalostí a vybavení mise AMIS. Tento finanční rozpočet dosáhl téměř **500 mil. EUR** a splnil svůj účel. Mise byla ukončena 31. prosince 2007 a její funkci přebrala „smíšená“ operace **UNAMID**⁵¹ (*United Nations – African Union Mission in Darfur*). [88]

Mise na podporu bezpečnosti v DRC (EUSEC RD CONGO)

The EU Advisory and Assistance Mission for Security Reform in the Democratic Republic of Congo (EUSEC RD CONGO) zahájila svou funkci 8. června 2005 a mandát mise je stanoven do 30. září 2010. Mise byla zřízena za účelem poskytování pomoci a podpory orgánům státní správy DRC při zavádění mezinárodních humanitárních práv. Velitelem mise se stal **Jean – Paul Michel** z Francie. Na misi bylo vysláno celkem 48 zaměstnanců především administrativních pracovníků, jejichž úkolem je asistence při obnovení vlády v DCR. Rozpočet mise je stanoven ve výši **16 mil. EUR**. [91]

⁵⁰ Tato mise vznikla v březnu 2004, aby dohlížela na plnění *Dohody o příměří* a následujících dohod. Tyto dohody měly humanitární charakter a pomáhaly k navrácení uprchlíků a vysídlených osob. V říjnu 2004 došlo k navýšení mandátu mise a přešla v misi AMIS II.

⁵¹ Tato mise byla založena 31. července 2007 na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1769. Mandát mise byl několikrát prodloužen a konečné datum bylo stanoven na 31. července 2010. UNAMID má zajistit především ochranu civilistů, ale i bezpečnost pracovníkům poskytujících humanitární pomoc [154].

Mise na podporu reforem v rámci bezpečnosti v Guinea – Bissau

The EU Mission in Support of Security Sector Reform in the Republic of Guinea-Bissau (EU SSR GUINEA-BISSAU) byla ustanovena 12. února 2002. Oficiální zahájení bylo v červnu 2008 a součástí mise bylo i partnerství s Republikou Guinea – Bissau. Cílem mise bylo vytvoření vojenských a bezpečnostních sil na celém území. Mise se účastní 33 poradců ze 6 členských států EU (Německo, Španělsko, Francie, Itálie, Portugalsko a Švédsko), kteří pomáhají jak policii, tak armádě a vojenskému námořnictvu při vytvoření fungujícího právního rámce. Velitelství je umístěno ve městě *Bissau*, hlavním městě Guinea – Bissau a do funkce velitele byl jmenován generál **Juan Esteban Verástegui** ze Španělska. Celkový rozpočet mise by ustanoven ve výši **5,6 mil. EUR**. [18, 97]

3.4 Financování operací EBOP

V primárním právu je financování operací řízeno předpisy pro financování společných akcí. Výdaje určené k jednotlivým operacím jsou rozděleny na správní a operativní.

- a) **Správní výdaje** – jsou hrazeny přímo z rozpočtu Společenství.
- b) **Operativní výdaje** – jsou také hrazeny přímo z rozpočtu Společenství za podmínky, že daná operace nemá bližší souvislost s vojenstvím a obrannou, anebo pokud Rada jednomyslně nerozhodne jinak.

Rozhodnutím Rady ze dne 23. února 2004 došlo k vytvoření ***Mechanismu pro správu financování společných nákladů operací Evropské unie v souvislosti s vojenstvím nebo obrannou***. Tento mechanismus byl nazván **ATHENA**.

Členské státy EU (jinak nazvané zúčastněné členské státy)⁵², s výjimkou Dánska, se rozhodly podílet na financování dotyčné vojenské operace. Athena byla zřízena jako nezisková organizace a v souladu s cíli a politikami EU koordinuje svou činnost s členskými státy, orgány Společenství, ale i s mezinárodními organizacemi.

---

⁵² Kromě zúčastněných členských států byly pro tyto účely zřízeny i tzv. přispívající státy, které v souladu s článkem 28 odst. 3 Smlouvy o EU přispívají na financování dané operace, a třetí státy, které přispívají na financování společných nákladů na tuto operaci podle dohod, které uzavřely s EU.

Jako každý jiný orgán má **Athena** své řídicí orgány:

- a) **Zvláštní výbor** – je složen z jednoho zástupce z každého zúčastněného státu;
- b) **Správce** – je jmenován na dobu tří let a sestavuje návrhy rozpočtu pro zvláštní výbor;
- c) **Velitel operace** - vykonává úkoly, které jsou spojené s financováním společných nákladů na operaci a je oprávněn jménem Atheny zadávat zakázky a uzavírat smlouvy, jeho úkolem je také zakládat bankovní účet pro operaci, které velí;
- d) **Účetní** – má pověření k provádění plateb, vybíráním příjmů a vymáháním zjištěných pohledávek.

Rozpočet Atheny je sestavován každoročně podle předběžných odhadů příjmů, které jsou potřebné ke krytí výdajů. Bankovní účty jsou založeny jen u prvotřídních finančních ústavů se sídlem v některém členském státě. [55]

PŘIJETÍM LISABONSKÉ SMLOUVY došlo k inovaci stávajícího mechanismu Athena o rychle využitelný **Startovací fond pro vojenské operace EU**. Tento fond umožňuje především větší flexibilitu v použití finančních prostředků, a to hlavně pro civilní operace EU [135].

4 Česká republika a Bezpečnostní politika EU

Bezpečnostní situace a geopolitické postavení ČR se začalo formovat po rozpadu Československého státu na dvě samostatné republiky – ČR a Slovensko. Rozpadem se změnil hlavně vnitřní trh, došlo k redukci území a ke snížení lidského i materiálního potenciálu. Formování bezpečnostní politiky ČR bylo především na základě zkušeností polistopadových let a z analýz bezpečnostních hrozeb. Její koncipování však bylo složité s ohledem na již vzniklé instituce jako byly EU, ZEU, Rada Evropy, NATO, OSN a OBSE. ČR je díky svému geografickému rozmístění důležitým partnerem nejen pro EU, ale i pro NATO. Nachází se blízko hlavního koridoru **Paříž – Berlín – Varšava – Kyjev – Moskva** a na vedlejším koridoru z **Německa** na **Balkán**.

Obr. 4. 1 Mapa geostrategických os

Zdroj: vlastní zpracování

4.1 Vývoj bezpečnostní politiky ČR

Do roku 1989 byla koncepce obrany Československa podřízena závazkům vyplývajícím z uzavření Varšavské smlouvy. V této době bylo v armádě zaměstnáno zhruba 250 tisíc lidí, z nichž 60 tisíc bylo vojáků z povolání. Obrana Československa vycházela především z bipolárního rozdělení světa. Hlavní bojovou sílu tvořilo především 15 vševojskových divizí, 2 letecké divize, dvě divize protivzdušné obrany, dělostřelecká divize, raketové a protiletadlové raketové svazky a útvary [56].

Československá armáda a posléze Armáda ČR zůstávala loajální složkou státu. V průběhu několika let v ní proběhly transformační procesy, a to především reorganizace,

redislokace a vytvoření nové organizační struktury, která byla spojená s výrazným snížením počtu vojáků.

Po vzniku Armády České republiky se podařilo postupně integrovat armádu i do společnosti a stala se tak zárukou bezpečnosti a stability demokratického státu. Zájem o NATO a o budování tzv. kolektivní bezpečnosti se projevil aktivní účastí v **Radě pro spolupráci**⁵³. Bylo však nutné přijmout základní legislativní bezpečnostní dokument, tzv. **Zákon o obraně**. Je však nutné zmínit i **vojenskou doktrínu ČSFR**, která měla významný vliv na vývoj Československé armády ale i Armády ČR (dále jen AČR). Tato doktrína byla ustanovena na Federálním shromáždění dne 20. března 1991. Jejím přijetím došlo k rovnoměrnému rozmístění jednotek po celém území státu.

4.1.1 Vstup ČR do Severoatlantické aliance

Samotný vstup do NATO znamenal splnění řady podmínek, především přijetí programu **Partnerství pro mír**⁵⁴. Tento program zaručoval vyšší kompatibilitu s armádami NATO. Bylo nutné si však uvědomit, co s sebou nese vstup do NATO. Nebylo to jen zaručení vyšší bezpečnosti, ale i sdílení všech bezpečnostních hrozeb.

„Předpokládalo se, že v budoucnosti se Armáda České republiky bude skládat z jednotek rychlého nasazení, pozemního vojska, protivzdušné obrany a vojsk územní obrany. Jednotky rychlého nasazení budou profesionální, vojska územní obrany budou tvořit jak profesionálové, tak povolanci a záložníci. Letectvo a protivzdušná obrana budou koncipovány jako nejpohotovější složka armády, jejíž mírová a válečná struktura se neliší. To vyžadovalo další profesionalizaci armády“, viz [49].

První etapa profesionalizace armády byla završena vydáním tzv. **Bílé knihy o obraně ČR**⁵⁵. Na základě této publikace byla vládou ČR dne 21. prosince 1994 přijata nová **vojenská strategie**. Konceptem této strategie bylo, že AČR musí být připravena čelit vojenskému

---

⁵³ Severoatlantická rada pro spolupráci (*North Atlantic Cooperation Council; NACC*) – dne 30. května 1997 byla nahrazena Euroatlantickou radou partnerství (*Euro-Atlantic Partnership Council; EAPC*). NACC měl především funkci poradní a EAPC již posiluje vzájemnou vojenskou spolupráci mezi NATO a východními partnery [139].

⁵⁴ Tento program byl schválen na vrcholném zasedání NATO v Bruselu v lednu 1994. Myšlenka vzniku tohoto programu vzešla od amerického ministra obrany *Leslie Aspina* na zasedání ministrů obrany NATO v německém Travemünde v říjnu roku 1993. Vznikl jako reakce na požadavek přijetí k Alianci především od ČR, Maďarska, Polska a Slovenska. Součástí programu byla záruka vypracování zprávy státem, ve které uvede zdroje, zařízení a jednotky, jež hodlá ke spolupráci poskytnout [137].

⁵⁵ K vydání této publikace došlo v roce 1995 a jednalo se o „souhrn opatření kodifikující odpovědnost státu za vytváření a udržování takových podmínek vnitřního a vnějšího bezpečnostního klimatu, které umožní efektivní rozvoj státní prosperity“ [51].

napadení jakkoliv silným protivníkem, z kteréhokoliv směru a za jakýchkoli podmínek zahájení a vedení války, s využitím možností mezinárodních bezpečnostních struktur a spojenců [48].

Tato koncepce se však ukázala pro ČR jako nereálná a bylo třeba politicky vyjasnit úlohu AČR s ohledem na zájmy státu. Samotný vstup do NATO tak byl umožněn až o pět let později, přesněji **12. března 1999**, kdy se ČR stala 17. členem této Aliance⁵⁶. Vstupem do NATO byl tak splněn jeden z hlavních strategických cílů zahraniční politiky ČR. Tato událost ukázala zřejmý záměr České republiky pevně se začlenit do euroatlantického společenství demokratických zemí a podílet se na jeho rozvoji.

4.1.2 Vstup ČR do EU a její podíl na formování SZBP

V přístupových jednáních o vstupu ČR do EU nepředstavoval druhý pilíř EU – SZBP žádný problém. Jediným potencionálním problémem se z hlediska vnějších vztahů EU jevila česko – slovenská hranice, která by byla i vnější hranicí EU. Souběžný vstup ČR a Slovenska do EU však tento problém zcela vyřešil.

Rok 1999 znamenal budování nového politicko – vojenského nástroje – **EBOP**, který se stal součástí širokého rámce SZBP. ČR musela na proměnu druhého pilíře reagovat a vyrovnávat se s mnohem širším akčním prostorem. Členství v EU se tak pro ČR stalo více atraktivní z hlediska možnosti aktivně se podílet na formování SZBP. ČR se tak začala zabývat specifickými prioritami v oblasti SZBP, které by jí po vstupu do EU přinesly více možností a bezpečnosti. [47]

Samotný vstup ČR do EU⁵⁷ vytvořil nový rámce pro zahraniční a bezpečnostní politiku ČR. ČR se tak mohla zapojit do spolupráce v rámci SZBP, i do její vojenské složky EBOP. Pokud by došlo k poškozování zájmů ČR, mohla již jednotlivá opatření vetovat nebo prosazovat své vlastní zájmy a názory a mít tak daleko větší vliv na mezinárodní politiku.

ČR se vytvořila své vlastní priority, na které se chtěla nejvíce soustředit:

1. Spolupráce se zeměmi na východní a jihovýchodní Evropě a na Blízkém východě a podpora dalšího případného rozšiřování.

---

⁵⁶ Dokument o vstupu ČR do NATO byl podepsán za Spojené státy ministryní zahraničních věcí *Madeleine Albrightovou* a za ČR ministrem zahraničních věcí *Janem Kavanem*. ČR se k NATO připojila společně s Polskem a Maďarskem [140].

⁵⁷ Vláda ČR podala žádost o vstup do EU 17. ledna 1996. Přístupová jednání začala v roce 1998 a Evropská rada rozhodla o přijetí ČR a dalších devíti států k 1. květnu 2004.

2. Přijímání opatření, které povedou proti šíření zbraní hromadného ničení.
3. Především podpora demokracie a lidských práv. [110]

Spolupráce s východoevropskými a balkánskými zeměmi se projevovala nejen účastí zástupců ČR v misích EU a NATO, ale i v oblastech diplomatických aktivit.

Ačkoliv ČR nebyla ještě členem EU, aktivně se podílela na tvorbě *Evropské bezpečnostní strategie*. ČR se také podílela na vytváření *Evropské obranné agentury* a aktivně se účastní její realizace. Také přistoupila na **Úmluvu EU o liberalizaci trhu s vojenskými materiálem**⁵⁸. Podle této úmluvy jsou všechny vojenské zakázky otevřeny konkurenci, a to v rámci celé EU.

4.1.3 Členství ČR v NATO a EU a jejich vliv na bezpečnostní politiku ČR

Členství v obou organizacích má zásadní vliv na bezpečnostní politiku ČR. Z bezpečnostní strategie ČR⁵⁹ vyplývá, že se opírá hlavně o mezinárodní ukotvení v systému kolektivní obrany a bezpečnosti. K zajištění těchto parametrů slouží především zahraniční politika států. Primárním cílem snah stát se členy NATO a EU bylo zajištění celostátní bezpečnosti. Samotný vliv na bezpečnostní politiku ČR však tyto organizace měly již v průběhu příprav na členství. Od vzniku ČR byly cíle jednotlivých vlád v rámci zahraniční politiky naplněny členstvím v NATO a o pět let později vstupem do EU. Dá se říci, že členství v obou uskupeních brala ČR jako prevenci před opakováním historických událostí.

Od roku 1993, kdy byly vládou ČR učiněny první kroky ke vstupu do NATO a EU, uplynulo již hodně let. Obě organizace za tu dobu změnily svůj rozsah i záběr činnosti. EU i NATO se během těchto let třikrát rozšířily⁶⁰. ČR tak vlastně vstoupila do jiných organizací, než původně plánovala.

---

⁵⁸ Tato úmluva byla připravenou *Evropskou obrannou agenturou* a v listopadu 2005 byla schválena ministry obrany členských států EU. Závazkem, který z této úmluvy vyplývá, je otevření výběrových řízení všem evropským firmám. Týká se to armádních zakázek přesahujících **1 mil. EUR**. Účelem je efektivnější vynaložení investic do obrany členskými státy a všech je založeno na celoevropské konkurenci. Před touto úmluvou státy udělovaly zakázky tohoto typu spíše domácím firmám z důvodů ochrany pracovních míst. Tato nová pravidla se však nevztahují na Dánsko, které se neúčastní evropské vojenské spolupráce. Systém je tvořen na bázi elektronického seznamu, kde jsou začleněny probíhající výběrová řízení a tento seznam spravuje EDA [120].

⁵⁹ Dne 10. prosince 2003 schválila vláda novelizovanou Bezpečnostní strategii ČR z důvodů postavení ČR v důsledku integračních procesů.

⁶⁰ **Rozšíření EU od roku 1993:** **1)** Tzv. *Čtvrté rozšíření v roce 1995* (Finsko, Rakousko, Švédsko); **2)** Tzv. *Páté rozšíření v roce 2004* (ČR, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko, Slovinsko); **3)** Tzv. *Šesté rozšíření v roce 2007* (Bulharsko, Rumunsko).

Rozšíření NATO od roku 1993: **1)** Rok 1999 (ČR, Maďarsko, Polsko); **2)** Rok 2004 (Bulharsko, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko); **3)** Rok 2009 (Albánie, Chorvatsko).

Vnější hranicí EU v ČR je jenom letiště Praha – Ruzyně a jedinou vnější hranicí NATO v rámci ČR je česko – rakouská hranice. Z pohledu bezpečnosti země jsou to takřka nevýznamné prvky. Rakousko je ze všech stran obklopeno jak členy NATO, tak členy EU. Vstup do Aliance zajišťovala účast v programu Partnerství pro mír, ale předvstupní období do EU a vliv na bezpečnostní politiku ČR byl minimální. Proto jedním z krátkodobých cílů bylo dostat bezpečnostní politiku EU co nejvíce do povědomí. Členství v NATO zajistilo obrat ve vnímání ozbrojených sil občany. Došlo ke zrušení povinné vojenské služby, která se dotkla více než poloviny života obyvatel ČR. Přesto však vstup do EU nebyl tak citelně vnímán, i když přípravy na toto členství znamenaly větší počet změn v mnoha oblastech.

Dá se říci, že vstup do NATO i EU byl důležitý a vzájemně se doplňující. Pokud pomineme geografické odlišnosti a historické události, je členství v obou organizacích stejně významné. Po celou dobu od vzniku samostatné ČR zůstal vstup do NATO a EU dvěma stranami jedné mince a obdobně by to měla ČR vnímat i nadále. [49]

4.2 Resort obrany ČR a ozbrojené síly ČR

Z bezpečnostního hlediska státu se jedná o významné orgány, které úzce spolu souvisí a spolupracují.

4.2.1 Ministerstvo obrany ČR

Jedná se o ústřední orgán státní správy pro zabezpečování obrany ČR, který zároveň řídí Armádu ČR a spravuje vojenské újezdy.

„Jako orgán pro zabezpečování obrany se podílí na zpracování návrhu vojenské obranné politiky státu, připravuje koncepci operační přípravy státního území, navrhuje potřebná opatření k zajištění obrany státu vládě České republiky, Bezpečnostní radě České republiky a prezidentu České republiky“, viz. [68].

Historie samostatného resortu obrany vychází z koncepce vzniku Československé republiky z roku 1918. Největším vojenským orgánem se v té době stal **Výbor národní obrany**. Vrchní velení, které mělo na starosti všechna vojska, bylo svěřeno **Zemskému vojenskému velitelství**. Dne 18. prosince 1918 vzniklo **Ministerstvo národní obrany Československa** (dále jen MNO), které se tak stalo nejvyšším správcem vojenských sil. Jeho úkolem byla především organizace řádného vojska a zabezpečování návratu legií. MNO bylo

složeno z odborů, samostatných oddělení a zvláštních pomocných, poradních a kontrolních orgánů. Odbory byly základem celé organizace a mezi nimi měl zvláštní postavení *Presidiální odbor* (Presidium), které bylo rozděleno na tři samostatné oddělení: **vojenské** (agenda personálního charakteru), **politické** (realizace činností vyplývajících ze zasedání vlády) a **administrativní** (vytváření úředních publikací). MNO ukončilo svou činnost po obsazení ČSR Německem ke dni 31. 12. 1939. Vojenská správa ČR byla v červnu 1940 likvidována a její působnost byla přenesena na **Ministerstvo národní obrany v Londýně**. Po jmenování nové Československé vlády v Košicích dne 4. dubna 1945 bylo obnoveno MNO ČSR a prošlo četnými reorganizacemi. Organizační struktura byla zcela odlišná od předchozích MNO. Tvořily ji dvě části: **správní** a **štábní**. V průběhu dalších let začala rozhodovací a řídicí pravomoc přecházet na orgány Komunistické strany ČSR [69].

Působnost a činnost **Ministerstva obrany** (dále jen MO) je upravena podle § 16 **zákona 2/1969 Sb. o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČSR**⁶¹. Tento zákon byl upraven zákonem č. 548/1992 Sb., kterým bylo zřízeno **Ministerstvo obrany České republiky**. V čele MO stojí ministr obrany ČR, který řídí celý resort a je mu podřízená celá organizační struktura MO. Od května 2009 vykonává tuto funkci **MUDr. Martin Barták**. Od roku 1918 se již jedná o 32 ministra obrany, přehled všech ministrů MO je zobrazen v **příloze č. 5**.

---

⁶¹ „(1) Ministerstvo obrany je ústředním orgánem státní správy zejména pro a) zabezpečování obrany České republiky, b) řízení Armády České republiky, c) správu vojenských újezdů. (2) Ministerstvo obrany jako orgán pro zabezpečování obrany a) se podílí na zpracování návrhu vojenské obranné politiky státu, b) připravuje koncepci operační přípravy státního území, c) navrhuje potřebná opatření k zajištění obrany státu vládě České republiky, Radě obrany České republiky a prezidentu České republiky, d) koordinuje činnost ústředních orgánů, správních orgánů a orgánů samosprávy a právnických osob důležitých pro obranu státu při přípravě k obraně, e) řídí vojenskou zpravodajskou službu a vojenské obranné zpravodajství, f) zabezpečuje nedotknutelnost vzdušného prostoru České republiky a koordinaci vojenského letového provozu s civilním letovým provozem, g) organizuje a provádí opatření k mobilizaci Armády České republiky, k vedení evidence občanů podléhajících branné povinnosti a k vedení evidence věcných prostředků, které budou za branné pohotovosti poskytnuty pro potřeby Armády České republiky, h) povolává občany České republiky k plnění branné povinnosti. (3) Ministerstvo obrany v rámci evropských bezpečnostních struktur organizuje součinnost s armádami jiných států. (4) Ministerstvo obrany vykonává státní dozor nad radiační ochranou ve vojenských objektech. (5) Práva a povinnosti z pracovněprávních vztahů ve věcech státní správy na úseku civilní ochrany přecházejí z Ministerstva obrany na Ministerstvo vnitra dnem nabytí účinnosti zákona o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů“, viz. [50].

Organizační struktura

1. *Kabinet ministra obrany*

Jedná se o orgán plánování a koordinaci pracovního programu ministra. Přípravuje podkladové dokumentace pro pracovní jednání a zabezpečuje organizační schůzky. Ve své podřízenosti má složky, které odpovídají za vnitřní řízení, podporu a za právní zastupování MO. V současné době je ředitelem kabinetu ministra obrany **Ing. Aleš Klepek** [66].

2. *Náměstek ministra obrany pro zahraničí*

Funkce náměstka ministra obrany pro zahraničí je vykonávána s působností pro mezinárodní vztahy, obrannou politiku a správu movité a nemovité infrastruktury. Od května roku 2009 vykonává tuto funkci **Ing. Jan Fulík** [71].

3. *Náměstek ministra obrany pro ekonomiku*

Jedná se o organizační útvar MO, který zodpovídá za střednědobé plánování, financování, rozpočtování, účetnictví a finanční kontrolu. Odpovídá za návrh státního rozpočtu kapitoly MO a plní úkoly, které vyplývají přímo z jeho působnosti jako správce kapitoly MO. V květnu 2009 byl do této funkce jmenován **Ing. Tomáš Perutka** [74].

4. *Náměstek ministra obrany pro vyzbrojování*

Jde o koncepční, normotvorný a řídicí orgán MO pro zabezpečení procesu strategické akvizice tohoto resortu. Tento orgán zároveň odpovídá za plánování vyzbrojování resortu MO a za realizaci projektů a akcí vyzbrojování v programu společných investic NATO⁶². Odpovídá také za rozvoj výzkumu, vývoje obranných technologií a harmonizuje vyzbrojování s NATO a EU. Od srpna 2003 vykonává tuto funkci **Ing. Jaroslav Kopřiva** [75].

5. *Náměstek ministra obrany*

Kancelář náměstka ministra obrany je odpovědná za zabezpečení koncepčních a legislativních činností, a to v oblasti personální, sociální a platové politiky. Zároveň pečuje o účastníky národního boje za osvobození a válečné veterány a komunikuje s příslušnými občanskými sdruženími. Odpovídá také za výkon státní správy v rámci vojenského školství a za výkon povinností zřizovatelů vojenských středních a vyšších odborných škol. V červnu roku 2007 byl do této funkce jmenován **Ing. František Padělek** [70].

6. *Inspekce ministra obrany*

Je nejvyšším vnitřním kontrolním orgánem MO, který zodpovídá za provádění vnitřních kontrol v působnosti resortu MO – mimo oblast finanční kontroly, kterou vykonává

---

⁶² NSIP = NATO Security Investment Programme

náměstek ministra obrany pro ekonomiku. Spolupracuje také s orgány vnější kontroly – *Nejvyšší kontrolní úřad, veřejný ochránce práv, orgány činné v trestném řízení, Národní bezpečnostní úřad*. Zabývá se také protikorupčními opatřeními a odpovídá za odborné zjišťování příčin leteckých nehod vojenských letadel. Ředitelem této sekce se v květnu 2009 stal **Ing. Jaroslav Zobač** [65].

7. Náčelník generálního štábu AČR

Od roku 1999, kdy byla ČR přijata do NATO, plnil generální štáb úkoly spojené se samostatnou integrací armády do struktur NATO. Vojenské jednotky ČR byly začleněny do společných mnohonárodních sil okamžité a rychlé reakce. Začal se budovat systém velení a řízení plně interoperabilní s obdobnými systémy zemí Aliance. Od 1. dubna 2004 je Generální štáb Armády České republiky integrován do struktury MO ČR. Do funkce byl od března 2007 jmenován Armádní generál **Ing. Vlastimil Pícek** [63].

8. Odbor interního auditu

Tento odbor zajišťuje výkon interního auditu v působnosti organizační složky státu - MO. Jde o nezávislý orgán, který objektivně přezkoumává a vyhodnocuje správnost finančních a majetkových operací. Byl zřízen dne 1. října 2001 a jeho čele stojí od září 2007 **JUDr. Alena Netolická** [72].

9. Vojenské zpravodajství

Zabezpečuje záměry a činnosti, které představují vojenské ohrožení ČR a činnosti, které ohrožují ochranu utajovaných skutečností v oblasti obrany ČR.

„Vojenské zpravodajství plní i další úkoly, pokud tak stanoví zvláštní zákon (tím je zejména zákon o ochraně utajovaných informací, který vymezuje působnost zpravodajských služeb, a tedy i VZ na uvedeném úseku), nebo mezinárodní smlouva, již je Česká republika vázána (jde zejména o alianční spolupráci v rámci NATO)“, viz. [156].

Od roku 2007 je ředitelem vojenského zpravodajství generálporučík **Ing. Ondřej Páleník**.

10. Vojenská policie

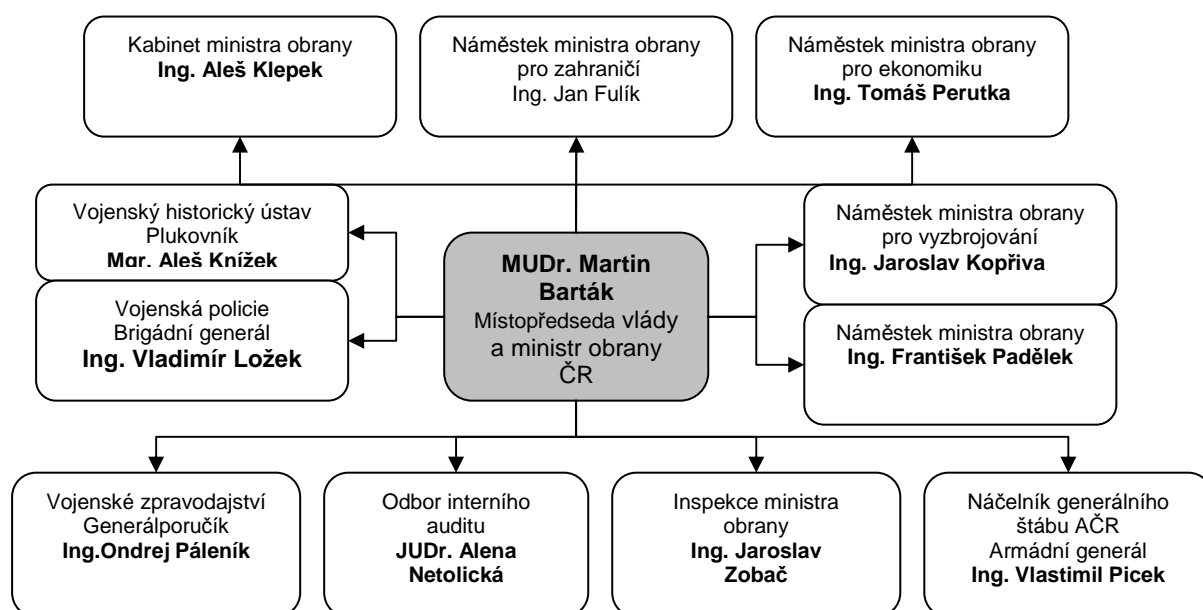
V rozsahu zákona plní policejní ochranu vojenských sil, vojenských objektů a vojenského majetku. Byla zřízena 21. ledna 1991 a její činnost vyplývá ze **Zákona č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii, ve znění pozdějších předpisů**. Je také povinna se řídit trestním zákonem, trestní řádem a zákonem o přestupcích. S účinností od června 2009 vykonává tuto funkci brigádní generál **Ing. Vladimír Ložek** [78].

11. Vojenský historický ústav

Je vědeckovýzkumné, muzejní a knihovní zařízení resortu MO. Jeho úkolem je shromažďovat písemné a hmotné památky k dějinám našeho vojenství. Výsledky své činnosti prezentuje na různých seminářích a výstavách a také publikuje ve vojenských časopisech. Nedílnou součástí tohoto ústavu jsou i výstavní prostory – Armádní muzeum Žižkov, Letecké muzeum Kbely a Vojenské technické muzeum Lešany. Ředitelem ústavu je v současné době plukovník **Mgr. Aleš Knížek** [77].

Grafické znázornění organizační struktury je vyobrazeno v následujícím obrázku.

Obr. 4. 2 Organizační struktura Ministerstva obrany ČR

Zdroj: [129], vlastní zpracování

4.2.2 Resortní rozpočet

Zpracování resortního rozpočtu se řídí podle *Návrhu závěrečného účtu státního rozpočtu České republiky – Ministerstvo obrany*. Přehled výdajů MO je zobrazen v následující tabulce. Celkový nárůst výdajů MO k roku 1999 souvisí s integračními ambicemi ČR při vstupu do NATO. Navýšení finančních prostředků k roku 2005 souviselo především s profesionalizací AČR a výcviku.

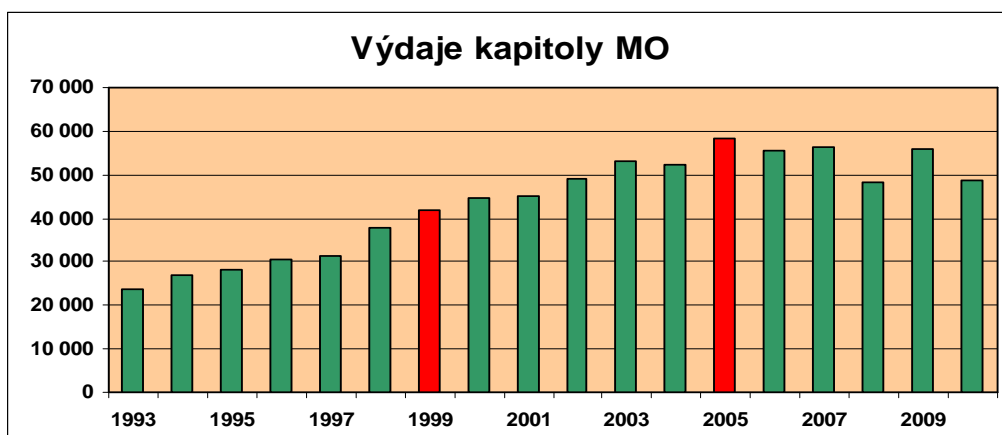
Tab. 4. 1 Přehled výdajů MO (1993 - 2010)

Rozpočtový rok	Výdaje kapitoly MO (v mil. Kč)	Podíl výdajů kap. MO na výdajích státního rozpočtu (v %)
1993	23 776	6,7
1994	27 007	7,1
1995	28 275	6,5
1996	30 508	6,3
1997	31 328	6,0
1998	37 643	6,6
1999	41 688	7,0
2000	44 669	7,1
2001	44 977	6,5
2002	48 924	6,6
2003	53 193	6,6
2004	52 481	6,0
2005	58 445	6,3
2006	55 358	5,4
2007	56 261	5,2
2008	48 359	4,5
2009	55 983	4,9
2010	48 867	4,1

Zdroj: [73]

Následující graf lépe vyobrazuje hodnoty předchozí tabulky.

Graf 4. 1 Přehled výdajů MO (1993 – 2010)

4.2.3 Armáda ČR

Před rokem 1954 byla předchůdcem AČR *Československá armáda*, kterou vystřídala až do roku 1990 *Československá lidová armáda*. Od roku 1990 do roku 1993 se název změnil

na opět Československou armádu. Rozdělením státu v roce 1993 došlo k rozdělení této organizace na Armádu ČR a Armádu Slovenské republiky [157]. AČR je hlavní složkou ozbrojených sil ČR a její součástí je také *Vojenská kancelář prezidenta republiky* a *Hradní stráž*, viz. následující schéma.

Obr. 4. 3 Ozbrojené síly AČR

Zdroj: [52]

Vrchním velitelem těchto ozbrojených sil je prezident republiky. ČR se v roce 1999 stala členem organizace NATO, což silně ovlivnilo úkoly AČR. Posláním těchto ozbrojených sil je co nejefektivněji a co nejlépe zabezpečit obranu území ČR, a to s využitím kolektivní obrany - **článek 5 Washingtonské smlouvy**⁶³

Od vzniku samostatné ČR se stala základním dokumentem bezpečnostní politiky ČR **Bezpečnostní strategie ČR**⁶⁴. Z této strategie vyplývá, že hlavním úkolem ozbrojených sil je připravit se k obraně ČR a bránit ji proti vnějšímu napadení. Zároveň však musí plnit i další úkoly, které jí vyplývají ze závazků mezinárodních smluv o společné obraně proti napadení a rozvíjet své schopnosti, které zahrnují i výstavbu jednotek zařazených do sil rychlé reakce NATO⁶⁵. Tyto ozbrojené síly dále zabezpečují účast na integrovaném systému protivzdušné obrany NATO⁶⁶ a zabezpečují také schopnost přijmout na svém území v případě potřeby alianční jednotky. V rámci EBOP jsou ozbrojené síly ČR zapojeny do přípravy vojenských

⁶³ „Smluvní strany se dohodly, že ozbrojený útok proti jedné nebo více z nich v Evropě nebo Severní Americe bude považován za útok proti všem, a proto se dohodly, že dojde-li k takovému ozbrojenému útoku, každá z nich, uplatňující právo na individuální nebo kolektivní sebeobranu uznané článkem 51 Charty OSN, pomůže smluvní straně nebo stranám takto napadeným tím, že neprodleně podnikne sama a v součinnosti s ostatními stranami takovou akci, jakou bude považovat za nutnou, včetně použití ozbrojené síly, s cílem obnovit a zachovat bezpečnost severoatlantického prostoru. Každý takový útok a veškerá opatření učiněná v jeho důsledku budou neprodleně oznámena Radě bezpečnosti. Tato opatření budou ukončena, jakmile Rada bezpečnosti přijme opatření nutná pro obnovení a zachování mezinárodního míru a bezpečnosti“ [141].

⁶⁴ Tento dokument byl schválen vládou dne 10. prosince 2003.

⁶⁵ NRF – NATO Response Force

⁶⁶ NATINADS – NATO Integrated Air Defence System

kapacit EU, a to včetně sil rychlé reakce. Tyto síly jsou vždy budovány jako kompatibilní a jsou komplementární se silami NATO. Bezpečnostní principy obranné politiky, které jsou v tomto dokumentu definovány dále rozpracovává **Vojenská strategie**.

Od 1. ledna 2005 se stala AČR plně profesionální armádou a branná povinnost je podle současné právní úpravy vyžadována jen případech ohrožení státu nebo při vyhlášení válečného stavu⁶⁷. Počet vojáků AČR v průběhu let je uveden v **příloze č. 6**.

Současná AČR je založena na principu účelové dostatečnosti. Tento princip přímo vyplývá ze členství ČR v NATO a EU.

Organizační struktura

Struktura organizace AČR je velmi rozsáhlá. V čele stojí **Generální štáb ČR** se sídlem v Praze. K zajištění vytváření, příprav a rozpouštění úkolových uskupení slouží tzv. **Společné síly**. Jsou tvořeny *Velitelstvím společných sil*⁶⁸, *svazky a útvary pozemních sil*, *svazky a útvary vzdušných sil*, *svazky, útvary a zařízení podpůrného komplementu*. Od 1. ledna 2009 se stal velitelem společných sil **generálmajor Ing. Hynek Blaško**.

Pozemní síly jsou určeny především k obranné a útočné bojové činnosti a k ochraně objektů mimo oblast přímé bojové činnosti. Dále monitorují situace v přidělených prostorách, udržují pořádek a zabezpečují ochranu civilního obyvatelstva. Pozemní síly jsou dále členěny na *4. brigádu rychlého nasazení*⁶⁹, *7. mechanizovanou brigádu*⁷⁰, *13. dělostřeleckou brigádu*⁷¹ a *102. průzkumný prapor*⁷². Podrobnější členění je patrné z následujícího schématu.

---

⁶⁷ Poslanecká sněmovna dne 24. září 2004 schválila novelu branného zákona a došlo ke zrušení základní vojenské a civilní služby.

⁶⁸ Zabezpečuje plánování a řízení výstavby a zároveň zajišťuje prostředky do úkolových uskupení k plnění vojensko – politických ambicí ČR. Toto velitelství je dislokováno v Olomouci.

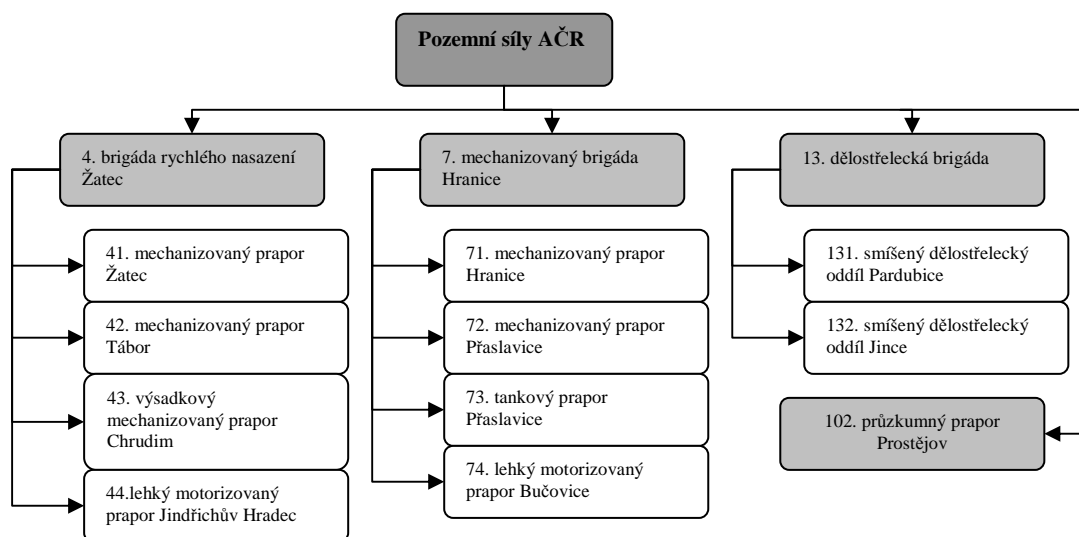
⁶⁹ Jedná se o svazek pozemních sil určených k plnění spektra nejdůležitějších úkolů pozemních sil. Její příslušníci se podílí na plnění úkolů téměř všech zahraničních misí.

⁷⁰ Jedná se o taktické útvary mechanizovaného vojska a vyznačují se vysokým stupněm pohotovosti, částečnou schopností přepravy vzduchem a vysokou pohyblivostí.

⁷¹ Jedná se o základní prostředek k ničení protivníka na zemi a její činnost je jedním z předpokladů k dosažení úspěchu v boji.

⁷² Jedná se o útvar, který je určen k vedení bojového a hloubkového průzkumu a zároveň provádí úderné akce a monitoruje situaci v přiděleném prostoru.

Obr. 4. 4 Struktura pozemních sil AČR

Zdroj: [52], vlastní zpracování

Vzdušné síly jsou podřízeny Velitelství společných sil od 1. prosince 2003 a jejich hlavním úkolem je zabezpečit nedotknutelnost vzdušného prostoru ČR. Plní také nezastupitelnou úkolu při podpoře pozemních sil a zabezpečování jejich přepravy. Pod vzdušné síly patří 21. základna taktického letectva⁷³, 22. základna letectva⁷⁴, 23. základna vrtulníkového letectva⁷⁵, 24. základna dopravního letectva⁷⁶, 25. protiletadlová raketová základna⁷⁷ a 26. brigáda velení, řízení a průzkumu⁷⁸. Součástí je také Správa letiště v Pardubicích. Grafické znázornění je na následujícím obrázku.

⁷³ Zabezpečuje výcvik pilotů a jejich přeškolení, letový provoz, komunikační prostředky a infrastrukturu dle standardu NATO.

⁷⁴ Plní cíle výstavby sil – FORCE GOALS a zvyšuje úroveň vycvičenosti roje CSAR – Combat Search and Rescue – pátrání a záchrana v boji. Zabezpečuje také výcvik letového personálu na letounech L-39ZA Albatros.

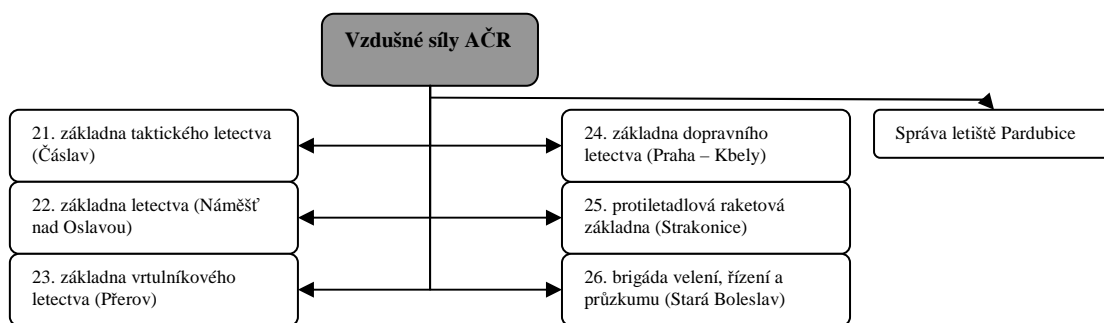
⁷⁵ Jedná se o neveřejné mezinárodní letiště a je určeno k bojové činnosti AČR. Zajišťuje také CASEVAC (prvotní transport raněných), MEDEVAC (následný zdravotnický transport) a CSAR (záchrana v bojové akci).

⁷⁶ Přepravuje osoby a materiál ve prospěch AČR a podílí se také na humanitární a materiální pomoci do postižených oblastí.

⁷⁷ Zabezpečuje ochranu objektů důležitých pro obranu státu – např. jaderné elektrárny, hlavní město Prahu.

⁷⁸ Zajišťuje nepřetržitou ochranu vzdušného prostoru ČR a zabezpečuje řízení vojenského letového provozu.

Obr. 4. 5 Struktura vzdušných sil AČR

Zdroj: [52], vlastní zpracování

Podpůrný komplet společných sil podporuje a zabezpečuje činnosti pozemních a vzdušných sil v operaci, kde tyto jednotky působí. To znamená, že zejména zajišťují přepravu jednotek, opravují kolové a pásové techniky, odpovídají za provoz operačně – taktického systému velení a řízení mobilních prvků velitelství. Součástí tohoto podpůrného komplementu je *31. brigáda radiační, chemické a biologické ochrany*⁷⁹, *15. ženijní záchranná brigáda*⁸⁰, *14. brigáda logistické podpory*⁸¹, *53. brigáda pasivních systémů a elektronického boje*⁸², *101. spojovací prapor*⁸³, *103. středisko CIMIC/PSYOPS*⁸⁴ a *104. zabezpečovací prapor*⁸⁵. Podrobnější znázornění představuje následující schéma.

⁷⁹ Provádí radiační, chemické a biologické průzkumy a zajišťuje varování vojsk a civilních osob.

⁸⁰ Je určena k podpoře vojsk a k pomoci obyvatelstvu.

⁸¹ Poskytuje logistickou podporu a síly k přepravě státních hmotných rezerv pro řešení krizových situací.

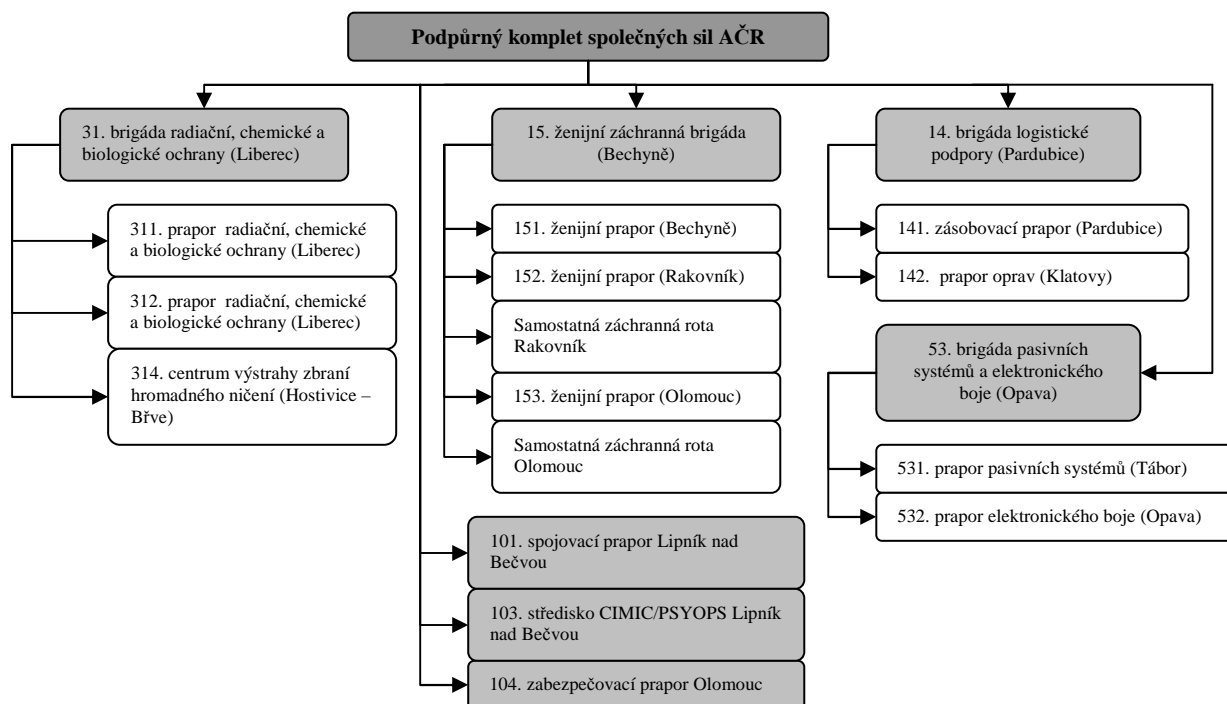
⁸² Vede skrytý elektronický průzkum vzdušných, pozemních a hladinových cílů protivníka a zaměřuje se především na důkladnou technickou analýzu signálů.

⁸³ Je určen k podpoře komunikačních a informačních systémů.

⁸⁴ Provádí plánování, vedení a řízení realizace úkolů operací civilně-vojenské spolupráce.

⁸⁵ Zabezpečuje chod Velitelství společných sil.

Obr. 4. 6 Struktura podpůrného kompletu společných sil AČR

Zdroj: [52], vlastní zpracování

Technika a výzbroj AČR

Veškerá technika a výzbroj AČR podléhá přísnému dodržení **Smlouvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě**⁸⁶. Podle této smlouvy Česká republika smí vlastnit maximálně 957 bojových tanků, 1357 bojových obrněných vozidel, 767 kusů dělostřelectva 100 mm a výše, 230 bojových letounů a 50 úderných vrtulníků [60]. Přehled zbraní a bojové techniky AČR je uveden v **příloze č. 7. a 8.**

Pro veřejnost nejznámější technikou, kterou disponuje AČR, se stal kolový obrněný transportér Pandur II 8x8. Tento výrobek pochází od rakouské firmy *Steyr – Daimler – Puch Spezialfahrzeug GmbH*. Transportér je v podstatě nástupcem vozidla Panduru I. Před zavedením do výzbroje se tyto transportéry staly terčem kritiky. Důvodem byla cena jejich pořízení. Na konci ledna 2010 18. příslušníků 41. mechanizovaného praporu 4. brigády rychlého nasazení ze Žatce podstoupilo na střelnici bojových vozidel Mětikalov zimní výcvik. V průběhu střelby se testovala hlavně výzbroj Pandurů. Střelby probíhaly ve dne i v noci a naplnily očekávání všech zúčastněných. [9]

⁸⁶ Smlouva byla uzavřena 19. 11. 1990 v Paříži a v platnost vstoupila 9. 11. 1992

Vždy je důležitá je především bezpečnost našich vojáků a na to by se mělo přihlížet při pořízení každé nové techniky.

4.2.4 601. skupina speciálních sil generála Moravce

Do organizační struktury AČR jsou také zahrnuty jednotky, které jsou podřízeny MO. Některé z těchto jednotek patří k nejlépe vycvičených v rámci AČR. Jedná se např. o **601 skupinu specializovaných sil generála Moravce** (dále jen 601. skss)⁸⁷ se sídlem v Prostějově. Tento útvar byl založen v říjnu 1952 jako výsadková brigáda. V roce 1988 byl tento útvar reorganizován a vznikla 22. výsadková brigáda. O sedm let později byla vytvořena 6. speciální brigáda, která se v podstatě přizpůsobila strukturám speciálních jednotek NATO. V roce 1999, u příležitosti oslav 54. výročí ukončení 2. světové války, byl této brigádě propůjčen prezidentem republiky čestný historický název – GENERÁLA MORAVCE. Následně v roce 2001 vznikla 6. speciální skupina a v červenci 2003 byla reorganizována na 601. skss. Tato skupina je dnes přímo podřízena ministrově obrany v rámci Vojenského zpravodajství a má unikátní schopnosti v celé AČR. 601. skss je charakterizována specifickými rysy: *speciální výběr* (vstupní podmínky jsou velice přísné a samotné výběrové řízení trvá 7 dnů), *speciální výcvik* (tento výcvik zahrnuje účast na zahraničních misích a dlouhodobé kurzy v zahraničí a je organizován ve čtyřech etapách a šestiměsíčním kurzem), *speciální materiál* (tímto materiálem nedisponuje žádná jiná jednotka v ČR a rozumí se jím např. technické prostředky pro záznam obrazu nebo spojení na velké vzdálenosti – řádově tisíce km) a *speciální struktura* (struktura je navržena tak, aby umožňovala řídit a provádět i dvě nezávislé operace mimo území ČR; do struktury jsou zařazeni i odstřelovači, potápěči a pyrotechnici). [150]

Operace, jejichž se tato skupina účastní, se vyznačují vysokým stupněm fyzické i politického rizika. Jejich úkolem je především: *speciální průzkum, úderné akce a zvláštní úkoly* (záchranné operace). Tato skupina je ve světě považována za špičku a v době mise se jejich jména nezveřejňují, tváře se nefotografují (pokud nejsou dobře maskovány) a dodržují se určité konspirace. Tvojí ji zhruba 500 vojáků a do misí odjíždí na dobu půl roku 100 lidí. Nejdůležitější misí tohoto útvaru se stalo v roce 2004 působení v Afghánistánu, kdy šlo o vůbec první bojovou operaci AČR od konce 2. světové války. V této zemi pak operovala i

---

⁸⁷ Viliam Buchert v reportáž Mladé fronty Dnes z Afghánistánu označil tuto jednotku příhodným názvem *Andělé smrti a naděje* [58].

roce 2008 a 2009. Jednotka je atypická svým rukávovým označením, které je vyobrazen v následujícím obrázku. Tato nášivka se nosí na kapse pravého rukávu maskovacího oděvu [58].

Obr. 4. 7 Rukávové označení jednotky

*Padák a dolů směřující
šíp vyjadřují možnost
vysazení ve vzduchu,
zkřížené meče
symbolizují schopnost
přesně a účinně
zasáhnout cíl.*

Zdroj: [151]

4.2.5 CZE/SVK Battle Group EU

Na podzim 2005 podepsali ministři obrany České republiky a Slovenské republiky komuniké o výstavbě společné bojové skupiny. Dlouhodobá etapa výstavby této skupiny byla ukončena k 1. červenci 2009 a od tohoto data je plně v pohotovosti, přičemž roli vedoucí země (lead nation) má ČR. Velitelství Battle Group EU se nachází v německé Postupimi a jedná se o první unijní vojsko v historii. Tyto jednotky jsou schopny nasazení kdekoli v okruhu 6000 km od Bruselu a nasazení prvního kontingentu musí proběhnout do 10 dnů od rozhodnutí EU. Maximální doba působení je však jen 120 dní. Jádrem této skupiny tvoří 43. výsadkový mechanizovaný prapor v Chrudimi a příslušníci velitelství 4. brigády rychlého nasazení v Žatci. [79]

Od ledna roku 2009 je velitelem těchto společných sil generál major **Hynek Blaško**. Dne 23. března – 3. dubna 2009 proběhlo cvičení COLLECTIVE SHIELD 2006 - CZE/SVK BG EU v operaci ke stabilizaci, rekonstrukci a vojenské pomoci. Cílem tohoto cvičení bylo prokázat připravenost a prověřit sladěnost jednotlivých prvků této jednotky. Pro tyto účely byly vyhrazeny prostory ke cvičení, viz. **příloha č. 9**. Závěrečným dokladem připravenosti a dosažení plných operačních schopností vyvrcholilo v pátek 26. června 2009 aktivační cvičení česko–slovenského bojového uskupení Evropské unie SHARP RESPONSE 2009. Od 1. července 2009 plnila tato jednotka plnou šestiměsíční pohotovost k nasazení podle rozhodnutí

Vojenského výboru EU. CZE/SVK BG TU tvořilo celkem 2200 vojáků AČR a 400 příslušníků ozbrojených sil Slovenska.

4.3 Účast ČR na zahraničních misích (především misích EU)

Nová etapa účasti českých vojáků v řešení krizových situací v novodobých dějinách státu začala s vysláním československé protichemické jednotky do Perského zálivu⁸⁸. Došlo k tomu rozhodnutím Federálního shromáždění Parlamentu dne 23. září 1990. Na základě tohoto rozhodnutí bylo armádou vysláno ve dnech 11. – 14. prosince 1990 celkem 200 vojáků do Saúdské Arábie. Přehled účasti ČR na jednotlivých zahraničních misích je zobrazen v následující tabulce. Údaje jsou platné k lednu 2010. Zeleně znázorněny jsou operace EU a účast ČR na těchto operacích.

---

⁸⁸ Irácká vojska překročila hranice státu Kuvajt v noci z 1. na 2. srpna 1990 a obsadila tak jeho celé území. Tato agrese byla odsouzena Radou bezpečnosti OSN a USA vyslalo do oblasti Perského zálivu své vojáky.

Tab. 4. 2 Přehled účasti ČR na zahraničních misích

Operace	Počet	Lokalita	Operace	Počet	Lokalita
Pouštní bouře Osvobozovací operace	ČSLA 200	1990 – 1991 Kuvajť	IZ SFOR 7. polní nemocnice	AČR 526	2003 Irák, Basra
UNGCI Humanitární operace	ČSLA, AČR 320	1991 – 2003 Irák	IZ SFOR (MNF-I) Vojenská nemocnice	AČR 1 273	2003 – 2006 Irák, Shaibah
UNPROFOR Mírová mise	ČSLA, AČR 2 250	1992 – 1995 Země bývalé Jugoslávie	Concordia Operace EU	AČR 2	2003 Makedonie
UNCRO Mírová mise	AČR 750	1995 – 1996 Chorvatsko- Krajina	ISAF EOD+meteo Letiště Kábul	AČR 350	2004 – 2007 Afgánistán
UNTAES Mise-polní nemocnice	AČR 100	1996 – 1998 Chorvatsko – Vých. Slavonie	Trvalá svoboda 601. skss	AČR 120	2004 Afgánistán
IFOR, SFOR, SFOR II Mírové operace	AČR 6 300	1996 – 2001 Bosna a Hercegovina a Chorvatsko	Winter Race Humanitární operace NATO	AČR 29	Pákistán
AFOR 6. polní nemocnice	AČR 100	1999 Albánie a Turecko	Trvalá svoboda Operace NATO	AČR 120	Afgánistán
KFOR Mírová operace	AČR 3 070	Kosovo	Althea Operace EU	AČR 400	2004 – 2008 Bosna a Hercegovina
Essential Harvest Mírová operace	AČR 120	2001 Makedonie	MNF I Operace mnohonárod. sil	AČR 423	2008 Irák
KFOR Česko-slovenský prapor	AČR 2 400	2002 – 2005 Kosovo	KAIA – ISAF Polní nemocnice	AČR 658	2007 – 2008 Afgánistán
KFOR – Brigáda a úkolové uskupení Střed	AČR 3 070	Od 2005 Kosovo	NTM-I Výcviková mise NATO	AČR 4	2004 - 2009 Afgánistán
SFOR - Velitelství a civilní spolupráce	AČR 42	2002 – 2004 Bosna a Hercegovina	ISAF – Ochrana nizozem. základny	AČR 200	Ukončená 2009 Afgánistán
Trvalá svoboda Protiteroristická operace	AČR 612	2002 – 2003 Kuvajť	EUFOR Čad Operace EU	AČR 2	2007 - 2009 Čad
ISAF Mírová operace	AČR 269	2002 – 2003 Afgánistán	AIR POLICING Vzdušné síly	AČR 2x75	2009 Litva
ISAF - Polní chirurgický tým	AČR 11	2003 Afgánistán	Trvalá svoboda 601.skss	AČR 3x100	2008 – 2009 Afgánistán
			NAVFOR ATALANTA Operace EU	AČR 3	2008 – 2010 Pobřeží Somálska

Zdroj: [64], vlastní zpracování

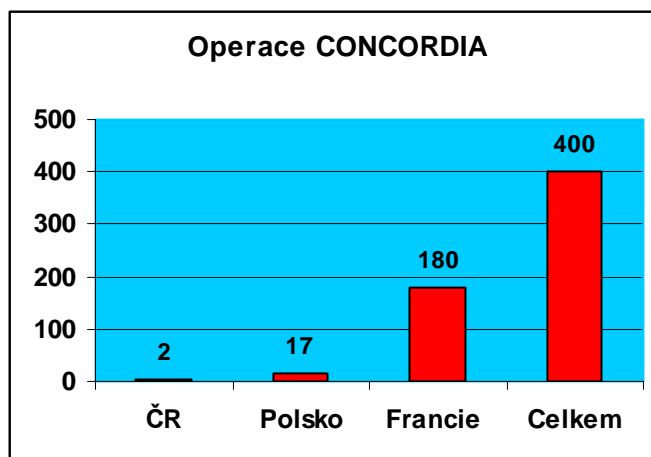
4.3.1 Operace Concordia

Tato operace byla zahájena dne 18. března 2003, kdy došlo k převzetí úkolů NATO jednotkami EU. Do operace Concordia vyslala ČR 2 své příslušníky AČR. Jednalo se o *kapitánku Mgr. Andreu Horákovou* (plnila funkci vedoucí směny Spojeného operačního centra) a *majora PhDr. Petra Sýkoru* (plnil funkci vedoucího důstojníka pro komunikaci

s veřejností velitelství si EUFOR ve Skopji). Mandát této mise byl do konce roku 2003, a tak ke dni 15. prosince 2003 došlo k úspěšnému ukončení mise.

Mise se zúčastnilo celkem 400 vojáků z 26 států, z nichž 13 bylo členy EU. Následující graf zobrazuje vybrané země, které participovali na této misi a velikost jejich kontingentu ve srovnání s ČR a s celkovým počtem jednotek.

Graf 4. 2 Vybrané členské země EU a jejich účast na operaci Concordia ve srovnání s ČR

Zdroj: vlastní zpracování

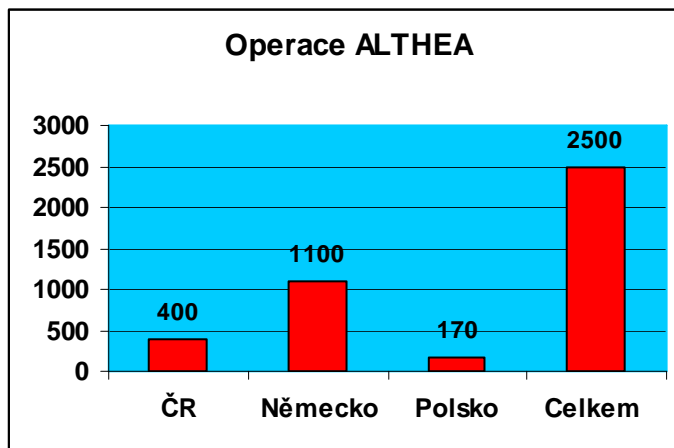
4.3.2 Operace Althea

Tato operace byla realizována za pomoci mechanismu Berlín plus a k oficiálnímu zahájení došlo 2. prosince 2004 a v současné době stále ještě nebyla ukončena. Do této operace byla ČR zapojena od jejího počátku a kontingent AČR byl po celou dobu působení součástí sil mnohonárodního úkolového uskupení Sever pod velením Rakouska a odpovídal za ochranu a ostrahu základny jeho velitelství v Tuzle. AČR ukončila účast v operaci Althea ke dni 26. června 2008.

„Příslušníci vrtulníkové jednotky AČR ze základny vrtulníkového letectva v Přerově za dobu svého působení v operaci nalétali na 920 operačních letových hodin, v jejichž průběhu přepravili 4563 osob a více než 71 tun materiálu“, viz. [57].

V současné době se mise účastní 2 500 příslušníků ozbrojených sil z 25 států, z nichž 20 je členy EU. Následující graf představuje vybrané země, které se účastnili operace Althea a velikost jejich kontingentu ve srovnání s ČR.

Graf 4. 3 Vybrané země EU a jejich účast na operaci Althea ve srovnání s ČR

Zdroj: vlastní zpracování

4.3.3 Operace EUFOR Čad

Mise byla zahájena 28. ledna 2008 na území východního Čadu a v oblasti severovýchodní Středoafričské republiky. EU zde usiluje o nalezení dlouhodobého řešení konfliktu v Dárfúru a o podporu regionální stability. ČR se zapojila do mise v roce 2008, kdy do operačního střediska mise ve Francii vyslala své dva štábní důstojníky. Dne 15. prosince 2009 došlo k přenesení operaci na misi MUNIRCAT. EU však v této oblasti stále působí, a to v rámci humanitární a rozvojové pomoci.

4.3.4 Operace NAVFOR ATALANTA

K oficiálnímu zahájení operace NAVFOR ATALANTA došlo 8. prosince 2008. Mise měla stanovený mandát na 12 měsíců, ale hrozící nebezpečí dalších pirátských útoků prodloužilo operaci do prosince roku 2010. ČR se koncem ledna 2010 zapojila i do operace EU NAVFOR ATALANTA. Na velitelství NAVFOR v anglickém Northwoodu nastoupili 3 příslušníci AČR. Jedná se o *podplukovníka Jozefa Podobu* (plní funkci analytika zpravodajského oddělení), *podplukovníka Davida Petera* (plní funkci finančního účetního na oddělení rozpočtu a financování operačního velitelství) a *nadporučíka Lubomíra Volného* (plní funkci asistenta operačního dozorcího na Společném operačním centru) [60].

5 Závěr

Bezpečnostní politika je jednou z nevýznamnějších politik EU. Důvod své existence potvrdila v mnoha vojenských i civilních operacích, které v posledních letech provedla. Její formování však nebylo jednoduché. Plné utváření této politiky začalo od 90. let 20. století. Bylo nutné však přesně vymezit oblast jejího působení, aby nedocházelo k možnému střetu zájmů s organizací Severoatlantické aliance.

Obě organizace, jak EU tak i NATO, v průběhu let prošly složitým vývojem. Vnímání rolí NATO a EU se ve světě se liší. NATO se vždy prezentovalo jako bezpečnostní uskupení, kdežto EU je chápána jako instituce převážně ekonomicky orientovaná. Tento pohled zřejmě ovlivnila jejich odlišná funkce v průběhu minulého století. Jejich role lze také chápat působením v rámci geografického spektra. Cílem NATO byla především ochrana proti *vnějšímu nebezpečí* a cílem Evropských společenství bylo předcházení nebezpečí *zevnitř*. Dnes však již můžeme i o EU říci, že bezpečnost v celosvětovém měřítku se stala jednou z jejích hlavních priorit. Budování druhého pilíře se postupně dostalo do popředí a v současnosti EU plní svou úlohu k zajištění světové bezpečnosti naplno. Důkazem toho je velký počet misí, kterých se EU účastní a které sama zahájila. Pomocí těchto misí se na mnoha kontinentech dosáhlo udržení míru a stability. Unie si začala uvědomovat, že probíhající války a nepokoje mohou ohrozit i EU jako celek. Svou první misí, kterou provedla na balkánském regionu (*mise Concordia*), Unie jednoznačně prokázala připravenost a schopnost podniknout zahraniční operaci. Nabrala zde potřebné zkušenosti a mohla tak snadněji podniknout další mise.

V první kapitole diplomové práce jsem se zaměřila na složitý vývoj bezpečnostní politiky EU. Důležitým prvkem při celkovém formování Bezpečnostní politiky Evropské unie bylo uzavření tzv. Dohody Berlín Plus. Tato dohoda znamenala výrazný pokrok ve vztazích EBOP a NATO a jejím cílem bylo vyvarování se zbytečných duplikací zdrojů. Připomínám, že přijetím Lisabonské smlouvy došlo k několika významným změnám v rámci bezpečnostní politiky. Především vznikla nová funkce **Vysoký představitel pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku**. Tato funkce personálně sloučila *Vysokého představitele pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, Komisaře pro vnější vztahy* a předsedu *Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy* (respektive tu část, která se týkala zahraničně-politických vztahů). Do této nové funkce byla jmenována komisařka pro obchod *Catherine Ashton*.

Ve druhé kapitole jsem se zabývala realizací bezpečnostní politiky, která probíhá především formou vojenských misí, civilních misí a misí na podporu právního státu. Od roku 2003 provedla EU **24 zahraničních misí**, z nichž 15 bylo civilních, 6 vojenských a 3 zahrnovaly civilní i vojenské prvky, viz. příloha č. 4. Každá z těchto operací byla svým způsobem unikátní a lišily se především místem působení, příčinou zahájení, vynaloženými finančními prostředky a délkou jednotlivé mise. Civilní mise jsem zde rozdělila podle regionů na Západní Balkán, Blízký východ, Jižní Kavkaz, Afrika, Asie a Východní Evropa (viz. tab. 7. 1). Za velmi významný dokument považuji *Evropskou bezpečnostní strategii*, která byla přijata Evropskou radou v roce 2003. Jedná se o komplexní strategický rámec, který byl nazván *Bezpečná Evropa v lepším světě*. Dokument reaguje na Protiteroristickou politiku USA, kde jsou definovány základní hrozby (terorismus, proliferace zbraní hromadného ničení a regionální konflikty). Evropská unie zmíněné hrozby zakomponovala do své strategie a doplnila je o dvě další (selhání státu – nefunkční státy a organizovaná trestná činnost).

Třetí kapitolu jsem zaměřila na bezpečnostní politiku ČR a její podíl na formování bezpečnostní politiky Evropské unie. Charakterizovala jsem zde vliv členství ČR v NATO a EU na bezpečnostní politiku ČR a věnovala jsem se zde Resortu obrany ČR a Ozbrojeným složkám ČR. Zvláštní pozornost jsem věnovala účasti ČR na zahraničních misích (viz. tab. 4.2), kde jsem vytyčila především mise v rámci Evropské unie. Důležitou součástí je srovnání ve velikostech kontingentů vyslaných na operace Concordia a Althea vybranými zeměmi v porovnání s velikostí kontingentů vyslaných ČR. Toto srovnání je vyobrazeno a analyzováno v grafech (viz. graf 4. 2 a 4. 3).

Ústředním cílem diplomové práce bylo charakterizovat a zhodnotit Bezpečnostní politiku Evropské unie v konfrontaci s jinou mezinárodní vojenskou organizací - NATO (North Atlantic Treaty Organisation). **Dílním cílem** práce bylo vymezit roli ČR v rámci Bezpečnostní politiky EU a vyhodnotit podíl ČR na její realizaci formou zahraničních misí. Dle mého názoru jsem cíle své diplomové práce splnila a tyto cíle jsou ověřitelné pomocí hypotéz, které jsem stanovila v úvodu diplomové práce.

V rámci své **první hypotézy** mohu potvrdit, že funkčnost formátu Berlín Plus, který vymezuje vztahy mezi EBOP a NATO, se potvrdila. EBOP si v rámci vztahu k NATO stanovila, že bude jednat jen v souladu se závazky, které má k NATO. Tyto závazky jsou základem kolektivní bezpečnosti jeho členů. Deklarace ze Saint-Malo stanovila, že EU se nebude angažovat tam, kde už je zapojeno NATO. Není zde ovšem specifikováno, jak přesně

se rozhodnutí EU váže na rozhodnutí NATO. V *Dárfúru* se ale angažovaly obě organizace. Je však nutné podotknout, že šlo spíše jen o výjimku, jelikož se jinak rozdělení regionů a s tím souvisejících prací daří, a to bez větších komplikací. Funkčnost Dohody Berlín Plus se potvrdila hned při první operaci EU - Concordia na území Bývalé jugoslávské republiky Makedonie. EU zde využila kapacity NATO, ale i možnost použít operační velitelství NATO v Evropě.

Má **druhá hypotéza** se vztahuje k výraznému navýšení celkových výdajů v rámci Resortu obrany při vstupu ČR do NATO a EU. Na základě provedené analýzy mohu konstatovat, že k zásadnímu navýšení Resortu ministerstva obrany došlo v roce 1999, kdy se ČR stala dne 12. března členem Severoatlantické aliance. Jelikož zavedení profesionální armády ČR bylo jedním z hlavních kroků společné vize ČR a NATO, můžeme další výrazné zvýšení výdajů v rámci tohoto resortu pozorovat i v roce 2005 (viz. graf 4. 1). Od 1. ledna 2005 se stala AČR plně profesionální armádou a branná povinnost je podle současné právní úpravy vyžadována jen případech ohrožení státu nebo při vyhlášení válečného stavu.

Seznam použité literatury

Knihy

- [1] HAD, M.; PIKNA B. *Druhý a třetí pilíř Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky v edičním oddělení Ústavu mezinárodních vztahů, 2001. 86 s. ISBN 80-86345-06-8.
- [2] MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY. *Na cestě integrace*. 1. vyd. Pardubice: BARAS, 2004. 163 s. ISBN 80-7278-212-6.
- [3] ORT, A. *Bezpečnost Evropy a Česká republika*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2005. 216 s. ISBN 80-86419-81-9.
- [4] PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost EU*. 1. vyd. Praha: LINDE Praha, 2006 . 403s. ISBN 80-7201-615-6
- [5] PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu (oblast policejní a justiční spolupráce)*. 3. vyd. Praha: LINDE Praha, 2006. 476 s. ISBN 807201-619-9.
- [6] ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečné Česko v bezpečné Evropě*. 1. vyd. Praha: ORBISVIDEO, 2007. 152 s. ISBN 978-80-87041-17-8.
- [7] ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Lisabonská smlouva (konsolidovaný text)*. 1. vyd. Praha, 2008. 508 s. ISBN 978-80-87041-38-3
- [8] ZÁVĚŠICKÝ, J. *Evropská unie a její bezpečnost. Vybrané problémy evropské bezpečnosti*. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2006. 215 s. ISBN 80-210-4172-2.

Tištěná periodika

- [9] KOLLER, M. Pandury na sněhu. *A report: Měsíčník Ministerstva obrany ČR*, 2010, č. 3, s. 11. ISSN 1211-801X.
- [10] WEIIS, T. NATO a EU: dva kohouti na jednom smetišti? *Mezinárodní politika: Odborný časopis o současných událostech a vývojových trendech v mezinárodních vztazích*, 2009, roč. 33, č. 3, s. 6. ISSN 0543-7962.

Elektronické publikace

- [11] ARMY. *Čeští vojáci v mírových operacích na Balkáně* [online]. Duben 2004 [2010-02-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.army.cz/avis/publikace/integrace/balkan/concordia.pdf>>.
- [12] BOHMAN, M. *Zahraniční mírové operace a policejní mise jako součást mezinárodní policejní spolupráce*. Říjen 2007 [cit. 2010-03-11]. Dostupný z WWW: <http://www.ceses.cuni.cz/CESES-75-version1-070917_bohman_mise.pdf>.
- [13] COUNCIL OF EUROPEAN UNION. *Civilian Headline Goal 2010* [online]. November 2007 [cit. 2010-03-14]. Dostupný z WWW: <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/Civilian_Headline_Goal_2010.pdf>.
- [14] COUNCIL OF EUROPEAN UNION. *EU Engagement in Somalia* [online]. February 2010 [cit. 2010-02-22]. Dostupný z WWW: <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/missionPress/files/100201%20FACTSHEET%20EU%20ENGAGEMENT%20SOMALIA%20-%20version%207_EN04.pdf>.
- [15] COUNCIL OF EUROPEAN UNION. *EU Border Assistance Mission at Rafah Crossing Point (EUBAM Rafah)* [online]. November 2010 [cit. 2010-03-18]. Dostupný z WWW: <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/missionPress/files/100204%20FACTSHEET%20EUBAM%20Rafah%20-%20version%2011_EN01.pdf>.
- [16] COUNCIL OF EUROPEAN UNION. *EU Border Assistance Mission to Moldova and Ukraine* [online]. December 2007 [cit. 2010-03-02]. Dostupný z WWW: <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/071205_Factsheet_BM_Moldova_Ukraine-update.pdf>.
- [17] COUNCIL OF EUROPEAN UNION. *EU Integrated Rule of Law Mission for Iraq (EUJUST LEX)* [online]. January 2010 [cit. 2010-01-29]. Dostupný z WWW: <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/missionPress/files/100121%20FACTSHEET%20EUJUST%20LEX%20-%20version%2016_EN01.pdf>.
- [18] COUNCIL OF EUROPEAN UNION. *EU mission in support of security sector reform in the Republic of Guinea-Bissau (EU SSR GUINEA-BISSAU)* [online]. November 2009 [cit. 2010-03-12]. Dostupný z WWW: <

- http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/missionPress/files/100219%20FACTSHEET%20EU%20SSR%20Guinea-Bissau%20-%20version%208_EN.pdf>.
- [19] COUNCIL OF EUROPEAN UNION. *EU Monitoring Mission in Aceh (Indonesia)* [online]. September 2006 [cit. 2010-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/060907AcehCouncilFactsheetREV6.pdf>>.
- [20] COUNCIL OF EUROPEAN UNION. *EU Monitoring Mission (EUMM) in Georgia* [online]. February 2010 [cit. 2010-02-22]. Dostupný z WWW: <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/missionPress/files/110210%20FACTSHEET%20EUMM%20Georgia%20-%20version%2011_%20EN.pdf>.
- [21] COUNCIL OF EUROPEAN UNION. *EU of Military Operation in Eastern Chad and North Eastern Central African Republic (EUFOR Tchad/RCA)* [online]. March 2009 [cit. 2010-03-19]. Dostupný z WWW: <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/Final%20FACTSHEET%20EUFOR%20TCHAD-RCA%20version%209_EN.pdf>.
- [22] COUNCIL OF EUROPEAN UNION. *EU Police Mission in Afghanistan (EUPOL AFGHANISTAN)* [online]. July 2009 [cit. 2010-02-13]. Dostupný z WWW: <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/missionPress/files/090708%20FACTSHEET%20EUPOL%20Afghanistan%20-%20version%2015_EN.pdf>.
- [23] COUNCIL OF EUROPEAN UNION. *European Police Mission in Bosnia and Herzegovina (EUPM)* [online]. March 2010 [cit. 2010-03-29]. Dostupné z WWW: <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/missionPress/files/100304%20FACTSHEET%20EUPM%20-%20version%207_EN.pdf>.
- [24] COUNCIL OF EUROPEAN UNION. *EU Police Mission for the Palestinian Territories (EUPOL COPPS)* [online]. January 2010 [cit. 2010-03-25]. Dostupný z WWW: <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/missionPress/files/100121%20FACTSHEET%20EUPOL%20COPPS%20-%20version%2015_EN03.pdf>.
- [25] COUNCIL OF EUROPEAN UNION. *European Security and Defence Policy: the Civilian Aspects of Crisis Management* [online]. August 2009 [cit. 2010-03-15]. Dostupný z WWW: <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/090702%20Civilian%20aspects%20of%20crisis%20management%20-%20version%203_EN.pdf>.

- [26] COUNCIL OF EUROPEAN UNION. *EU Police Advisory Team (EUPAT) in the former Yugoslav Republic of Macedonia* [online]. December 2005 [cit. 2010-03-01]. Dostupný z WWW: <
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/Factsheet_EUPAT_fYROM_051215.pdf>.
- [27] COUNCIL OF EUROPEAN UNION. *EU Police Mission for the DRC (EUPOL RD Congo)* [online]. September 2009 [cit. 2010-03-01]. Dostupný z WWW: <
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/missionPress/files/090923%20Factsheet%20EUPOL%20RD%20Congo%20-%20version%206_EN12.pdf>.
- [28] COUNCIL OF EUROPEAN UNION. *EULEX Kosovo* [online]. February 2010 [cit. 2010-03-22]. Dostupný z WWW: <
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/missionPress/files/100209%20FACTSHEET%20EULEX%20Kosovo%20-%20version%2010_EN.pdf>.
- [29] COUNCIL OF EUROPEAN UNION. *EUPOL – KINSHASA* [online]. October 2006 [cit. 2010-03-02]. Dostupný z WWW: <
<http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/DocumentPresentationEUPOLOctobre2006EN.pdf>>.
- [30] COUNCIL OF EUROPEAN UNION. *European Union Police Mission PROXIMA* [online]. December 2003 [cit. 2010-03-02]. Dostupné z WWW: <
<http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/ProximaBrochure.pdf>>.
- [31] COUNCIL OF EUROPEAN UNION. *Facts on EUJUST THEMIS* [online]. May 2002 [cit. 2010-02-27]. Dostupný z WWW: <
<http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/Factsheet%20THEMIS%20041026.pdf>>.
- [32] COUNCIL OF EUROPEAN UNION. *Financing of ESDP Operations* [online]. June 2006 [cit. 2010-03-02]. Dostupný z WWW: <
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/Factsheet_Financing2.pdf>.
- [33] COUNCIL OF EUROPEAN UNION. *Force Strength by Nations in AOO: 408* [online]. September 2007 [cit. 2010-03-08]. Dostupný z WWW: <
<http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/090505%20Force%20Stenght%20by%20Nations%20in%20AOO.pdf>>.
- [34] COUNCIL OF EUROPEAN UNION. *List of Contributing Nations to EUFOR RD Congo* [online]. Červenec 2006 [cit. 2010-03-09]. Dostupný z WWW:

- <<http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/ListofcontributingnationstoEUFORRDCongo.pdf>>.
- [35] COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *The High Representative for Foreign Affairs and Security Policy / The European External Action Service* [online]. 2009 November [cit. 2010-03-14]. Dostupný z WWW: <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/111301.pdf>.
- [36] DUKE, S. *The Commission and the CFSP* [online]. 2006, February [cit. 2010-01-16]. Dostupný z WWW: <http://www.eipa.eu/files/repository/product/20070815141210_CFSP_0601e.pdf>.
- [37] EUR-LEX. *Council Decesion 2010/126/CFSP* [online]. March 2010 [cit. 2010-03-04]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:051:0018:0018:EN:PDF>>.
- [38] EUR-LEX. *Council Joint Action 2004/523/CFSP of the EU Rule of Law Mission in Georgia, EUJUST THEMIS* [online]. June 2004 [cit. 2010-03-13]. Dostupný z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/pri/en/oj/dat/2004/l_228/l_22820040629en00210024.pdf>.
- [39] EUR-LEX. *Council Joint Action 2004/570/CFSP of the EU military operation in Bosnia and Herzegovina* [online]. July 2004 [cit. 2010-03-11]. Dostupný z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/pri/en/oj/dat/2004/l_252/l_25220040728en00100014.pdf>.
- [40] EUROPA. *Rada EU* [online]. Říjen 2006 [cit. 2010-03-05]. Dostupný z WWW: <http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dv/14199_06/14199_06cs.pdf>.
- [41] EUROPA. *Smlouva o Evropské unii* [online]. 2007 [cit. 2010-03-22]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/pdf/glossary/smlouva_eu.pdf>.
- [42] EUROPEAN SECURITY REVIEW. *EUPOL 'Kinshasa': testing EU co-ordination, coherence and commitment to Africa* [online]. March 2005 [cit. 2010-02-22]. Dostupný z WWW: <http://www.operationspaix.net/IMG/pdf/EUPOLK_testing_EU_coordination.pdf>.
- [43] EUROSOKOP. *Jednotný evropský akt* [online]. Červen 1986 [cit. 2009-09-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/gallery/2/763-jea.pdf>>.
- [44] EUROSOKOP. *Smlouva o EU* [online]. 2005 [cit. 2009-11-28]. Dostupný z WWW: <http://www.euroskop.cz/gallery/2/760-smlouva_o_eu.pdf>.
- [45] FUČÍK, J. *Křídla kondora nad bojovými skupinami EU* [online]. Listopad 2006 [cit. 2010-02-10]. Dostupný z WWW: <http://www.ceses.cuni.cz/CESES-75-version1-060203_fucik_eu_bg.pdf>.

- [46] FULL REPORT. *Joint Declaration between The Transitional Federal Government of Somalia and the Alliance for the Re-Liberation of Somalia* [online]. October 2008 [cit. 2010-02-15]. Dostupný z WWW: <
[http://reliefweb.int/rw/RWFiles2008.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MUMA-7VS4VP-full_report.pdf/\\$File/full_report.pdf](http://reliefweb.int/rw/RWFiles2008.nsf/FilesByRWDocUnidFilename/MUMA-7VS4VP-full_report.pdf/$File/full_report.pdf)>.
- [47] KHOL, R. *ČR a Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU* [online]. Říjen 2006 [cit. 2010-01-28]. Dostupný z WWW: <
http://www.europeum.org/doc/arch_eur/EPF_SZBP.pdf>.
- [48] MAZALOVÁ, V. *Strategické dokumenty ČR a jejich reflexe v oblasti finančních zdrojů pro potřeby ozbrojených sil* [online]. Listopad 2003 [cit. 2010-02-24]. Dostupný z WWW: <
www.defenceandstrategy.eu/filemanager/files/file.php?file=6268>.
- [49] MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Bezpečnostní politika ČR – výzvy a problémy* [online]. Červen 2004 [cit. 2010-01-05]. Dostupný z WWW: <
http://www.ceses.cuni.cz/CESES-68-version1-sbornik_bpcer_vyzvyaproblemy.pdf>.
- [50] MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Sbírka zákonů* [online]. Leden 1969 [cit. 2010-02-21]. Dostupný z WWW: < <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/1969/sb01-69.pdf>>.
- [51] RAŠEK, A. *Šest let Bílé knihy o obraně ČR – její možná perspektiva* [online]. Březen 1999 [cit. 2010-03-10]. Dostupný z WWW: <
http://www.army.cz/avis/vojenske_rozhledy/2001_3/86.htm>.
- [52] ROUŠAR, J. *Česká republika a její profesionální armáda* [online]. Leden 2006 [cit. 2010-03-28]. Dostupný z WWW: <
http://www.army.cz/images/id_7001_8000/7420/crapa-cz.pdf>.
- [53] STIMSON CENTRE. *Review of European Union Field Operations* [online]. March 2004 [2010-03-01]. Dostupný z WWW: <
http://www.stimson.org/fopo/pdf/Factsheet_EUFieldOperations.pdf>.
- [54] VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy* [online]. Leden 2010 [cit. 2010-03-21]. Dostupný z WWW: < <http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analiza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>>.
- [55] VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Rozhodnutí Rady 2004/197/SZBP o vytvoření mechanismu pro správu financování společných nákladů operací EU v souvislosti s vojenstvím nebo obranou* [online]. Únor 2004 [cit. 2010-02-24]. Dostupný z WWW: <

[http://isap.vlada.cz/Kopie/revize.nsf/126f248a29bf3c5cc1256dc7002e1b62/a505a9091435a708c12572760034fb09/\\$FILE/32004D0197.pdf](http://isap.vlada.cz/Kopie/revize.nsf/126f248a29bf3c5cc1256dc7002e1b62/a505a9091435a708c12572760034fb09/$FILE/32004D0197.pdf)>.

WWW stránky

- [56] ARMÁDA A VOJENSTVÍ. *Studie a materiály poválečné armády* [online]. Červen 2003 [cit. 2010-03-02]. Dostupné z WWW: <<http://armada.vojenstvi.cz/povalecna/studie/1.htm>>.
- [57] ARMY. *ALTHEA – operace EU Bosna a Hercegovina* [online]. Červen 2008 [cit. 2010-04-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=6391>>.
- [58] ARMY. *Andělé smrti i naděje* [online]. Leden 2010 [cit. 2010-04-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.acr.army.cz/informacni-servis/napsali-o-nas/andele-nadeje-i-smrti-15530/>>.
- [59] ARMY. *Cvičení COLLECTIVE SHIELD 2009* [online]. Duben 2009 [cit. 2010-04-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.army.cz/scripts/detail.php?id=13637>>.
- [60] ARMY. *ČR se zapojila do protipirátské operace* [online]. Leden 2010 [cit. 2010-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=15859>>.
- [61] ARMY. *Deset let Smlouvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě* [online]. Leden 2010 [cit. 2010-03-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.army.cz/scripts/detail.php?id=471>>.
- [62] ARMY. *Galerie ministrů obrany* [online]. Leden 2010 [cit. 2010-03-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.army.cz/scripts/detail.php?id=5306>>.
- [63] ARMY. *Generální štáb 1919-2009* [online]. Leden 2010 [cit. 2010-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.acr.army.cz/historie/generalni-stab-1919-2009-3849/>>.
- [64] ARMY. *Historie misí* [online]. Leden 2010 [cit. 2010-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.mise.army.cz/historie-misi/historie-zahranicnich-misi-3699/>>.
- [65] ARMY. *Inspekce ministra obrany* [online]. Leden 2010 [cit. 2010-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.army.cz/ministr-a-ministerstvo/lide-struktura/inspekce-ministra-obrany/inspekce-ministra-obrany-3750/>>.
- [66] ARMY. *Kabinet ministra obrany* [online]. Leden 2010 [cit. 2010-03-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.army.cz/ministr-a-ministerstvo/lide-struktura/kabinet-ministra/kabinet-ministra-obrany-3064/>>.

- [67] ARMY. *Ministerstvo obrany ČR* [online]. Leden 2010 [cit. 2010-04-08]. Dostupný z WWW: < <http://www.army.cz/>>.
- [68] ARMY. *Ministerstvo obrany ČR se představuje* [online]. Leden 2010 [cit. 2010-03-18]. Dostupný z WWW: < <http://www.army.cz/scripts/detail.php?id=5000>>.
- [69] ARMY. *Ministerstvo obrany 1918-1989* [online]. Leden 2010 [cit. 2010-03-18]. Dostupný z WWW: < <http://www.army.cz/scripts/detail.php?id=5316>>.
- [70] ARMY. *Náměstek ministra obrany* [online]. Leden 2010 [cit. 2010-03-02]. Dostupný z WWW: < <http://www.army.cz/ministr-a-ministerstvo/lide-struktura/namestek/namestek-ministra-obrany--9493/>>.
- [71] ARMY. *Náměstek ministra obrany pro zahraničí* [online]. Leden 2010 [cit. 2010-02-14]. Dostupný z WWW: < <http://www.army.cz/ministr-a-ministerstvo/lide-struktura/namestek-zahranici/namestek-ministra-obrany-pro-zahranici-14234/>>.
- [72] ARMY. *Odbor interního auditu* [online]. Leden 2010 [cit. 2010-03-21]. Dostupný z WWW: < <http://www.army.cz/ministr-a-ministerstvo/lide-struktura/odbor-interniho-audit/odbor-interniho-audit-1480/>>.
- [73] ARMY. *Resortní rozpočet* [online]. Leden 2010 [cit. 2010-04-12]. Dostupný z WWW: < <http://www.army.cz/finance-a-zakazky/resortni-rozpocet/resortni-rozpocet-5146/>>.
- [74] ARMY. *Sekce ekonomická MO* [online]. Únor 2010 [cit. 2010-03-12]. Dostupný z WWW: < <http://www.old.army.cz/scripts/detail.php?id=5277>>.
- [75] ARMY. *Sekce vyzbrojovací MO* [online]. Březen 2010 [cit. 2010-03-08]. Dostupný z WWW: < <http://www.old.army.cz/scripts/detail.php?id=203>>.
- [76] ARMY. *Technika a výzbroj* [online]. Leden 2010 [cit. 2010-04-05]. Dostupný z WWW: < <http://www.acr.army.cz/technika-a-vyzbroj/technika-5004/>>.
- [77] ARMY. *Vojenský historický ústav Praha* [online]. Leden 2010 [cit. 2010-03-22]. Dostupný z WWW: < <http://www.army.cz/ministr-a-ministerstvo/lide-struktura/vhu/vojensky-historicky-ustav-praha-8100/>>.
- [78] ARMY. *Vojenská policie* [online]. Leden 2010 [cit. 2010-03-27]. Dostupný z WWW: < <http://www.army.cz/ministr-a-ministerstvo/lide-struktura/vojenska-policie/vojenska-policie-6223>>.
- [79] 4. BRIGÁDA RYCHLÉHO NASAZENÍ. *Aktuálně* [online]. Leden 2010 [cit. 2010-03-14]. Dostupný z WWW: < <http://www.4brn.army.cz/>>.
- [80] BUSINESSINFO. *COREPER – Výbor stálých zástupců členských zemí při EU* [online]. Únor 2006 [cit. 2010-01-27]. Dostupný z WWW: <

- <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/institute-eu/coreper-vybor-stalych-zastupcu-clenskych/1000723/6095/>>.
- [81] BUSINESSINFO. *Západoevropská unie* [online]. Únor 2010 [2010-03-15]. Dostupný z WWW: < <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/z/zapadoevropska-unie-zeu/1000719/5456/?fornewsid=5456>>.
- [82] CANADIAN MILITARY JOURNAL. *Operation Artemis and Javier Solana: EU Prospects for a Stronger Common Foreign and Security Policy* [online]. June 2007 [cit. 2010-02-25]. Dostupný z WWW: < <http://www.journal.dnd.ca/vo8/no1/hendrick-eng.asp>>.
- [83] CENTRO STUDI SUL FEDERALISMO. *EUFOR ALTHEA* [online]. February 2001 [cit. 2010-02-03]. Dostupný z WWW: < <http://www.csfederalismo.it/index.php/it/eufor-althea>>.
- [84] CENTRO STUDI SUL FEDERALISMO. *EUFOR Concordia (fYROM)* [online]. November 2004 [cit. 2010-03-10]. Dostupný z WWW: < <http://www.csfederalismo.it/index.php/it/eufor-concordia>>.
- [85] CENTRO STUDI SUL FEDERALISMO. *EUROPAT Concordia (fYROM)* [online]. November 2004 [cit. 2010-03-10]. Dostupný z WWW: <http://www.csfederalismo.it/images/stories/PESD/EUPAT_FYROM/ethnic.jpg>.
- [86] COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *ALTHEA /BiH* [online]. December 2004 [cit. 2010-02-13]. Dostupný z WWW: < <http://www.consilium.europa.eu/showPage.aspx?id=745&lang=en>>.
- [87] COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *EU Common Security and Defence Policy (CSDP)* [online]. April 2010 [cit. 2010-04-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.consilium.europa.eu/showPage.aspx?id=268&lang=EN>>.
- [88] COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *EU Support to AMIS (Darfur)* [online]. December 2007 [cit. 2010-02-12]. Dostupný z WWW: < <http://www.consilium.europa.eu/showPage.aspx?id=956&lang=EN>>.
- [89] COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *EUFOR Tchad/RCA* [online]. March 2009 [cit. 2010-03-09]. Dostupný z WWW: < <http://www.consilium.europa.eu/showPage.aspx?id=1366&lang=cs>>.
- [90] COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *EUNAVFOR Somalia* [online]. April 2008 [cit. 2010-03-07]. Dostupný z WWW: < <http://www.consilium.europa.eu/showPage.aspx?id=1518&lang=FR>>.

- [91] COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *EUSEC RD Congo* [online]. July 2008 [cit. 2010-03-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.consilium.europa.eu/showPage.aspx?id=909&lang=en>>.
- [92] COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Factsheets of EUFOR RD Congo* [online]. March 2006 [cit. 2010-03-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.consilium.europa.eu/showPage.aspx?id=1095&lang=EN>>.
- [93] COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *The Common Foreign and Security Policy (CFSP)* [online]. 2010 [cit. 2009-12-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.consilium.europa.eu/showPage.aspx?id=248&lang=en>>.
- [94] DOKTRÍNA. *Dárfúr a operace k udržení míru v Africe* [online]. Srpen 2008 [cit. 2010-01-17]. Dostupný z WWW: <http://doctrine.cz/2_08_darfur.html>.
- [95] EUBAM. *European Union Border Assistance Mission to Moldova and Ukraine* [online]. March 2007 [cit. 2010-01-18]. Dostupný z WWW: <<http://www.eubam.org/>>.
- [96] EUBAM *Rafah* [online]. March 2010 [cit. 2010-03-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.eubam-rafah.eu/portal/>>.
- [97] EU ELECTION OBSERVATION MISSION TO GUINEA – BISSAU 2009 [online]. February 2009 [cit. 2010-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.eueomgbissau.org/en/default.html>>.
- [98] EUFOR ALTHEA. *Countries of EUFOR* [online]. April 2010 [cit. 2010-04-02]. Dostupný z WWW: <http://www.euforbih.org/eufor/index.php?option=com_content&task=view&id=144&Itemid=58>.
- [99] ENA-LU. *The Member States of WEU* [online]. Říjen 2009 [cit. 2009-09-28]. Dostupný z WWW: <http://www.ena.lu/member_states_weu-022100379.html>.
- [100] E-POLIS. *Kavkaz: regionální konfliktní komplex – 1. část* [online]. Únor 2009 [cit. 2010-02-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.e-polis.cz/mezinarodni-vztahy/101-kavkaz-regionalni-konfliktni-komplex-1-cast.html>>.
- [101] EUFOR ALTHEA. *Lot* [online]. April 2010 [cit. 2010-04-05]. Dostupný z WWW: <http://www.euforbih.org/eufor/index.php?option=com_content&task=section&id=10&Itemid=4>.
- [102] EUFOR ALTHEA. *Operation Althea* [online]. April 2010 [cit. 2010-04-05]. Dostupný z WWW: <

- http://www.euforbih.org/eufor/index.php?option=com_content&task=view&id=13&Itemid=29>.
- [103] EULEX. *What is EULEX?* [online]. June 2008 [cit. 2010-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.eulex-kosovo.eu/?id=2>>.
- [104] EUMM. *Mission Facts and Figures* [online]. April 2010 [cit. 2010-04-02]. Dostupný z WWW: <http://www.eumm.eu/en/about_eumm/facts_and_figures>.
- [105] EUR-LEX. *Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie* [online]. Leden 2008 [cit. 2010-01-15]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:115:0001:01:CS:HTML>>.
- [106] EUR-LEX. *Společná akce Rady EU* [online]. Duben 2006 [cit. 2010-02-10]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006E0319:CS:HTML>>.
- [107] EUNAVFOR SOMALIA. *European Union Naval Operation Against Piracy* [online]. March 2008 [cit. 2010-03-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.eunavfor.eu/about-us/mission/>>.
- [108] EUMP. *Mandate* [online]. December 2009 [cit. 2010-03-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.eupm.org/OurMandate.aspx>>.
- [109] EUROACTIV. *EU zahájila operaci v Kongu* [online]. Červen 2006 [cit. 2010-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.euractiv.cz/bezpecnost-a-spravedlnost0/clanek/evropsk-unie-zahjila-vojenskou-operaci-vkongu>>.
- [110] EUROAKTIV. *Role České republiky v SZBP a EBOP* [online]. Leden 2009 [cit. 2010-03-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.euractiv.cz/bezpecnost-a-spravedlnost0/link-dossier/role-esk-republiky-v-szbp-a-ebop>>.
- [111] EUROPA. *EU Africa Relations* [online]. March 2010 [cit. 2010-03-30]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/development/geographical/regionscountries/euafrica_en.cfm>.
- [112] EUROPA. *Common position (CFSP)* [online]. 2009 [cit. 2010-01-04]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/scadplus/glossary/common_position_cfsp_en.htm>.
- [113] EUROPA. *Lisabonská smlouva* [online]. 2010 [cit. 2010-02-26]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/institutions/index_cs.htm>.
- [114] EUROPA. *Petersbergské úkoly* [online]. Prosinec 2009 [cit. 2010-01-12]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/information/glossary/term_86_cs.htm>.

- [115] EUROPA. *Společné akce – SZBP* [online]. Prosinec 2009 [cit. 2009-12-18]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/information/glossary/term_156_cs.htm>.
- [116] EUROPA. *The Policy: What is the European Neighbourhood Policy?* [online]. December 2009 [cit. 2010-01-28]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/world/enp/policy_en.htm>.
- [117] EUROPA. *The Single European Act* [online]. Červenec 2007 [cit. 2010-01-05]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/treaties_singleact_en.htm>.
- [118] EUROPA. *Východní partnerství – ambiciózní nová kapitola vztahů EU s východními sousedy* [online]. Prosinec 2007 [cit. 2010-01-26]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/press/press_releases/08081858_cs.htm>.
- [119] EUROPA. *EU launches Police Mission in the Former Yugoslavia Republic of Macedonia* [online]. December 2003 [cit. 2010-02-25]. Dostupný z WWW: <http://www.europa-eu-un.org/articles/en/article_3113_en.htm>.
- [120] EUROPEAN DEFENCE AGENCY. *Latest News* [online]. May 2007 [cit. 2010-03-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.eda.europa.eu>>.
- [121] EUROPEAN DEFENCE AGENCY. *Organisation Chart* [online]. Květen 2007 [cit. 2010-02-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.eda.europa.eu/image.aspx?id=215>>.
- [122] EUROPEUM. *Nové vojensko-politické orgány Unie - Zvýší efektivitu druhého pilíře?* [online]. Leden 2002 [cit. 2010-02-14]. Dostupný z WWW: <http://www.europeum.org/disp_article.php?aid=467>.
- [123] EUROPEUM. *Útvar Generálního sekretariátu Rady EU pro politické plánování a včasné varování (PPEWU)* [online]. Leden 2002 [cit. 2009-12-18]. Dostupný z WWW: <http://www.europeum.org/disp_article.php?aid=469>.
- [124] EUROSOP. *EU od A do Z* [online]. 2005 [cit. 2009-11-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/283/sekce/c-d/>>.
- [125] EUROSOP. *Historie EU* [online]. 2005 [cit. 2009-12-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8887/sekce/70-leta/>>.
- [126] EUROSOP. *Společná zahraniční a bezpečnostní politika* [online]. 2005 [cit. 2009-12-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8712/sekce/spolecna-zahranicni-a-bezpecnostni-politika/>>.

- [127] FRANCE. *Česká účast na operaci Atalanta* [online]. Prosinec 2008 [cit. 2010-03-15]. Dostupný z WWW: < <http://www.france.cz/spip.php?article2193>>.
- [128] GLOBAL POLITICS. *Konflikt v Ituri (Demokratická republika Kongo)* [online]. Září 2007 [cit. 2010-03-08]. Dostupný z WWW: < <http://www.globalpolitics.cz/clanky/konflikt-v-ituri>>.
- [129] MINISTERSTVO OBRANY ČR. *Organizační struktura ministerstva obrany ČR* [online]. Leden 2010 [cit. 2010-03-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.old.army.cz/scripts/detail.php?pgid=159>>.
- [130] MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Co je to SZBP EU?* [online]. Říjen 2002 [cit. 2009-12-28]. Dostupný z WWW: < http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/evropska_unie/spolecna_zahranicni_a_bezpecnostni/spolecna_zahranicni_a_bezpecnostni_1.html>.
- [131] NATIONAL DEFENCE AND THE CANADIAN FORCES. *Strategic Thought* [online]. July 2008 [cit. 2009-10-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.journal.dnd.ca/vo8/no1/hendrick-eng.asp>>.
- [132] NATOAKTUAL. *Evropa již podruhé vojensky zasahuje v Kongu* [online]. Říjen 2006 [cit. 2010-03-22]. Dostupný z WWW: < http://www.natoaktual.cz/eu-jiz-podruhe-zasahuje-vojensky-v-kongu-fpi-na_analyzy.asp?c=A061002_085312_na_analyzy_m02>.
- [133] NATOAKTUAL. *Evropská bezpečnostní a obranná politika – kosovské a afghánské výzvy* [online]. Říjen 2009 [cit. 2010-03-12]. Dostupný z WWW: < http://www.natoaktual.cz/evropska-bezpecnostni-a-obranna-politika-kosovske-a-afghanske-vyzvy-1j6-na_analyzy.asp?c=A091005_161722_na_analyzy_m02>.
- [134] NATOAKTUAL. *Historie Severoatlantické aliance* [online]. Květen 2006 [cit. 2009-08-13]. Dostupný z WWW: < http://www.natoaktual.cz/na_historie.asp?y=na_summit/historienato.htm>.
- [135] NATOAKTUAL. *Lisabonská smlouva a oblast bezpečnostní a obranné politiky – možnost lepší integrace* [online]. Prosinec 2009 [cit. 2010-03-29]. Dostupný z WWW: < http://www.natoaktual.cz/lisabonska-smlouva-a-oblast-bezpecnostni-a-obranne-politiky-moznost-lepsi-integrace-ga74-na_analyzy.asp?c=A091214_120253_na_analyzy_m02>.
- [136] NATOAKTUAL. *Nato pomáhalo s přepravou v Dárfúru* [online]. Únor 2006 [cit. 2010-01-17]. Dostupný z WWW: <

- http://www.natoaktual.cz/na_projekty.asp?r=na_projekty&c=A060203_114022_na_projekty_m00>.
- [137] NATOAKTUAL. *Partnerství pro mír* [online]. Únor 2002 [cit. 2010-02-15]. Dostupný z WWW: <
http://www.natoaktual.cz/na_summit.asp?y=na_summit/partnerstvipromir.htm>.
- [138] NATOAKTUAL. *Stabilization Force (SFOR II), Operation Joint Force* [online]. March 2004 [cit. 2010-02-10]. Dostupný z WWW: <
http://www.natoaktual.cz/na_zpravy.asp?y=na_zpravy/mise_sforii.htm>.
- [139] NATOAKTUAL. *Struktura NATO* [online]. Říjen 2001 [cit. 2010-03-10]. Dostupný z WWW: <
http://www.natoaktual.cz/na_summit.asp?y=na_summit/strukturanato.htm>.
- [140] NATOAKTUAL. *Vztahy mezi Českou republikou a NATO* [online]. Prosinec 2000 [cit. 2010-02-06]. Dostupný z WWW: <
http://www.natoaktual.cz/na_cr.asp?y=na_cr/cravztahysnatoiv.htm>.
- [141] NATOAKTUAL. *Washingtonská smlouva* [online]. Duben 1999 [cit. 2010-03-14]. Dostupný z WWW: <
http://www.natoaktual.cz/na_summit.asp?y=na_summit/washingtonskasmlouva.htm>.
- [142] NATO-INT. *Allied Joint Force Command Naples* [online]. April 2010 [cit. 2010-03-28]. Dostupný z WWW: < <http://www.afsouth.nato.int/>>.
- [143] NATO-INT. *Allied Harmony* [online]. August 2001 [cit. 2010-03-09]. Dostupný z WWW: <
<http://www.afsouth.nato.int/nhqs/missions/alliedHarmony/alliedHarmony%20Mission.htm>>.
- [144] NATO-INT. *Jak správně chápat Partnerství pro mír* [online]. Leden 1994 [cit. 2010-03-24]. Dostupný z WWW: <
<http://www.nato.int/docu/review/2004/issue1/czech/art2.html>>.
- [145] NATO-INT. *NATO-EU: a strategic partnership* [online]. February 2010 [cit. 2010-03-14]. Dostupný z WWW: < http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_49217.htm>.
- [146] NATO-INT. *Operation Essentials Harvest (Task Force Harvest)* [online]. September 2001 [cit. 2010-02-22]. Dostupný z WWW: <
<http://www.nato.int/fyrom/tfh/home.htm>>.
- [147] NATO-INT. *Vztahy, které zavazují* [online]. Říjen 2003 [cit. 2009-12-29]. Dostupný z WWW: < <http://www.nato.int/docu/review/2003/issue3/czech/art2.html>>.

- [148] NATO REVIEW. *Hitting the Helsinki Headline Goal* [online]. Srpen 2002 [cit. 2010-01-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.nato.int/docu/review/2002/issue3/english/art4.html>>.
- [149] NAVY-MIL. *News From Around the Fleet* [online]. April 2010 [cit. 2010-04-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.navy.mil/local/CTF-151/>>.
- [150] 601. SKUPINA SPECIÁLNÍCH SIL GENERÁLA MORAVCE. *Kdo jsme* [online]. Leden 2010 [cit. 2010-03-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.601skss.cz/index.html>>.
- [151] 601. SKUPINA SPECIÁLNÍCH SIL GENERÁLA MORAVCE. *Rukávové znaky a označení* [online]. Leden 2010 [cit. 2010-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.601skss.cz/rukavove-oznaceni.html>>.
- [152] SOG. *Útvar speciálních operací vojenské policie* [online]. Říjen 2008 [cit. 2010-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.sog.army.cz/kariera.html>>.
- [153] SPOLEČNÁ ZAHRANIČNÍ A BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA EU. *Historie vývoje SZBP* [online]. Březen 2002 [cit. 2010-01-05]. Dostupný z WWW: <<http://szbp.sweb.cz/>>.
- [154] UNAMID. *Protecting civilians, facilitating humanitarian aid and helping political process in Darfur* [online]. July 2007 [cit. 2010-03-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unamid/>>.
- [155] VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Milníky NATO do vstupu České republiky do této aliance* [online]. Březen 2009 [cit. 2009-11-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/milniky-nato-do-vstupu-ceske-republiky-do-teto-aliance-54616/>>.
- [156] VOJENSKÉ ZPRAVODAJSTVÍ ČR. *Právní postavení* [online]. Duben 2010 [cit. 2010-04-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.vzcr.cz/static/Static/Detail.aspx>>
- [157] VOJENSTVÍ. *Československá armáda* [online]. Říjen 2003 [cit. 2010-03-05]. Dostupný z WWW: <<http://armada.vojenstvi.cz/>>.
- [158] WIKIPEDIA. *Čad* [online]. Duben 2010 [cit. 2010-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cad>>.
- [159] WIKIPEDIA. *Korejská válka* [online]. Únor 2010 [cit. 2009-09-11]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Korejsk%C3%A1_v%C3%A1lka>.
- [160] WIKIPEDIA. *WEU Map* [online]. May 2007 [cit. 2009-09-08]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:WEU_Map.svg>.

Seznam tabulek, obrázků a grafů

Seznam tabulek

Tab. 2. 1 ZEU - členské státy, přidružení členové, pozorovatelé, přidružení partneři.....	6
Tab. 3. 1 Přehled zemí participujících na operaci CONCORDIA	26
Tab. 3. 2 Přehled zemí participujících na operaci ARTHEMIS.....	29
Tab. 3. 3 Přehled zemí participujících na operaci ALTHEA k roku 2010.....	31
Tab. 3. 4 Přehled zemí participujících na operaci EUFOR DR Congo.....	33
Tab. 3. 5 Přehled zemí participujících na operaci EUFOR Tchad/RCA.....	34
Tab. 3. 6 Přehled zemí participujících na operaci ATALANTA	35
Tab. 3. 7 Přehled civilních operací EU k lednu 2010	38
Tab. 4. 1 Přehled výdajů MO (1993 - 2010)	59
Tab. 4. 2 Přehled účasti ČR na zahraničních misích.....	68

Seznam obrázků

Obr. 2. 1 Struktura Evropské obranné agentury	20
Obr. 3. 1 Mapa etnických menšin v bývalé Jugoslávské republice Makedonii	27
Obr. 3. 2 Mapa základůn RCC v Bosně a Hercegovině	31
Obr. 4. 1 Mapa geostrategických os	50
Obr. 4. 2 Organizační struktura Ministerstva obrany ČR.....	58
Obr. 4. 3 Ozbrojené síly AČR	60
Obr. 4. 4 Struktura pozemních sil AČR	62
Obr. 4. 5 Struktura vzdušných sil AČR.....	63
Obr. 4. 6 Struktura podpůrného kompletu společných sil AČR.....	64
Obr. 4. 7 Rukávové označení jednotky	66

Seznam grafů

Graf 4. 1 Přehled výdajů MO (1993 – 2010)	59
Graf 4. 2 Vybrané členské země EU a jejich účast na operaci Concordia ve srovnání s ČR ..	69
Graf 4. 3 Vybrané země EU a jejich účast na operaci Althea ve srovnání s ČR.....	70

Seznam zkratek

AČR	Armáda České republiky
AFSOUTH	Allied Forces Southern Europe Spojenecké síly v jižní Evropě
CESD	Collège européen de Sécurité et de Défens Evropská bezpečnostní a obranná škola
CFSP	Common Foreign and Security Policy Společná zahraniční a bezpečnostní politika
CivCom	Committee for Civilian Aspects of Crisis Management Výbor pro civilní aspekty krizového řízení
CIVPOL	AMIS Civil Police Civilní policie
COREPER	Comité des Représentants Permanents
COREU	CORespondance EUropéenne Dálnopisný komunikační systém
DRC	Democratic Republic of Congo Demokratická republika Kongo
EAPC	Euro-Atlantic Partnership Council Euroatlantická rada partnerství
EDA	European Defence Agency Evropská obranná agentura
ENP	European Neighbourhood Policy Evropská sousedská politika
EOS	Evropské obranné společenství
EPS	Evropské politické společenství
ESDP	European Security and Defence Policy Evropská bezpečnostní a obranná politika
ESS	European Security Strategy Evropská bezpečnostní strategie
EUMC	EU Military Committee Vojenský výbor
EUMS	EU Military Staff Vojenský štáb

EUSO	Evropské společenství uhlí a oceli
FAC	Rada pro zahraniční věci
GAC	Rada pro všeobecné záležitosti
GAERC	General Affairs and External Relations Council Rada pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy
IEMF	Interim Emergency Multinational Force Pohotovostní mezinárodní nouzové síly
IPU	Integrated Police Unit Integrovaná policejní unie
JEA	Jednotný evropský akt
LS	Lisabonská smlouva
MNO	Ministerstvo obrany Československa
MO	Ministerstvo obrany České republiky
MONUC	Mission d'Observation des Nations Unies au Congo
NACC	North Atlantic Cooperation Council Severoatlantická rada pro spolupráci
NGŠ	Náčelník generálního štábu
OJEC	Úřední věstník Evropských společenství
ORD	Ohridská rámcová dohoda
PSC	Political and Security Committee Politický a bezpečnostní výbor
RCC	Regional Co-operation Council Rady pro regionální spolupráci
SFOR	Stabilization Force
UNAMID	UN-African Union Mission in Darfúr Mise Africké unie v Dárfúru
UPC	Union des Patriotes Congolais
WFP	World Food Programme Světový potravinový fond
ZEU	Západoevropské unie

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB – TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB – TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci, budou zveřejněny v informačním systému VŠB – TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB – TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu užití mohu jen se souhlasem VŠB – TUO, která je oprávněná v takovém případě ode mne požadovat přiměřený výdělek na úhradu nákladů, které byly VŠB – TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne .....

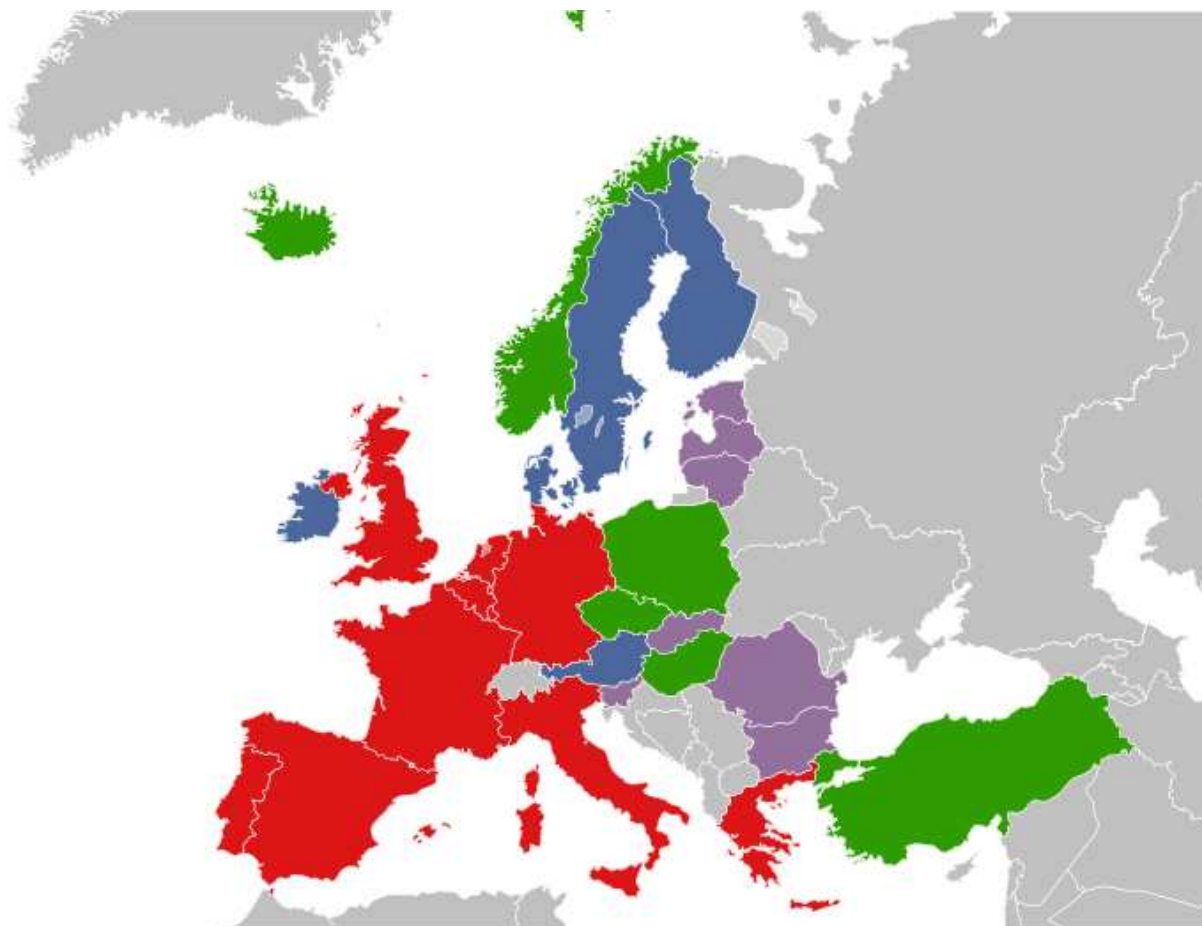
.....
Radka Münsterová

Adresa trvalého pobytu studenta:
Vrbětice 16, 763 24 Vlachovice

Seznam příloh

- Příloha č. 1 Mapa zemí podílejících se na ZEU
- Příloha č. 2 Mapa Demokratické republiky Kongo
- Příloha č. 3 Srovnání vojenských operací EU
- Příloha č. 4 Přehled operací EU v rámci EBOP
- Příloha č. 5 Přehled ministrů obrany ČSR a následně ČR
- Příloha č. 6 Složení AČR v průběhu let
- Příloha č. 7 Zbraně AČR
- Příloha č. 8 Technika AČR
- Příloha č. 9 Prostory provedení výcviku jednotky CZE/SVK Battle Group EU
- Příloha č. 10 Certifikát z mise Severoatlantické aliance

Příloha č. 1

	Členské státy
	Přidružené státy
	Pozorovatelé
	Přidružení partneři

Zdroj: [158]

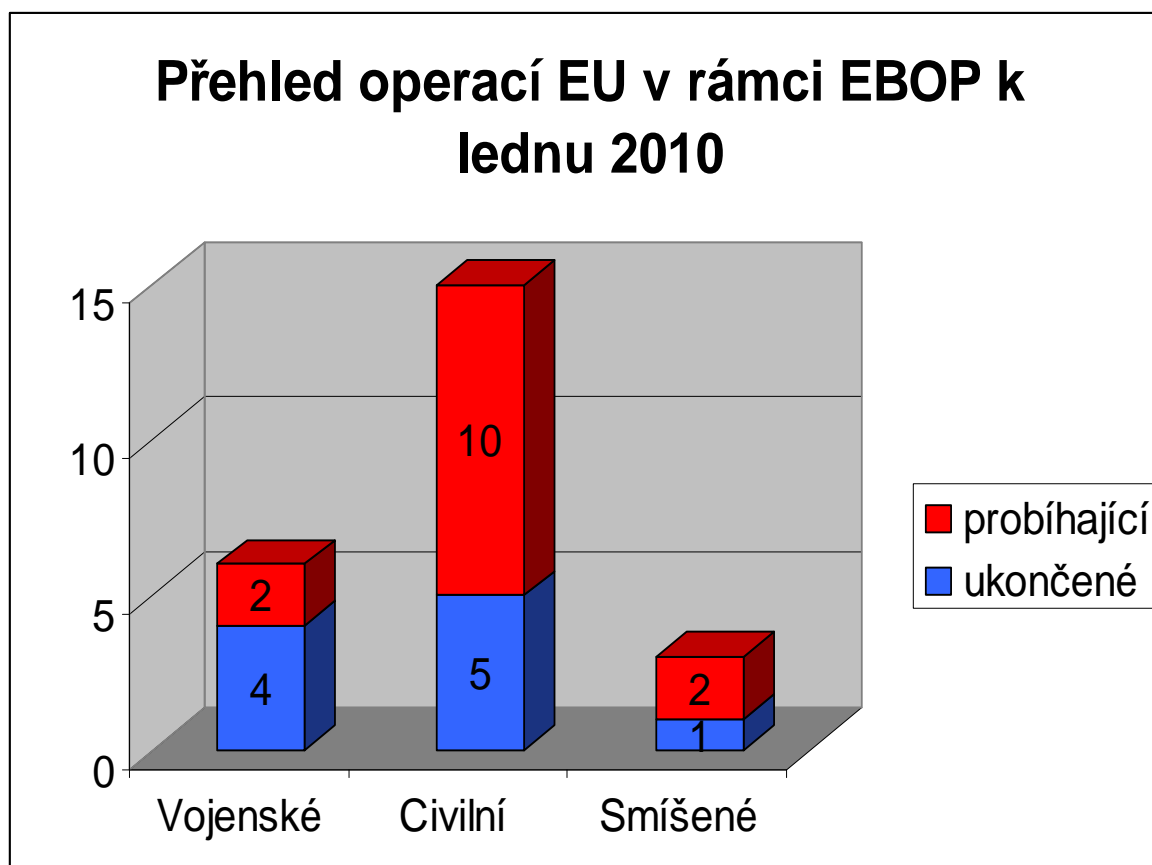

Zdroj: [80]

Příloha č. 3

Vojenská operace	Oblast působení	Délka trvání	Finanční náklady (v milionech EUR k lednu 2010)	Počet zúčastněných států (k lednu 2010)
CONCORDIA	FYROM	18. 3. 2003 - 15. 12. 2003	6,2	26
ARTEMIS	DCR	12. 6. 2003. - 1. 9. 2003	7	16
ALTHEA	Bosna a Hercegovina	2. 12. 2004 - doposud	80	25
EUFOR CONGO	DCR	10. 7. 2006 - 30. 11. 2006	16,7	14
EUFOR Tchad/RCA	Čad/Středoafriická republika	28. 1. 2008 – 15. 3. 2009	119,6	26
EUNAVFOR ATALANTA	Somálsko	8. 12. 2008 - doposud	8,3	15

Zdroj: vlastní zpracování

Zdroj: vlastní zpracování

Přehled ministrů obrany ČSR a následně ČR	Doba působnosti
Brigádní generál Milan Rastislav Štefánik	1918 - 1919
Václav Klofáč	1919 - 1920
Vlastimil Tusar	1920
dr. Ivan Markovič	1920
generál V. třídy Otakar Husák	1920 - 1921
František Udržal	1921 - 1925 1926 - 1929
Jiří Stříbrný	1925 - 1926
dr. Karel Viškovský	1929 - 1932
Bohumír Bradáč	1932 - 1935
František Machník	1935 - 1938
armádní generál Jan Syrový	1938 - 1939
armádní generál Sergej Ingr	1940 - 1944
dr. Jan Masaryk	1944 - 1945
armádní generál Ludvík Svoboda	1945 - 1950
armádní generál JUDr. Alexej Čepička	1950 - 1956
armádní generál Bohumír Lomský	1956 - 1968
armádní generál Ing. Martin Dzúr	1968 - 1985
armádní generál Ing. Milán Václavík	1985 - 1989
armádní generál Ing. Miroslav Vacek	1989 - 1990
PhDr. Luboš Dobrovský	1990 - 1992
Ing.Imrich Andrejčák	1992
doc. Ing. Antonín Baudyš, CSc.	1993 - 1994
RNDr. Vilém Holán	1994 - 1996
JUDr. Miroslav Výborný	1996 - 1998
RNDr. Michal Lobkowicz	1998
RNDr. Vladimír Vetchý	1998 - 2001
Ing. Jaroslav Tvrdík	2001 - 2003
Ing. Miroslav Kostelka	2003 - 2004
JUDr. Karel Kühnl	2004 - 2006
Jiří Šedivý, Ph.D.	2006 - 2007
JUDr. Vlasta Parkanová	2007 - 2009
MUDr. Martin Barták	2009

Zdroj: [61], vlastní zpracování

Složení armády ČR v průběhu let				
Rok	Vojáci povinné služby	Vojáci z povolání	Občanští zaměstnanci	Resort obrany celkem
1993	68.630	38.049	25.286	63.335
1994	54.326	33.282	23.634	56.916
1995	43.178	30.413	27.726	58.139
1996	36.797	27.654	26.456	54.110
1997	32.174	26.340	27.060	53.400
1998	32.942	23.759	21.797	45.556
1999	33.281	22.966	21.481	44.447
2000	31.185	23.721	21.301	45.022
2001	24.955	23.184	21.157	44.341
2002	21.235	20.627	20.888	41.515
2003	19.783	21.249	22.675	43.924
2004	6.359	21.055	20.808	41.863
2005		22.145	17.288	39.433
2006		23.110	14.971	38.081
2007		24.229	13.358	37.587
2008		24.334	11.946	36.208
2009		24.103	10.575	34.678

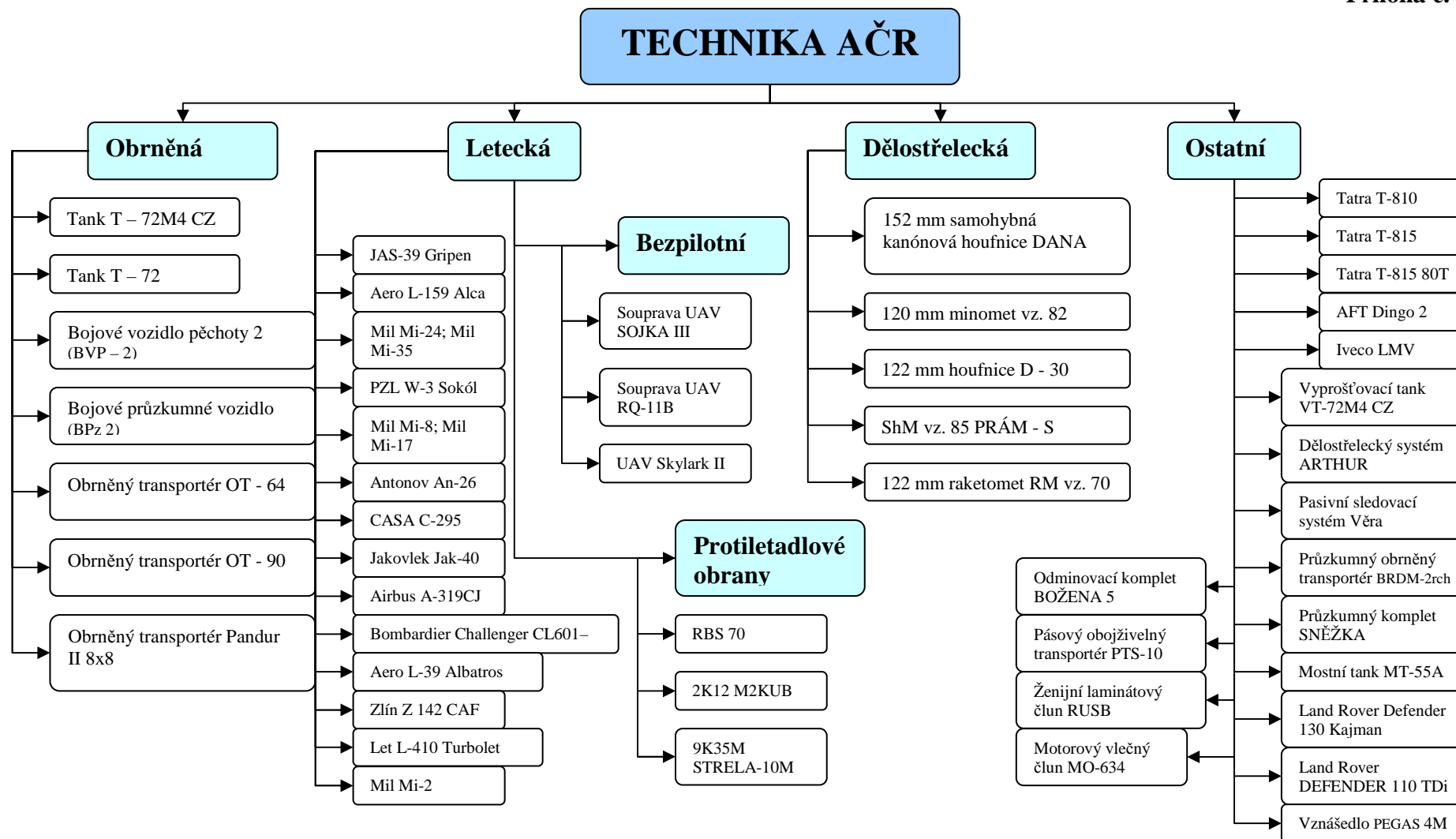
Zdroj: [66], vlastní zpracování

Standardní pěchotní zbraně AČR	
Útočná puška SA vz. 58	Pistole CZ 75B, BD
Útočná puška CZ 805 Bren A1	Reaktivní protiraketový granát RPG - 75
Samopal vzor 61 Škorpión	Pancéřovka RPG – 7 (RPG – 7V)
Univerzální kulomet vzor 59	Odstřelovačská puška 8VD Dragunov
Pistole vzor 82	

Nestandardní pěchotní zbraně AČR	
Pistole Glock 17	FGM-148 Javelin
Samopal MP5	Samonabíjecí brokovnice Benelli M3T Super 90
Karabina M4 A3	Opakovací brokovnice Winchester 1300 Defender
Odstřelovačská puška AI AW – F	Lehký kulomet Minimi
Odstřelovačská puška SAKO TRG – 22	Lehký minomet LRM vz. 99 ANTOS
Odstřelovačská puška Falkon	Raketomet CARL Gustav M3
Kulomet M60E4	

Zdroj: [74], vlastní zpracování

Zdroj: [74], vlastní zpracování

Prostory provedení

Česká republika:

- Olomouc Žižkova kasárna (operační velitelství CZ/SVK BG EU);
- Vojenský výcvikový prostor Hradiště (velitelství sil (FHQ), velitelství komponentů sil - pro potřeby CZE/SVK EU BG pozemních sil (CC HQ) a cvičící jednotky;
- Vojenský výcvikový prostor Boletice, předsunutá základna (FOB) – cvičící jednotky;
- Bechyně – dočasné polní stanoviště s heliportem pro vrtulníkovou jednotku;
- Pardubice – národní podpůrný prvek (NSE), logistika (LOG), dopravní letka.

Slovenská republika:

- Vojenský výcvikový prostor Lešť, předsunutá základna (FOB) - cvičící jednotky.

Zdroj: [59]

Zdroj: osobní